

”Cei care au privilegiul de a ști au datoria de a acționa.” — Albert Einstein

PULSUL GEOSTRATEGIC

Nr. 302 Mai - Iunie 2025 | www.pulsulgeostrategic.ro

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI CANADA

Summit-urile Uniunea Europeană – Canada și NATO decisive pentru viitorul Europei

Pag. 20

O NOUĂ ORDINE GLOBALĂ

Noua ordine mondială: Jocul de șah în Balcanii de Vest

Pag. 07

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ALBANIA

Integrarea Albaniei în Uniunea Europeană: Provocări, realizări și strategia de viitor

Pag. 25

**Șase rapoarte care au conturat
prioritățile Uniunii Europene (UE)
pentru perioada 2024-2029**

Pag. 10

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ

Frontierele digitale NATO în era inteligenței artificiale și a tehnologiei cuantice

Pag. 59

DECEPȚIA MILITARĂ ȘI MEDIA

Înșelăciunea militară și mass-media: O perspectivă românească

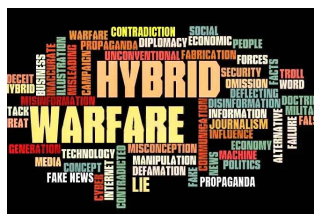
Pag. 62

UNIUNEA EUROPEANĂ

Uniunea Europeană, o putere geopolitică?

Pag. 17

CUPRINS

04

EDITORIAL

Europa - țintă a operațiunilor hibride

07

NOUA ORDINE MONDIALĂ -
BALCANII DE VEST

Noua Ordine Mondială: Jocul de șah în Balcanii de Vest

10

UNIUNEA EUROPEANĂ

Cele șase rapoarte care au conturat prioritățile Uniunii Europene (UE) pentru perioada 2024-2029

17

UNIUNEA EUROPEANĂ

Uniunea Europeană, o putere geopolitică?

20

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI
CANADA

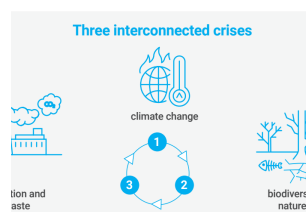
Summit-ul Uniunea Europeană – Canada, de la Bruxelles, și Summit-ul NATO, de la Haga – evenimente decisive și moment de răscruce pentru viitorul Europei

25

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI
ALBANIA

Integrarea Albaniei în Uniunea Europeană: provocări, realizări și strategia de viitor

34

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ -
SECURITATE DE MEDIU

Înțelegerea securității naționale
Partea a VII-a: Componenta securității mediului

44

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ -
SRI LANKA

Răscrucea strategică în Sri Lanka: Depășirea potențialei amenințări a unui conflict regional (mai amplu)

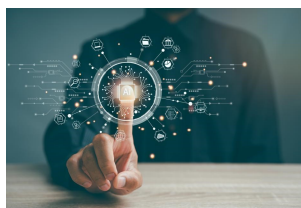

56

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ -
CHINA ȘI RUSIA

Alianța strategică China-Rusia în Arctica - O cooperare strategică sau un tango neobosit

CUPRINS

59

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - NATO

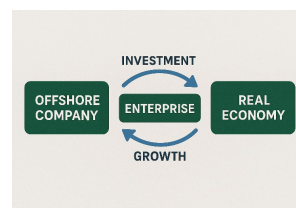
Geostrategia cibernetică: Frontierele digitale ale NATO în era inteligenței artificiale și a tehnologiei cuantice

62

ÎNȘELĂCIUNE MILITARĂ ȘI MASS-MEDIA

Înșelăciunea militară și mass-media: o perspectivă românească

70

SUVERANITATE FISCALĂ

Apărarea suveranității fiscale: de ce micro-jurisdicțiile nu sunt o anomalie, ci o necesitate globală

EDITORIAL

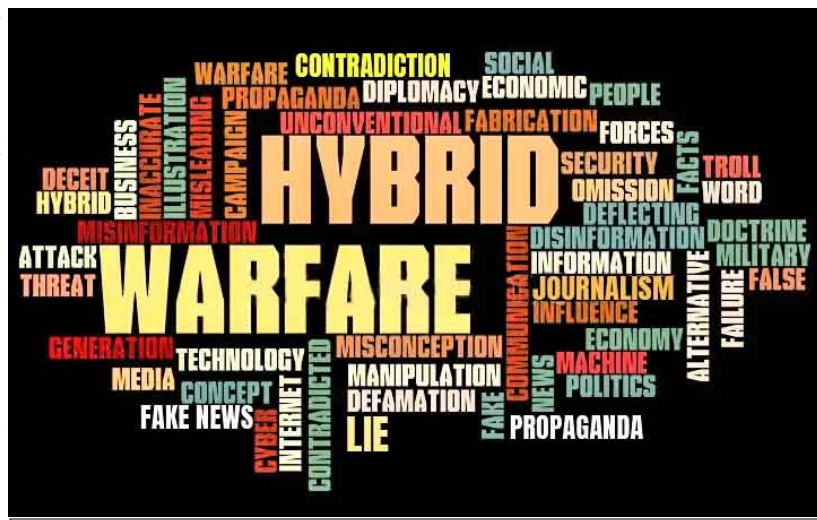
Europa - țintă a operațiunilor hibride

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

Stabilește-ți obiective înalte și nu te opri până nu le atingi `.”

Bo Jackson

În prezent, Europa a devenit o principală țintă a actelor de dezinformare, sabotaj, atacuri cibernetice și șantaj energetic, fapt care impune adoptarea unui set de măsuri pentru a contracara activitățile ostile ale altor state, în special cele ale Rusiei, inclusiv prin îmbunătățirea și creșterea calității schimbului de informații, printr-o mai bună protecție a informațiilor și a infrastructurii critice și o îmbunătățire semnificativă a apărării cibernetice. De ce? Pentru că este o realitate faptul că, în ultimii ani, națiunile europene, și nu numai, au fost martore la o serie de incidente – atacuri cibernetice, incendii, sabotaj, dezinformări, propagandă și chiar comploturi criminale. Obiectivul principal al unor astfel de episoade este acela de a provoca dezordinea și haosul, de a exacerba tensiunile etnice și religioase și de a afecta cooperarea în majoritatea domeniilor între statele aliate. Situația din Europa face parte dintr-un model mai amplu de tensiune geopolitică și competiție strategică între Rusia și națiunile europene, spionajul și războiul cibernetic jucând roluri semnificative.

Sursa: <https://kuryerpolski.us/en/Page/View/hybrid-warfare>

Da, afirmația că Europa este, în prezent, pătrunsă de spionaj ostil este corectă. Numeroase analize și informații din mass-media internațională indică faptul că diverse servicii de informații străine sunt implicate activ în activități de spionaj în Europa, vizând chiar guverne, companii naționale și instituții de cercetare în diverse domenii de interes. Această activitate reprezintă o provocare persistentă pentru națiunile europene, existând îngrijorări cu privire la impactul potențial asupra securității naționale și competitivității economice.

Conform unor analize și dezbateri mai detaliate făcute la nivel internațional a problemelor cu care se confruntă, în prezent, Europa au rezultat următoarele:

- Țările europene se confruntă cu riscuri și amenințări de spionaj din diverse surse, incluzând aici Rusia, China, dar și alte națiuni.
- Eforturile de spionaj și țintele vizate sunt diverse, cuprinzând secrete guvernamentale, progrese tehnologice, date economice și influență politică.
- Activitățile de spionaj ostil au ca obiectiv subminarea stabilității și securității naționale, pot compromite infrastructura critică și pot afecta interesele naționale și nivelul de dezvoltare economică.

- Națiunile europene lucrează activ pentru a-și consolida capacitățile de contracarare a unor astfel de acțiuni ostile și apărarea împotriva spionajului.

- Activitățile din ce în ce mai intense de spionaj ridică din ce în ce mai multe întrebări juridice și etice complexe, în special în ceea ce privește echilibrul dintre securitatea națională și libertățile individuale.

Au fost raportate pe scară largă acuzații conform cărora, structurile de informații rusești vizează personalități din diverse domenii, în special din cel politic și guvernamental, dar și diverse companii și instituții de cercetare în diverse domenii de interes. În altă ordine de idei, structurile de informații chineze au în Europa o preocupare tot mai mare, în special în domeniile noilor tehnologii și spionajului economic. Operațiunile tradiționale de culegere de informații din surse umane, care implică relaționarea dintre spioni și informatori sau alte diverse surse umane de informații, continuă să fie o parte majoră a activităților de spionaj. Recrutarea unor diverse persoane obișnuite este mult mai ieftină decât spionajul convențional.

Problema amenințărilor hibride rusești a fost unul dintre principalele subiecte discutate și în timpul reuniunii de două zile a NATO, de la Bruxelles, care s-a încheiat în 04 decembrie 2024. Secretarul general al NATO, Mark Rutte, a declarat că „atât Rusia, cât și China au încercat să destabilizeze țările noastre și să ne divizeze societățile prin acte de sabotaj, atacuri cibernetice și șantaj energetic”. În alte diversele expuneri, M. Rutte a avertizat și cu privire la „intensificarea campaniei de atacuri hibride” a Rusiei și a evidențiat modul în care Moscova își mută rapid linia frontului din Ucraina „spre regiunea baltică, spre Europa de Vest și chiar spre nordul îndepărtat”. M. Rutte a adăugat că blocul NATO a convenit asupra unui set de măsuri pentru a contracara „activitățile ostile și cibernetice ale Rusiei, inclusiv schimbul sporit de informații, mai multe exerciții, o mai bună protecție a infrastructurii critice și o apărare cibernetică îmbunătățită”. La rândul său, vorbind înaintea întâlnirii cu omologii NATO, la Bruxelles, ministrul ceh de externe, Jan Lipavský, a subliniat că Europa „trebuie să transmită un semnal puternic Moscovei că acest lucru nu va fi tolerat”. „Anul acesta (în 2024) au existat 500 de incidente suspecte în Europa. Până la 100 de incidente din totalul acestora pot fi atribuite atacurilor hibride rusești, spionajului, operațiunilor de influență”, așa cum a declarat J. Lipavský, în timp ce oficialii occidentali se luptă să găsească o modalitate de a răspunde la presupusele tentative de sabotaj rusești. Vorbind separat, în data de 04 decembrie 2025, la Berlin, cancelarul german, Olaf Scholz, a declarat că țara sa se confruntă cu o amenințare semnificativă de sabotaj atât din partea Rusiei, cât și a Chinei. El a subliniat necesitatea ca țara să se pregătească mai bine pentru atacuri și să devină mai rezistentă. Șeful serviciilor de informații externe ale Germaniei, Bruno Kahl, a declarat că actele de sabotaj ale Rusiei ar putea determina în cele din urmă NATO să ia în considerare invocarea clauzei de apărare reciprocă prevăzute la Articolul 5. La rândul său, Suedia conduce ancheta privind presupusul sabotaj în care au fost vizate două cabluri submarine în Marea Baltică, oficialii occidentali suspectând că o navă a rupt intenționat cablurile trăgând o ancoră de-a lungul fundului mării pe o distanță de peste 160 de kilometri. În Marea Britanie, o instanță examinează cazul unei rețele de spionaj „sofisticate” cu sediul pe teritoriul acestei țări, care ar fi transmis secrete Rusiei timp de aproape trei ani, colectând informații despre ținte din întreaga Europă.

În iulie 2025, rapoartele scot în evidență îngrijorări cu privire la activitățile de spionaj rusești în Europa, cu accent pe Marea Britanie și potențiala vizare a infractorilor locali în vederea racolării lor pentru acte de violență, intimidare și supraveghere. Adam Lelonek, expert în manipularea informațiilor și amenințări hibride, explică de ce Rusia recrutează cetățeni străini slab calificați pentru a desfășura operațiuni, ce face guvernul polonez ca răspuns și cum se încadrează toate acestea în imaginea de ansamblu a amenințărilor hibride împotriva Poloniei.

Activitățile menționate anterior și desfășurate în diverse state fac parte dintr-un nou set de „amenințări hibride” efectuate de actori autoritari și reprezentanții acestora și care vizează țări democratice din întreaga lume. Centrul European de Excelență pentru Combaterea Amenințărilor Hibride le definește pe acestea ca fiind acțiuni „desfășurate de actori statali sau non-statali, al căror scop este de a submina sau dăuna unei ținte prin combinarea mijloacelor militare și non-militare evidente și ascunse”.

Este semnificativ de evidențiat punctul de vedere exprimat de un fost oficial european de rang înalt în domeniul apărării care a declarat că este „practic imposibil” să se confrunte pe deplin cu escaladarea războiului hibrid al Moscovei. Fostul oficial, care și-a părăsit recent funcția, a declarat că, „ani de zile, Occidentul a subestimat activitățile hibride ale Rusiei, pierzând timp prețios pentru schimbul de informații și extinderea capacităților de apărare”.

Amenințările hibride sunt deosebit de periculoase deoarece utilizarea proxy-urilor și a identităților false online face dificilă atribuirea responsabilităților, sunt eficiente din punct de vedere al costurilor, iar ținta lor poate să nu fie conștientă de faptul că este atacată, având în vedere că acțiunile nu seamănă cu spionajul convențional.

Prezența continuă a spionajului ostil în Europa subliniază necesitatea unei vigilențe continue și a unor investiții în adoptarea de măsuri protejare a intereselor naționale. O societate rezilientă, în primul rând, trebuie să fie o societate bine informată, care înțelege amenințările cu care se confruntă și are încredere în stat, dar și să aibă putere din toate punctele de vedere pentru crearea de factori de descurajare care limitează riscul de escaladare către un război la scară largă. Toate aceste măsuri și decizii ar putea include înghețarea activelor financiare ale cetățenilor statelor ostile sau expulzarea diplomaților acestora. Ideea principală din spatele activităților hibride este că acestea sunt eficiente din punct de vedere al costurilor și aduc beneficii concrete agresorului. Cu cât societatea, administrația și cadrul juridic și sistemic sunt mai rezistente, cu atât există mai puține beneficii pentru actorii ostili.

NOUA ORDINE MONDIALĂ - BALCANII DE VEST

Noua Ordine Mondială: Jocul de șah în Balcanii de Vest

Eduard VASILJ (Croatia)

Balcanii de Vest rămân o regiune sensibilă din punct de vedere geopolitic - o tablă de șah unde se intersectează rivalități locale, nemulțumiri istorice și interese de putere globală. În cadrul acestui peisaj complex, vedem un microcosmos al unei competiții globale mai ample între două ordini mondiale: pe de o parte, Serbia, din ce în ce mai autoritară și susținută de Rusia și China; pe de altă parte, Croația, care reprezintă interesele occidentale, deși cu o influență regională limitată. Lupta pentru influență în Balcanii de Vest reflectă contururile schimbătoare ale noii ordini mondiale.

Serbia: Un jucător autoritar cu susținere geopolitică

Sursa: <https://albaniantimes.al/western-balkans-countries-launch-wb6-iip-to-promote-regional-investments/>

Sub președintele Aleksandar Vucic, Serbia a trecut prin schimbări politice interne semnificative. Independența mass-media s-a erodat, controalele și echilibrul democratic au slăbit, iar vocile opoziției se confruntă cu o presiune tot mai mare. Această traiectorie internă este însoțită de o orientare clară a politicii externe: Serbia se bazează puternic pe Rusia pentru sprijin politic - în special în disputa din Kosovo și în eforturile de a submina stabilitatea Bosniei și Herțegovinei - și pe China pentru investiții strategice.

Rusia și Serbia cooperează din ce în ce mai mult prin intermediul serviciilor de informații pentru a exercita influență asupra Muntenegrului și Bosniei și Herțegovinei. În Republica Srpska, serviciile de informații sârbe - se pare că beneficiază de sprijinul Moscovei - susțin agende secesioniste, care ar putea duce la o potențială prăbușire a Bosniei și Herțegovinei. În paralel, o presiune similară se exercită și în Muntenegru, adesea prin campanii de dezinformare, prin influență economică și prin sprijin acordat actorilor politici pro-sârbi, ceea ce a dus aproape la un război civil.

Strategia de destabilizare se extinde și în Kosovo. Atât Serbia, cât și Rusia par să folosească Kosovo ca instrument pentru a contesta stabilitatea regională și a testa limitele unității europene. Refuzul Serbiei de a recunoaște independența Kosovo, combinat cu sprijinul ascuns pentru tulburările din zonele cu majoritate sârbă, alimentează instabilitatea care subminează direct influența UE și a NATO.

China joacă un rol crucial și în strategia regională a Serbiei. Prin proiecte de infrastructură, împrumuturi și investiții în tehnologie - în special în Serbia și Muntenegru - China a creat dependențe financiare care îi sporesc puterea politică. În ceea ce privește Serbia, în 2022, China a investit 1,4 miliarde de euro - aproximativ echivalentul investițiilor totale ale tuturor celor 27 de state membre ale UE la un loc. În prima jumătate a anului 2024, a devenit cel mai mare investitor străin, cu 697,9 milioane de euro, și a semnat un memorandum de înțelegere pentru încă 2 miliarde de euro care urmau să fie direcționate către proiecte de energie regenerabilă. În Muntenegru, construcția autostrăzii Bar - Boljare a condus țara într-o capcană a datoriilor cu Beijingul, din care a reușit să se elibereze doar cu eforturi considerabile și sprijin din partea Occidentului.

Frăția militară ruso-sârbă are o tradiție îndelungată. Sistemele de armament ale Serbiei se bazează pe tehnologie rusească (de la începutul anului 2025, Forțele Aeriene Sârbe sunt echipate cu rachete rusești Kh-31!). Livrările de arme continuă să aibă loc fără obstacole. În plus, Beijingul a furnizat Serbiei sisteme de armament, inclusiv drone de supraveghere și tehnologii specifice domeniului rachetelor (în 2022, Serbia a achiziționat sistemul de apărare aeriană FK-3, care a fost livrat de șase aeronave de transport mari ale armatei chineze fără a solicita autorizația de a zbura prin spațiul aerian al mai multor țări ale UE și NATO), contribuind și mai mult la militarizarea regiunii. Reînarmarea agresivă a Serbiei provoacă o mare îngrijorare în întreaga regiune.

Strategia „Lumii Sârbe”

În centrul ambițiilor regionale ale Serbiei se află conceptul de „Lume Sârbă” (Srpski svet) - o strategie geopolitică care vizează unirea tuturor sârbilor din Balcani sub conducerea politică și culturală a Belgradului. Deși nu este aprobat oficial ca doctrină de stat, conceptul este promovat de înalți oficiali sârbi și ai Republicii Srpska și este adesea comparat cu strategia „Russkiy Mir” a Rusiei. „Lumea sârbă” are în vedere o integrare mai puternică - sau chiar o unificare politică - a teritoriilor populate de sârbi din Bosnia și Herțegovina, Muntenegru și Kosovo, sub pretextul protejării minorităților sârbe. În loc să se bazeze exclusiv pe modificări formale ale frontierelor, aceasta urmărește controlul informal - prin intermediul instituțiilor culturale, al Bisericii Ortodoxe Sârbe, al politicilor de dublă cetățenie și al dependenței economice. Este o strategie de putere soft cu consecințe geopolitice dure.

Răspuns regional: Alianțe alternative și neîncredere crescândă în NATO

Pe fondul îngrijorărilor crescânde cu privire la fiabilitatea NATO, se formează noi alianțe regionale. Pe 18 martie 2025, Croația și Albania - ambele state membre ale NATO - au semnat cu Kosovo un nou pact militar independent. Această mișcare fără precedent reflectă diminuarea încrederii în capacitatea NATO de a răspunde eficient amenințărilor regionale. În același timp, președintele sârb A. Vucic continuă să consolideze legăturile cu Rusia. În timpul paradei de Ziua Victoriei, din 9 mai 2025, el a stat alături de Vladimir Putin, negociind noi condiții de aprovizionare cu resurse - ignorând complet sancțiunile UE. Între timp, primul-ministrul ungar, Viktor Orbán, și președintele sârb, A. Vucic, au semnat un acord separat, în aprilie 2025, pentru o cooperare militară la scară largă, semnalând în continuare apariția unui bloc paralel, pro-rus, în Europa. Președintele Republicii Srpska și-a exprimat dorința de a se alătura acestei alianțe, o mișcare care ar putea accelera dezintegrarea Bosniei și Herțegovinei. În ambasada Ungariei, din Zagreb, afișarea hărților care înfățișează „Ungaria Mare”, inclusiv părți din Croația, a amplificat tensiuni regionale suplimentare.

Croația: Un actor aliniat cu Occidentul, cu putere regională limitată

Croația, în calitate de membru al UE și NATO, se aliniază cu instituțiile și valorile occidentale. Cu toate acestea, capacitatea sa de a influența evoluțiile regionale rămâne limitată. În Bosnia și Herțegovina, Croația sprijină populația croată și menține investițiile economice, în special în Herțegovina. Companiile croate operează și în Serbia, oferind Zagrebului o oarecare pârgheie. În ciuda acestui fapt, influența regională a Croației rămâne limitată.

Croația este văzută de puterile occidentale ca un actor stabilizator - deși unul care primește puțin sprijin concret. Situația amintește în mod straniu de inacțiunea timpurie a Occidentului în Ucraina, unde eșecul de a oferi un sprijin robust a permis puterilor externe să câștige teren strategic.

O cursă regională a înarmărilor și echilibrul strategic

O cursă regională a înarmărilor se desfășoară. Serbia a achiziționat sisteme avansate de la Rusia și China și acum se îndreaptă și către arme occidentale. A fost semnată achiziția a 12 avioane franceze Rafale. Croația, la rândul ei, a investit în capabilități standard NATO, cum ar fi tancul german Leopard, sistemul de

rachete HIMARS, iar Croația operează deja pe avioane Rafale. Această consolidare militară reflectă alinieri strategice mai ample: Serbia în mare parte spre est, Croația spre vest.

Concluzie: O regiune divizată într-o lume divizată

Balcanii de Vest servesc drept studiu de caz în competiția globală dintre modelele democratice și cele autoritare. Serbia, susținută logistic, financiar și ideologic de Rusia și China, lucrează activ pentru a destabiliza regiunea prin naționalism, operații de informații și alianțe regionale care subminează influența occidentală.

Croația, deși aliniată cu Occidentul și un potențial bastion împotriva acestor forțe, primește un sprijin minim. La fel ca în cazul Ucrainei, Occidentul riscă să repete greșeala sa strategică - eșecul de a susține decisiv un partener înainte ca balanța puterii să se încline ireversibil. În loc să sancționeze Serbia ca și candidat la UE, autocratul A. Vucic este curtat; între timp, Zagrebul este abandonat și lăsat să stea singur, chiar dacă se așteaptă ca Croația să servească drept contra-balans regional. Viitorul regiunii va depinde de posibilitatea Europei de a trece dincolo de gesturi simbolice la un angajament strategic real. Meciul de șah geopolitic continuă - iar rezultatul va influența nu doar Balcanii, ci întreaga arhitectură de securitate europeană.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Cele șase rapoarte care au conturat prioritățile Uniunii Europene pentru perioada 2024-2029

Christos BEZIRTZOGLU (Grecia)

Cetățenii europeni rămân optimiști cu privire la viitorul UE și continuă să aibă o impresie bună despre UE și instituțiile sale. Încrederea în UE este la cel mai înalt nivel din 2007. Sondajul post-electoral al UE arată că 7 din 10 europeni consideră că țara lor a beneficiat de pe urma apartenenței la UE. Printre motivele cel mai des invocate pentru a considera benefică apartenența la UE se numără o cooperare intensă între statele membre, protejarea păcii și consolidarea securității, contribuția UE la creșterea economică și crearea de noi oportunități de muncă.

Președinta Comisiei Europene, Ursula Von der Leyen, a subliniat în Orientările Politice prioritățile UE 6+1, pentru perioada 2024-2027, în care a descris rolul UE ca actor geopolitic, afirmând că „este timpul ca Europa să intensifice din nou eforturile colective”. În centrul programului se află suveranitatea europeană în toate domeniile, de la un nou plan pentru prosperitate și competitivitate durabile până la consolidarea politicii sociale, intensificarea securității și apărării și un rol cu adevărat global pentru UE. Aceasta este o viziune a unei Europe „mai strategice, mai asertive și mai unite” în lumea permacriselor¹. Acestea sunt:

1. Competitivitate;
2. Securitate și apărare;
3. Echitate socială europeană;
4. Calitatea vieții ;
5. Democrație și valori;
6. O Europă globală.
- 6+1. Bugetul și reforma UE

Sistemul de guvernare al UE este complex și compus din mai multe instituții, dar cu un sistem sofisticat de control și

Sursa: <https://www.bauindustrie.de/themen/artikel/strategische-agenda-der-eu-2024-2029-veroeffentlicht-1>

¹Cuvântul anului 2022 al Dicționarului Collins este „permacriză”. Printre distincțiile primite, directorul general al Collins Learning, Alex Beecroft, a declarat că acesta „rezumă destul de succint cât de groaznic a fost anul 2022 pentru atâția oameni”. Cuvântul, înțeles cel mai des ca un compus al cuvintelor „permanent” și „criză”, este folosit de ceva mai mult timp. În aprilie 2021, analiștii politici din Europa l-au considerat definitiv pentru epoca în care trăim. Unii din Marea Britanie atribuie inevitabil geneza acelei ere Brexitului. Alții indică pandemia. Pentru alții, invazia Rusiei în Ucraina a făcut cuvântul indispensabil. După cum a spus scriitorul David Shariatmadari: „Permancriză” este un termen care întruchipează perfect senzația amețitoare de a trece de la un eveniment fără precedent la altul, în timp ce ne întrebăm sumbru ce noi orori ar putea fi după colț. (<https://theconversation.com/permancrisis-what-it-means-and-why-its-word-of-the-year-for-2022-194306>).

echilibru, în care prioritățile cincinale ale UE sunt decise în tandem între ele. Prioritățile 6+1 Von der Leyen II reflectă obiectivele cheie stabilite atât de șefii de stat și de guvern din UE în Agenda strategică, cât și principalele preocupări ale partidelor politice din Parlamentul European.

Concluziile următoarelor șase rapoarte contribuie la activitatea Comisiei privind un nou plan pentru prosperitatea și competitivitatea durabilă a Europei. Multe dintre recomandările acestora sunt reflectate în Orientările politice ale Comisiei, precum și în scrisorile de misiune ale președintelui Comisiei Europene către membrii Colegiului. Aceste rapoarte sunt prezentate pe scurt mai jos.

A. Raportul lui Mario Draghi, intitulat „Viitorul competitivității europene – O strategie de competitivitate pentru Europa”, pledează cu tărie pentru accelerarea inovării tehnologice și științifice pentru a se asigura că planurile de decarbonizare ale Europei sunt însoțite de o poziție de lider în ceea ce privește tehnologiile necesare și pentru a implementa o „politică economică externă” autentică, pentru a crește securitatea și a reduce dependențele critice.

M. Draghi propune lansarea unei noi strategii industriale a UE, bazată în principal pe implementarea deplină a pieței unice, care va sprijini extinderea companiilor tinere și inovatoare, crearea unei adevărate piețe energetice comune, o piață integrată de transport multimodal, creșterea cererii de soluții de decarbonizare, lanțuri de aprovizionare mai rezistente și mobilizarea unor volume mai mari de finanțare privată. „Aceasta este o provocare existențială”, a adăugat el. Cei trei piloni ai viziunii lui M. Draghi privind inspirarea creșterii viitoare sunt:

1. UE ar trebui să își reorienteze eforturile colective pe **eliminarea decalajului de inovare** față de SUA și China, în special în tehnologiile avansate. UE trebuie să își reaprindă motorul inovației, să creeze un habitat pentru startup-urile tinere și inovatoare, să promoveze poziția de lider industrial în sectoarele cu creștere rapidă bazate pe tehnologii avansate și să promoveze difuzarea tehnologiilor în rândul companiilor consacrate și al IMM-urilor.

2. Al doilea domeniu de acțiune este un plan comun pentru **decarbonizare și competitivitate**. Dacă obiectivele climatice ambițioase ale Europei sunt însoțite de un plan coerent pentru atingerea lor, decarbonizarea va fi o oportunitate pentru Europa. Dar dacă nu își coordonează politicile, există riscul ca decarbonizarea să contravină competitivității și creșterii economice. Principala provocare cheie o reprezintă prețurile ridicate și volatile ale energiei și, prin urmare, în cadrul acestui pilon, UE stabilește domenii de intervenție pentru a facilita accesul la energie curată și accesibilă pentru sistemul de producție european, inclusiv pentru industriile mari consumatoare de energie.

3. Al treilea domeniu de acțiune este acela de a crește securitatea și a reduce dependențele, deoarece statele membre sunt deosebit de expuse acestor provocări (de exemplu, UE se bazează în mare măsură pe o mână de furnizori de materii prime critice, în special pe China, chiar dacă cererea globală pentru aceste materiale explodează din cauza tranziției către o energie curată; de asemenea, se bazează în mare măsură pe importurile de tehnologie digitală, în special pentru producția de cipuri, deoarece ~80% din capacitățile globale de fabricație se află în Orientul Îndepărtat). Pentru ca Europa să continue să își diversifice și să își consolideze lanțurile de aprovizionare prin asigurarea aprovizionării cu materii prime, energie curată, combustibili de transport durabili și tehnologie curată din întreaga lume, trebuie, pe plan extern, să investim în parteneriate eficiente și, pe plan intern, să revizuim normele UE privind achizițiile publice. Cu alte cuvinte, cei cinci factori orizontali care stau la baza competitivității UE în toate sectoarele sunt:

1. Simplificare;
2. Reducerea barierelor în calea pieței unice;
3. Finanțarea competitivității;
4. Promovarea competențelor și a locurilor de muncă de calitate ;
5. O mai bună coordonare a politicilor la nivel UE și la nivel național.

B. Raportul lui Enrico Letta, intitulat „Mult mai mult decât o piață – Viteză, securitate, solidaritate”, privind viitorul pieței unice, a făcut referiri la apărarea politicii de coeziune, o nouă abordare a politicii în domeniul concurenței care echilibrează condițiile de concurență la nivel global, o utilizare mai strategică a achizițiilor publice, un angajament reînnoit față de serviciile publice, economia socială și circularitate și integrarea industriei europene de apărare. „*Inerția pe piața unică înseamnă declin*”, a adăugat el.

Cu alte cuvinte, energia, apărarea, telecomunicațiile și sectorul financiar sunt pilonii viitorului pieței unice, așa cum indică raportul, care reprezintă o bază de lucru pe tema stimulării competitivității europene prin propunerea de acțiuni în următoarele domenii:

1. O a 5-a libertate pentru a îmbunătăți cercetarea, inovarea și educația în cadrul pieței unice:

Una dintre sugestiile majore ale raportului este introducerea unei a cincea libertăți care s-ar concentra pe cercetare, cunoaștere, inovare, educație, competență și date. Această nouă libertate s-ar adăuga la cele patru libertăți deja existente, care acoperă bunurile, serviciile, persoanele (munca) și capitalul care stau la baza pieței unice. Scopul acestei noi libertăți este de a consolida dinamica internă și competitivitatea globală a pieței unice. Raportul susține că această nouă libertate ar „transforma cunoștințele dispersate existente, fragmentările și disparitățile în oportunități unificate pentru creștere, inovare și incluziune”.

2. O piață unică pentru finanțarea obiectivelor strategice: Accentul se pune pe mecanismele inovatoare din cadrul pieței unice pentru a mobiliza resurse private și publice și a le direcționa către acoperirea decalajelor actuale de investiții și finanțarea obiectivelor noastre cheie comune.

a. lucrări în direcția unei uniuni a economiilor și investițiilor pentru a debloca întregul potențial al pieței unice;

b. valorificarea pieței unice pentru a spori investițiile publice industriale verzi și digitale;

c. îmbunătățirea investițiilor prin stabilirea unei economii circulare și prin consolidarea achizițiilor publice și a capacității administrative, de exemplu, sub umbrela Speed, UE își propune să promoveze rapid crearea unui euro digital.

3. O piață unică pentru a juca la scară largă: Scara contează: Piața unică trebuie să sprijine extinderea și creșterea companiilor europene și să abordeze problemele, concentrându-se în special pe sectoarele care necesită acțiuni transformatoare pentru a crește ambiția pieței unice. Privind în perspectivă, trebuie să îmbunătățim distribuția beneficiilor integrării economice.

a. o piață unică eficientă pentru telecomunicații;

b. o piață unică pentru a promova politici energetice și climatice eficiente;

c. către o piață comună pentru industria de apărare;

d. piața unică și spațiul: promovarea integrării pentru autonomia strategică;

e. valorificarea pieței unice pentru a consolida reziliența în materie de sănătate;

f. o piață unică ca și catalizator pentru transporturi fără probleme și sustenabile în UE. de exemplu, sub umbrela securității, UE își propune să promoveze pacea și să susțină statul de drept (de exemplu, prin crearea unei piețe comune pentru industria de securitate și apărare).

4. O piață unică durabilă pentru toți: Raportul prezintă propuneri pentru îmbunătățirea condițiilor pentru toți cetățenii, IMM-urile și regiunile.

a. libertatea de circulație și libertatea de ședere;

b. consolidarea dimensiunii sociale a pieței unice;

c. dezlănțuirea potențialului IMM-urilor europene;

d. abordarea fragmentării fiscale pentru a consolida piața unică;

e. o piață unică pentru consumatori, de exemplu, sub umbrela solidarității, UE își propune să stabilească o piață unică care să sprijine crearea de locuri de muncă și să faciliteze desfășurarea activității comerciale.

5. O piață unică pentru a merge rapid și departe: Raportul prezintă o abordare pragmatică pentru îmbunătățirea cadrului de reglementare și consolidarea instrumentelor de aplicare a legii, cu scopul de a spori viteza și eficiența în cadrul pieței unice.

a. îmbunătățirea concepției propunerilor în cadrul pieței unice;

b. îmbunătățirea adoptării normelor printr-un proces decizional informat;

c. implementarea normelor UE cu eficacitate și eficiență;

d. consolidarea aplicării legii pentru a menține integritatea pieței;

e. simplificarea reglementărilor pentru o piață unică mai dinamică.

6. Piața unică dincolo de granițele sale: Examinează dimensiunea externă a pieței unice, concentrându-se în special pe securitatea economică, comerț, extindere și relația cu partenerii strategici cheie, explorând interacțiunea dintre dinamica internă și cea externă și potențialul pieței unice de a extinde influența UE pe scena globală.

a. o piață unică rezilientă în noul scenariu geopolitic;

b. comerțul ca instrument crucial pentru proiectarea influenței pieței unice;

c. piața unică ca instrument cheie în procesul de extindere;

d. rolul pieței unice în consolidarea cooperării economice cu partenerii strategici.

Analizele prezentate în rapoartele Letta și Draghi converg asupra multor puncte, în special în evidențierea exemplelor care arată că piața unică rămâne foarte fragmentată și insistă asupra urgenței schimbării. Ambele identifică **finanțele** (progrese către finalizarea Uniunii Piețelor de Capital pentru a susține investițiile), **energia** (sprijin pentru industriile mari consumatoare de energie), **telecomunicațiile** (reformarea mediului de reglementare pentru rețelele de bandă largă de mare viteză/capacitate), **apărarea** (piața unică integrată pentru produsele de apărare) și **spațiul** (piața unică funcțională pentru Spațiu) ca sectoare cheie în care piața unică trebuie aprofundată ca prioritate. În plus, Draghi a susținut în raportul său o serie de propuneri pentru sectoarele **materii prime critice** (crearea unei adevărate piețe unice pentru deșeuri și reciclare), **informatică și inteligență artificială** (investiții în servicii cloud furnizate de UE) și **automatizări** (încurajarea standardizării). Mai mult, el propune să se investească mai mult în **inovare** (introducerea statutului juridic al „Întreprinderii Europene Inovatoare”), **competențe** (stabilirea unui sistem comun de certificare a competențelor la nivelul UE) și **guvernanta** (minimizarea costurilor transpunerii de către statele membre și consolidarea aplicării legislației privind piața unică).

C. Un al treilea raport, intitulat „Dezvoltarea piețelor europene de capital pentru finanțarea viitorului”, care a influențat părțile referitoare la piața unică din rapoartele Letta și Draghi, a fost redactat de un grup de experți francezi condus de Christian Noyer. Acest raport a fost dedicat exclusiv „Uniunii piețelor de capital”, dar sugerează redenumirea politicii în „Uniunea economiilor și investițiilor”. Subdezvoltarea actuală a piețelor de capital din Europa este atribuibilă unei baze de investitori mai mici și fragmentării structurale. Pentru a elimina acest decalaj față de alte economii majore, raportul a ajuns la patru recomandări cheie:

1. Produsele europene de economii pe termen lung trebuie dezvoltate pentru a crește fluxurile către piețele europene de capital.
2. Relansarea pieței de securitizare pentru a consolida capacitatea de creditare a băncilor europene și a crea piețe de capital mai profunde.
3. Supravegherea integrată a activităților pieței de capital este necesară pentru a construi o adevărată piață unică europeană și a garanta stabilitatea financiară.
4. Luarea în considerare a unor măsuri pentru a reduce fragmentarea decontării tranzacțiilor financiare în Europa.

D. Raportul Sauli Niinistö, intitulat „Consolidarea pregătirii civile și militare a Europei”, subliniază necesitatea unei noi abordări ambițioase a pregătirii și disponibilității noastre, deoarece peisajul geopolitic și de securitate se schimbă dramatic, iar UE și statele sale membre se confruntă cu amenințări și crize din ce în ce mai multidimensionale, complexe și transfrontaliere. Consolidarea pregătirii noastre va avea un efect disuasiv asupra actorilor periculoși, va reduce riscurile, va aborda sentimentul de incertitudine profundă în rândul cetățenilor și va contribui la condițiile prealabile fundamentale ale prosperității economice și competitivității. O adevărată pregătire va necesita o abordare mai cuprinzătoare și integrată. Toți actorii militari și civili relevanți în răspunsul la crize trebuie să fie pe deplin pregătiți și capabili să răspundă eficient și fără probleme, ca parte a unei abordări mai ample la nivelul întregului guvern și al întregii societăți. Este necesar un nivel mai ridicat de pregătire în toate domeniile, care să lege securitatea internă de cea externă și să apeleze atât la mijloace civile, cât și/sau militare.

Cele doisprezece elemente constitutive și recomandări ale unei Uniuni pe deplin pregătite sunt:

- 1. Înțelegerea crizelor prezente și preîntâmpinarea amenințărilor viitoare.**
- 2. UE să funcționeze indiferent de circumstanțe:**
 - a. elaborarea unei evaluări cuprinzătoare a riscurilor la nivelul UE;
 - b. utilizarea viitoarei Strategii a Uniunii pentru Pregătire pentru a plasa UE pe calea cea bună către o pregătire ruguroasă;
 - c. analizarea fezabilității unei Legi a UE privind pregătirea pentru a stabili standarde comune și obiective pe termen lung, aliniind eforturile UE și cele naționale ori de câte ori este posibil;
 - d. elaborarea unei viziuni coerente pentru rolul UE în pregătirea și răspunsul la agresiunea armată externă;
 - e. consolidarea interfeței UE-NATO în contextul situațiilor de criză grave, inclusiv printr-un protocol de urgență care poate fi activat pentru a simplifica schimbul de informații.
- 3. Asigurarea rapidității în acțiune cu structuri și proceduri aliniate la obiective:**
 - a. consolidarea coordonării operaționale intersectoriale;
 - b. stimularea și o mai bună coordonare a conștientizării situaționale, a anticipării și a previziunilor;

c. consolidarea schimbului de informații și a comunicării;

d. îmbunătățirea culturii de exerciții și formare a UE.

4. Susținerea cetățenilor - baza rezistenței și pregătirii societății:

a. pregătirea individuală și a gospodăriilor;

b. îmbunătățirea comunicării în situații de criză și de urgență pentru a ajunge la cetățeni în toate condițiile;

c. pregătirea pentru o mai bună abordare a vulnerabilității la crize și dezastre;

d. abordarea deficitului de competențe și a riscului de deficit de forță de muncă în timpul crizelor și promovarea cetățeniei active.

5. Valorificarea întregului potențial al parteneriatelor public-private:

a. îmbunătățirea cooperării public-private pentru a facilita consolidarea rezilienței, precum și răspunsuri rapide și coordonate la crizele viitoare;

b. consolidarea pregătirii și rezilienței sectorului privat în situații de criză;

c. elaborarea unei strategii cuprinzătoare a UE de stocare pentru a stimula rezervele publice și private coordonate de resurse critice și pentru a asigura disponibilitatea acestora în toate circumstanțele.

6. Împiedicarea actorilor care lansează atacuri hibride:

a. consolidarea structurilor de informații ale UE pas cu pas către un serviciu complet al UE pentru cooperarea în domeniul informațiilor;

b. consolidarea capacității UE de „descurajare prin negare”;

c. consolidarea capacității UE de „descurajare prin pedeapsă”.

7. Intensificarea eforturilor de apărare ale Europei și deblocarea potențialului său de entitate duală:

a. dezvoltarea unui pachet de capacități de apărare ale UE pentru următorul deceniu;

b. consolidarea capacității Europei de a oferi asistență militară pe termen mediu și lung Ucrainei;

c. dezvoltarea pieței unice propuse pentru produse și servicii de apărare cu măsuri concrete pentru a spori cooperarea transfrontalieră și competitivitatea industriei de apărare;

d. consolidarea cooperării cu dublă utilizare și a cooperării civil-militare la nivelul UE, pe baza unei abordări la nivelul întregului guvern.

8. Încurajarea rezilienței și cooperării prin intermediul unei diplomații asertive a UE:

a. integrarea principiului rezilienței în viitoarele inițiative politice ale UE - ținând cont de specificitățile sectoriale sau regionale;

b. evaluarea riscurilor bazată pe scenarii pentru a pregăti reacțiile la crize ale UE și pentru a ghida dezvoltarea mai amplă a politicilor privind posibilele șocuri și crize externe;

c. consolidarea activităților de comunicare și diplomație pentru a implica și a interacționa cu partenerii la toate nivelurile;

d. realizarea unui bilanț orizontal și a unei analize a intereselor reciproce de reziliență care se suprapun și a oportunităților de colaborare cu țările partenere, ca parte a planificării următorului cadru financiar multianual;

e. planificare mai bună, rezultate mai rapide;

f. consolidarea capacității de reacție a UE la situațiile de criză care evoluează rapid, inclusiv în contexte fragile.

9. Valorificarea economiei, investiții comune:

a. integrarea pregătirii în următorul buget al UE;

b. dezvoltarea unui cadru european de investiții în pregătire și disponibilitate pentru a sprijini tranziția UE către o Uniune pe deplin pregătită;

10. Inițierea unei pregătiri mai ample.

Aceste recomandări din raportul Niinistö se regăsesc direct în lucrările viitoare privind prioritățile (2. Securitate și apărare și 5. Democrație și valori).

E. Recomandările detaliate în raportul Peter Strohschneider, intitulat „O perspectivă comună pentru agricultură și alimentație în Europa”, servesc drept orientare pentru acțiuni de creare a unor sisteme agroalimentare responsabile din punct de vedere social, profitabile din punct de vedere economic și sustenabile din punct de vedere ecologic și sunt structurate în cinci piloni:

1. Cooperare pentru un viitor sustenabil, rezilient și competitiv: această parte abordează necesitatea adaptării PAC în contextul tranziției continue către sisteme alimentare mai sustenabile și competitive, importanța consolidării poziției fermierilor în lanțul valoric alimentar, accesul la finanțare și rolul comerțului și al standardelor internaționale.

2. Sisteme agroalimentare sustenabile: recomandările din cadrul acestui titlu se concentrează pe sprijinirea și promovarea practicilor agricole sustenabile, inclusiv pentru creșterea animalelor, și pledează pentru o mai mare conștientizare cu privire la bunăstarea animalelor și capacitatea consumatorilor de a alege diete sustenabile și echilibrate.

3. Promovarea rezilienței transformatoare: în fața riscurilor tot mai mari de mediu, climatice, geopolitice și economice, raportul subliniază necesitatea consolidării instrumentelor de gestionare a riscurilor și a gestionării crizelor, precum și a unei mai bune conservări și gestionări a terenurilor agricole, a promovării unei agriculturi rezistente la apă și a dezvoltării unor abordări inovatoare pentru cultivarea plantelor.

4. Construirea unui sector atractiv și divers: importanța reînnoirii generațiilor și a egalității de gen, precum și a unor zone rurale și sisteme agroalimentare dinamice este detaliată în această secțiune, inclusiv necesitatea de a proteja lucrătorii.

5. Acces mai bun la cunoștințe și inovare și utilizare mai bună a acestora: recomandările concluzionează că accesul la cunoștințe și competențe trebuie facilitat și că digitalizarea este o oportunitate.

F. Recomandările raportului Manuel Heitor, intitulat „Acționați, Aliniați, Accelerați – Cercetare, Tehnologie și Inovare pentru a stimula competitivitatea europeană”, urmăresc să stimuleze competitivitatea Europei, definită ca și capacitatea de a oferi produse, servicii și soluții tehnologice de ultimă generație care contribuie pozitiv la sustenabilitatea generală (economică, de mediu și socială) pentru care există o cerere pe piață sau care creează noi piețe. Pentru a realiza acest lucru, Europa trebuie:

- **Să își alinieze** eforturile de consolidare a cercetării, dezvoltării tehnologice și inovării cu obiectivele sale strategice, dar și să se asigure că politicile de reglementare, economice, financiare și de altă natură sunt aliniate pentru a permite cercetării, tehnologiei și inovării să își atingă întregul potențial.

- o Să adopte o abordare guvernamentală pentru a alinia cercetarea și inovarea cu strategia UE pentru competitivitate și o economie digitală curată.

- o Să abordeze cooperarea internațională cu o strategie nuanțată, adaptând parteneriatele la domenii specifice și considerații geopolitice globale.

- o Să optimizeze inovarea în tehnologie cu dublă utilizare prin gestionarea separată a programelor de cercetare și inovare civile și militare, valorificând beneficiile pentru securitatea națională și nevoile civile.

- **Să acționeze** cu îndrăzneală și eficiență pentru a spori puterea științifică, tehnologică și inovatoare a Europei.

- o Stimularea competitivității globale a Europei prin promovarea cercetării, inovării și extinderii cu impact printr-un program-cadru mai puternic.

- o Înființarea unei unități experimentale pentru lansarea programelor de inovare disruptivă cu opțiuni rapide de finanțare, cum ar fi inițiativele „de tip ARPA”.

- o Consolidarea excelenței competitive prin extinderea finanțării pentru Consiliul European de Cercetare, Consiliul European pentru Inovare și Acțiunile Marie Skłodowska-Curie pentru a atrage talente de top.

- o Crearea unui Consiliu pentru Competitivitate Industrială și Tehnologie pentru a spori investițiile în cercetare și inovare industrială și a asigura relevanța pentru autonomia strategică.

- o Formarea unui Consiliu pentru Provocări Societale pentru a aborda problemele societale cheie, alinierea la prioritățile strategice ale UE și implicarea filantropiei și a societății civile.

- o Construirea unui ecosistem de cercetare și inovare (C&I) incluziv și atractiv al UE prin asigurarea de investiții pe termen lung, promovarea alianțelor universitare și încurajarea co-investițiilor statelor membre.

- **Accelerarea** creării, utilizării și comercializării cercetării și cunoștințelor, scalarea soluțiilor inovatoare, dezvoltarea și adoptarea tehnologiei și tranziția verde. Acest lucru necesită, de asemenea, o accelerare a capacității de a răspunde provocărilor și de a valorifica oportunitățile care ar putea apărea într-un mediu în rapidă schimbare.

- o Adoptarea unei abordări guvernamentale la nivelul întregului guvern pentru a alinia cercetarea și inovarea cu strategia UE pentru competitivitate și o economie digitală curată.

- o Oferirea unei valori adăugate prin intermediul unui portofoliu de acțiuni axate pe excelență competitivă, competitivitate industrială, provocări societale și un ecosistem puternic de cercetare și inovare.

- o Înființarea unei unități experimentale pentru a lansa programe de inovare disruptivă cu opțiuni rapide de finanțare, cum ar fi inițiativele „de tip ARPA”.

- o Consolidarea excelenței competitive prin extinderea finanțării pentru Consiliul European de Cercetare, Consiliul European pentru Inovare și Acțiunile Marie Skłodowska-Curie pentru a atrage talente de top.

- o Creare a unui Consiliu pentru Competitivitate Industrială și Tehnologie pentru a spori investițiile în cercetare și inovare industrială și a asigura relevanța pentru autonomia strategică.
- o Formarea unui Consiliu pentru Provocări Societale pentru a aborda problemele societale cheie, alinierea la prioritățile strategice ale UE și implicarea filantropilor și a societății civile.
- o Construirea unui ecosistem UE de cercetare și inovare incluziv și atractiv prin asigurarea de investiții pe termen lung, promovarea alianțelor universitare și încurajarea co-investițiilor statelor membre.
- o Simplificarea programului prin reducerea sarcinilor administrative, adoptarea finanțării agile și eficientizarea proceselor de aplicare.
- o Dezvoltarea unui program de achiziții publice inovatoare pentru a stimula scalarea industrială prin soluții bazate pe cerere.

În concluzie

Peisajul politic global este remodelat de concurența strategică, instabilitatea globală crescândă și încercările de a submina ordinea internațională bazată pe reguli. Mediul natural al Europei se confruntă cu daune și perturbări tot mai mari din cauza schimbărilor climatice, a pierderii biodiversității și a poluării. Dezvoltarea rapidă a noilor tehnologii aduce oportunități și riscuri potențiale.

Economiile sociale de piață puternice și competitive vor fi forța motrice în atingerea ambițiilor UE. Această viziune se bazează pe capacitatea dovedită a Uniunii Europene de a aborda provocări complexe prin acțiune colectivă. Prin transformarea obiectivelor planificate în soluții tangibile (inițiative concrete), Comisia se angajează să asigure un viitor rezistent și prosper pentru toți europenii.

Într-o singură frază, am putea spune: Mai puternici împreună în perioadele de tranziție.

UNIUNEA EUROPEANĂ

Uniunea Europeană, o putere geopolitică?

Dr. Jean MARSIA (Belgia)

Mulți politicieni europeni mi se par din ce în ce mai deconectați de cetățeni și de realități, inclusiv Federica Mogherini¹, care a fost Înalțul Reprezentant al Uniunii Europene (UE). În discursul său adresat Adunării Generale a secțiunii belgiene a Uniunii Federaliștilor Europeni, care a avut loc pe 07 iunie la Colegiul Europei din Bruges, al cărui rector este F. Mogherini din 2020, ea a afirmat în esență că UE este o putere geopolitică.

Potrivit F. Mogherini, UE este percepută la nivel internațional ca un partener principal și stabilizator, adesea văzută ca „partenerul preferat” de către actorii globali care caută predictibilitate, legalitate și cooperare. De asemenea, ea a spus că, complexitatea internă a UE îi permite să înțeleagă și să răspundă mai bine provocărilor externe, ceea ce o face un jucător deosebit de fiabil într-o lume din ce în ce mai fragmentată. Pentru ea, principalele surse de putere ale UE sunt puterea sa normativă, puterea sa non-coercitivă și credibilitatea sa globală, și apoi moneda sa puternică și stabilă. În cele din urmă, ea a subliniat capacitatea unică a UE de a menține o poziție centrală pe scena mondială și de a interacționa în mod semnificativ cu actori internaționali mari și mici – un atu strategic care face ca UE să fie „indispensabilă”.

Sursa: <https://www.eunews.it/en/2024/05/20/the-parties-election-programs-6-eu-enlargement-promises-and-the-intertwined-fate-of-the-treaties/>

Ce este o putere geopolitică?

SED observă că astăzi, UE pare să aibă o greutate mult mai mică pe scena internațională decât Turcia, deoarece aceasta din urmă are o concepție diferită asupra surselor de putere față de Mogherini, fiind mai în concordanță cu a noastră. Pentru noi, puterea geopolitică provine din următorii factori: dimensiunea

¹Federica Mogherini (n. 16 iunie 1973, Roma, Italia) este o politiciană italiană. Absolventă de științe politice de la Universitatea Sapienza, din Roma, Mogherini a deținut funcția de ministru de externe al Republicii Italiene. La 30 august 2014, Mogherini a fost aleasă de Consiliul European în funcția de Înalț Reprezentant al Uniunii pentru Afaceri Externe și Politică de Securitate. F. Mogherini fusese criticată anterior de către statele estice pentru lipsa de experiență și pentru poziția prietenoasă față de Federația Rusă.

teritoriului și a domeniului maritim; populația și creșterea acesteia; inovația tehnico-științifică; puterea economiei, producția industrială și comerțul exterior; capacitățile militare, în ceea ce privește forța de muncă, echipamentele și operaționalitatea, precum și factorii intangibili, cum ar fi forțele morale, capacitatea de a gestiona crizele și puterea soft. Aceasta este o completare utilă a puterii hard, nu este o sursă principală de putere, așa cum crede F. Mogherini.

Slăbiciunea poziției geopolitice a Europei este totuși evidentă în contextul actual de mare instabilitate pe scena internațională. A doua administrație Trump favorizează abordările unilaterale sau bilaterale; subminează guvernanta globală multilaterală în stabilirea căreia Statele Unite ale Americii (SUA) au jucat un rol major după cel de-al Doilea Război Mondial. Rusia, membru permanent al Consiliului de Securitate al ONU, a atacat militar două țări vecine; Încalcă principiile fundamentale ale dreptului internațional și ale dreptului umanitar; poartă un război hibrid împotriva Europei. China vrea să fie prima pe scena mondială, economic, militar și politic; supune industriile noastre unei concurențe neloiale și amenință libertatea de navigare în Marea Chinei.

Mărimea teritoriului și a domeniului maritim al Europei nu este neglijabilă, dar nici gigantică; Europa este doar extremitatea vestică a Eurasiei. Populația Europei îmbătrânește și reprezintă acum doar un procent limitat din populația lumii. Din cauza lipsei implementării Strategiei de la Lisabona, adoptată în 2000, inovația tehnică și științifică este mult mai mică în Europa decât în China sau SUA. Rapoartele realizate de E. Letta și M. Draghi au evidențiat încă o dată declinul industrial, economic și financiar al Europei.

Capacitățile militare ale statelor europene sunt considerabile în ceea ce privește efectivele de oameni, dar echipamentul celor aproximativ un milion și jumătate de militari ai noștri este disparat, iar operaționalitatea unităților noastre este îndoielnică, în special din cauza lipsei depozitelor noastre de muniții. Dependența noastră crescândă de apărare a fost evidențiată de S. Niinistö.

Un Consiliu European divizat

Din cauza egoismului liderilor noștri, aproape întotdeauna există cel puțin unul care împiedică adoptarea deciziilor în Consiliul European. Se pare că cele trei rapoarte menționate mai sus au fost arhivate înainte ca recomandările lor să fie urmate de remediere.

În ceea ce privește forțele morale ale europenilor, cum ar putea fi acestea consolidate în absența unei viziuni pentru viitorul Europei? Membrii Consiliului European se pare că nu se preocupă prea mult de interesul general al europenilor, ci mult de interesele statelor membre.

Europenii au trebuit să constate capacitatea mediocră a instituțiilor UE de a gestiona crizele (financiară, monetară, migrație, sănătate, război în Ucraina, conflict în Orientul Mijlociu) care au urmat în ultimii 20 de ani. De exemplu, a fost nevoie de șase săptămâni în aprilie-mai 2020 pentru a implementa în sfârșit pachetul de urgență pe care Italia îl cerea urgent. Totuși, acest mecanism fusese organizat în 2002 prin Regulamentul (CE) nr. 2012/2002 al Consiliului, din 11 noiembrie 2002, de instituire a Fondului de Solidaritate al Uniunii Europene, clarificat ulterior, la 13 martie 2020, de Parlamentul European și de Consiliu „pentru a oferi asistență financiară statelor membre grav afectate de o urgență majoră de sănătate publică”. Acest episod este, printre multe altele, o manifestare frapantă a incapacității instituțiilor UE de a lua decizii urgente.

O Comisie Europeană care se implică în toate problemele, dar este inefficientă

Pactul verde european, care ar fi trebuit să fie principala realizare a Comisiei pentru perioada 2019-2024, se limitează la un pachet de standarde obligatorii suplimentare care au scumpit energia. U. Von Der Leyen nu a avut mijloacele de a subvenționa tranziția verde, așa cum au făcut atât SUA sub conducerea lui J. Biden, cât și China.

Ceea ce a realizat Von Der Leyen, între 2019 și 2024, este concentrarea treptată a puterii în mâinile sale, în detrimentul Președinției Consiliului UE și al Înalțului Reprezentant. Aceasta l-a înlăturat pe comisarul francez, Breton, care o eclipsa. Ea a împărțit dosarele încredințate vicepreședinților, astfel încât aceștia să nu poată acționa într-un domeniu important fără acordul ei formal. Cu toate acestea, ea a fost mult mai bine confirmată în poziția sa de către Parlamentul European, în iulie 2024, decât în primul său mandat, în timp ce programul Comisiei pentru perioada 2024-2029 pare a fi inspirat de G. Meloni sau D. Trump, E. Musk sau J. Milei: acesta constă în eliminarea reglementărilor sau restricțiilor domeniilor social, de mediu și digital. În ceea ce privește migrația, Von Der Leyen continuă acțiunea întreprinsă cu Erdogan: distribuie zeci de miliarde de euro Egiptului și Tunisiei pentru a împiedica migranții să părăsească țările lor spre Europa. Ea continuă să sprijine Israelul și să izoleze Europa de țările din Sud.

Până în prezent, von der Leyen nu a reușit să sporească resursele financiare ale instituțiilor europene sau să consolideze coeziunea și capacitatea de acțiune a Uniunii. Nu a reușit să reînnoiască operațiunea Next

Generation EU și să se împrumute semnificativ la scară europeană, de data aceasta pentru a aborda criza energetică cauzată de războiul împotriva Ucrainei (RePower EU), pentru a contracara inițiativa Chinei „Belt and Road” (Global Gateway) și pentru a revigora industria europeană de apărare (ReArm Europe). Programul SAFE, în valoare de 150 de miliarde de euro, adoptat la 27 mai 2025, prima parte a programului ReArm Europe, constă în împrumuturi care vor trebui rambursate de statele membre. SAFE permite împrumuturi la o rată a dobânzii mai mică decât cele impuse guvernelor, dar în majoritatea cazurilor diferența este minimă, iar țările în care nu este posibilă sunt cele care sunt deja supra îndatorate. Bugetul multianual european 2028-2034 va fi probabil mai mic decât cele anterioare, deoarece va trebui să includă rambursarea împrumuturilor Next Generation EU.

La ce număr de telefon ar trebui să apelăm pentru a vorbi cu Europa?

Este clar că întrebarea pusă de Henry Kissinger, în anii 1970, nu a primit încă un răspuns satisfăcător. Reprezentarea externă a UE nu este prerogativa niciuneia dintre instituțiile sale, toate având câte un fragment din aceasta, ceea ce duce constant la confuzie în rândul interlocutorilor săi.

Neputința lui U. Von Der Leyen o face să nu mai fie credibilă, nici față de Putin, nici față de Trump, nici față de europeni. Același lucru este valabil și pentru comisarul său european pentru apărare, căruia tratatele nu îi conferă nicio competență în acest domeniu. U. Von Der Leyen ar trebui să înceteze să se prezinte ca și cum ar fi șeful unui guvern european: nu este. Lipsită de legitimitate democratică, UE nu este un stat și nu are guvern. Este doar o asociație de state care constituie o zonă de liber schimb. Timp de aproape șapte decenii, comunicarea politicianilor ne-a indus în eroare. Acestea au impus cetățenilor europeni instituții democratice surogat, cum ar fi un Parlament European lipsit de o parte substanțială a puterilor normale ale unei adunări legislative. Un steag, un imn, o deviză nu sunt suficiente pentru a înființa un stat european.

Însărcinat prin articolul 15 din TUE cu „a da Uniunii impulsul necesar dezvoltării sale și a defini orientările și prioritățile sale politice generale”, Consiliul European, format din șefii de guvern ai statelor membre, se asigură că guvernele și partidele naționale își păstrează puterea reală, așa cum o demonstrează absența partidelor politice supranaționale, în lipsa unei baze juridice pentru a crea una, așa cum a experimentat Volt. Acest lucru împiedică orice dezbatere publică europeană transnațională și îngreunează apariția unei opinii publice europene, care cu greu se poate exprima altfel decât prin intermediul unor sondaje de opinie Eurobarometru vagi și recurente.

În conformitate cu deviza sa și cu principiul subsidiarității, UE tinde să favorizeze aspectul „diversității” în detrimentul celui al unității democratice. Chiar și în domenii prezentate ca modele de cooperare, cum ar fi spațiul, principiul „remunerării echitabile” a contribuțiilor financiare ale diferitelor state constituie o frână în calea oricărei ambiții comune reale și a eforturilor de creștere a eficienței cheltuielilor publice. Acest lucru este valabil în special în domeniul apărării.

În concluzie

Pentru a asigura prevalența binelui comun european asupra intereselor particulare ale statelor naționale, pentru ca Europa să existe geopolitic într-o lume devenită explicit și hotărât ostilă, Europa ar trebui să devină un stat federal, guvernat de o constituție care stabilește clar și democratic competențele respective ale organelor sale, indiferent de domeniul în care se află, eliminând uzurparea puterii și prevenind abuzurile de putere. Multiplele crize menționate mai sus ar fi trebuit să conducă la înlocuirea guvernării baroce a UE, a acestui amestec de metode intercomunitare și interguvernamentale, cu un stat federal, mai capabil să facă față unor astfel de provocări. Până în prezent, acest lucru nu s-a întâmplat, dar S&D își continuă eforturile pentru a identifica primul guvern care să fie convins să inițieze procesul federativ. Luna iunie cuprinde mai multe aniversări stimulante: pe 17, în 1940, la Chartres, Jean Moulin a fost primul care a rezistat ocupantului; a doua zi, la BBC, de Gaulle și-a lansat apelul; Pe 20, în 1789, la Versailles, în sala Jeu de Paume, deputații „Statelor Generale” convocate inițial de Rege au jurat să nu se despartă între ei fără să fi dat Franței o constituție.

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI CANADA

Summit-ul Uniunea Europeană – Canada, de la Bruxelles, și Summit-ul NATO, de la Haga – evenimente decisive și moment de răscruce pentru viitorul Europei

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

„Problemele duc la răbdare; răbdarea duce la perseverență; perseverența duce la caracter; caracterul duce la speranță; speranța duce la putere.”

Hilary Hinton „Zig” Ziglar

1. Introducere

În termeni practici, de politică de securitate, conceptul de securitate extinsă presupune să tratezi o gamă foarte largă de probleme – de la drone care îți încalcă spațiul aerian, terestru și maritim până la propagandă și dezinformare – drept chestiuni de securitate, aplicându-le instrumente excepționale de soluționare.

Drept urmare, în cadrul analizelor SWOT pentru identificarea și evaluarea punctelor tari, punctelor slabe, oportunităților și amenințărilor, este indubitabil a se face și o identificare, o evaluare riguroasă și o cuantificare exactă a riscurilor și vulnerabilităților. În ceea ce privește riscurile, acestea au legătură în special cu interferențele și dezinformarea externă, care duc la polarizarea societății și la reducerea capacităților diverselor instituții de a atinge nivelul optim de funcționare în plan politic, economic, social și, implicit, în cel al apărării și securității. În ceea ce privește vulnerabilitățile, acestea au legătură în special cu infrastructura critică ce poate deveni ținta actorilor străini, nivelul de pregătire și deficitul de personal din instituțiile cheie ale statului, precum și capacitatea de analiză și decizie a decidenților care trebuie să gândească și să adopte măsurile necesare și eficiente pentru asigurarea securității naționale în toate domeniile de activitate.

Într-un astfel de context, se impune mai mult ca niciodată o gestionare și contracarare eficientă a riscurilor asimetrice care se referă la acele amenințări care folosesc tactici și strategii care nu respectă regulile tradiționale ale războiului, aducând astfel un avantaj surpriză pentru adversar. Este vorba despre utilizarea de

Sursa: <https://brusselssignal.eu/2025/06/eu-canada-sign-defence-deal-on-eve-of-nato-summit-in-the-hague/>

mijloace și metode care să maximizeze efectul, chiar dacă nu implică forță militară directă sau simetrică. Riscurile asimetrice sunt amenințări care se bazează pe utilizarea unui avantaj tactic-strategic prin exploatarea vulnerabilităților adversarului, evitând confruntarea frontală cu forța dominantă. Aceste amenințări pot fi de diverse tipuri, de la terorism și amenințări cibernetice, până la informații false și activități subversive, și pot fi utilizate de agenți non-statali sau chiar de state cu resurse limitate.

După cum spunea F. Hoffman, „*războiul hibrid cuprinde o gamă largă de manifestare a diferitelor tipuri de război, care include capacități convenționale, formațiuni și tactici neregulate / asimetrice, acte teroriste violente și de coerciție și tulburări cu caracter criminal*”, definiție folosită de către P. Huovinen, care considera războiul hibrid, „*un cocktail de capacități militare convenționale, insurgență, terorism, război de gherilă, crimă organizată, război cibernetic și tehnologie militară avansată*.”

Este pe deplin adevărat că au existat și continuă să fie percepute acele contexte în care, pentru a evita războiul, trebuie să te pregătești pentru război, dar este întotdeauna adevărat și că, pentru a realiza pacea, trebuie să-ți imaginezi cel puțin posibilitatea realizării unui astfel de obiectiv și, în același timp, să identifice factorii de realizare a acesteia, să susții și să construiești structurile care ajută la asigurarea ei, să lucrezi persistent pentru ea și să investești în ea. Organizația Națiunilor Unite (ONU), precum și alte instituții multilaterale, au fost înființate pentru a oferi un cadru juridic favorabil pentru activitățile viitoare în direcția dezarmării și păcii. Deși statele membre ale Tratatului Nord-Atlantic își declară în mod clar angajamentul față de această nouă lume a dreptului internațional, există puține indicii că statele membre NATO sunt astăzi absolut toate implicate în ceea ce privește luarea în serios a acestor angajamente.

În dezbaterile apărute la nivel internațional, au început să apară numeroase discuții cu privire la rolul pe care îl mai are ONU în procesul de soluționare a divergențelor și conflictelor, fiind formulate și întrebări concrete: De ce nu mai există nicio insistență din partea statelor lumii ca și cheltuielile militare să fie însoțite de noi eforturi și inițiative în plan diplomatic, inclusiv prin punerea în aplicare a unor reforme instituționale la nivel internațional, care să eficientizeze activitatea diverselor organizații internaționale? De ce să nu se insiste asupra unei cerințe ca un stat să aibă obligația de a sprijini cu cel puțin 10% sau 15% din suma totală destinată securității și apărării pentru dezvoltarea nivelului diplomației și sprijinirea instituțiilor internaționale pentru realizarea unei medieri foarte bune a relațiilor dintre state și, implicit, dintre state și alte diverse organizații internaționale?

3. Summit-ul UE-Canada

Iată că, într-un context inedit al evoluțiilor relațiilor la nivelul NATO și UE, pe 23 iunie, UE și Canada (un stat nord-american, bilingv și multicultural) au organizat la Bruxelles cel de-al 20-lea summit bilateral, unde și-au reafirmat angajamentul față de un parteneriat strategic reînnoit pentru a aborda un context global marcat de incertitudine geopolitică, schimbări climatice și transformări economice.

Este semnificativ de subliniat că, la reuniunea menționată au participat președinta Comisiei Europene, Ursula Von Der Leyen, președintele Consiliului European, António Costa, și prim-ministrul canadian, Mark Carney, iar un nou Acord de Securitate și Apărare a fost semnat pentru a consolida cooperarea în domeniul gestionării crizelor, amenințărilor hibride, mobilității militare și industriei de apărare. De asemenea, au fost anunțate negocieri privind un posibil pact comercial digital.

Într-o perioadă marcată de anumite tensiuni și dificultăți în relaționarea cu SUA și cu doar câteva zile înainte de Summit-ul NATO, de la Haga, ambele părți au subliniat importanța unei relații stabile și previzibile, bazate pe valori comune. M. Carney a reafirmat poziția pro-europeană a Canadei, descriind-o drept „cea mai europeană dintre țările non-europene”, în timp ce A. Costa a subliniat că „împreună suntem mai puternici”. Von Der Leyen a sugerat ca următorul Summit să aibă loc în Arctica, ca semn al sprijinului european pentru partenerii săi groenlandezi. Conform comunicatului final, Summit-ul reprezintă „un pas decisiv” într-un parteneriat care urmărește prosperitatea comună, pacea, democrația și stabilitatea internațională.

Având legături istorice, economice și culturale profunde, această cooperare UE-Canada a fost formalizată prin acorduri cheie, cum ar fi Acordul Economic și Comercial Cuprinzător (CETA), în vigoare provizoriu din 2017, care a eliminat tarifele pentru 98% din produse, stimulând comerțul cu bunuri și servicii în beneficiul întreprinderilor și al cetățenilor. În același timp, Acordul de Parteneriat Strategic (SPA) a consolidat cooperarea politică și sectorială în domenii precum apărarea, energia, digitalizarea și lupta împotriva schimbărilor climatice. La Summit-ul bilateral organizat în 2025, ambele părți și-au consolidat legăturile prin semnarea primului acord de securitate și apărare pe care UE l-a semnat vreodată cu o țară americană, ceea ce va permite companiilor canadiene să acceseze programele europene de achiziții publice în acest domeniu. În plus, s-a convenit lansarea unui dialog privind politica industrială, avansarea către un acord

comercial digital complementar CETA și aprofundarea cooperării în chestiuni cheie, cum ar fi materiile prime critice, securitatea economică și tranziția verde. Atât UE, cât și Canada mențin o poziție fermă în sprijinul Ucrainei în fața agresiunii rusești, prin sancțiuni coordonate, acțiuni în fața instanțelor internaționale și eforturi umanitare comune, inclusiv prin participarea Platforma de coordonare a donatorilor G7. De asemenea, acestea cooperează îndeaproape în ceea ce privește operațiunile de gestionare a crizelor, securitatea maritimă, lupta împotriva terorismului și a amenințărilor cibernetice.

UE și Canada au făcut un pas decisiv în aprofundarea parteneriatului lor strategic prin semnarea unui parteneriat fără precedent în domeniul securității și apărării. Acest acord va permite Canadei să participe la licitațiile europene în domeniul apărării și să colaboreze în domenii cheie, cum ar fi gestionarea crizelor, securitatea cibernetică, securitatea maritimă, combaterea terorismului și politica spațială.

Ambele părți au convenit, de asemenea, să lucreze la un al doilea acord pentru a facilita participarea Canadei la programul european „SAFE”, căruia i s-au alocat 150 de miliarde de euro pentru achiziții publice comune în domeniul apărării. Potrivit președintelui Comisiei Europene, Ursula Von Der Leyen, scopul este de a avansa „rapid” în aceste negocieri, pe baza principiilor reciprocității și securității aprovizionării. În același timp, s-a convenit lansarea unui nou dialog privind politica industrială pentru a consolida competitivitatea transatlantică și a alinia interesele strategice, în special în ceea ce privește materiile prime critice, pentru care Canada este un furnizor cheie.

În plus, ambele părți au început oficial negocierile pentru un Acord Comercial Digital care va completa CETA și va urmări stabilirea unor reguli comune privind circulația datelor, inteligența artificială, reglementarea cibernetică, semnăturile electronice și protecția consumatorilor. Trebuie menționat că primul Consiliu de Parteneriat Digital UE-Canada este programat să aibă loc la sfârșitul anului 2025.

Pe plan politic, ambele părți și-au reiterat îngrijorarea cu privire la tensiunile din Orientul Mijlociu și angajamentul lor față de o soluție diplomatică la programul nuclear iranian, precum și față de un armistițiu în Gaza și pace bazată pe soluția cu două state. În cuvintele comisarului european A. Costa a fost subliniat că, „acest parteneriat ne va permite să investim mai mult și mai bine”, în timp ce premierul canadian, M. Carney, a subliniat că pactul deschide ușa către o cooperare mai echilibrată, în care Canada își poate reduce dependența de SUA în domeniul apărării. Ca simbol al apropierei politice, Von Der Leyen a reamintit: „Canada este cea mai europeană țară din afara Europei”, reflectând valoarea strategică a unei relații care se consolidează, pe măsură ce ambii parteneri se confruntă cu tensiuni tot mai mari cu SUA.

2. Summit-ul NATO

Așa cum subliniam și într-un articol precedent publicat în revista Pulsul Geostrategic, iată că pentru prima dată de la fondarea Alianței Nord-Atlantice (NATO), în 1949, în zilele de 24 și 25 iunie 2025, Olanda a găzduit Summit-ul NATO 2025, la Forumul Mondial de la Haga. Este necesar a recunoaște că acest eveniment avut loc într-un context internațional tensionat și fluid, în care ordinea globală bazată pe reguli clare se află sub presiune, iar arhitectura de securitate a ordinii internaționale atât la nivel regional, cât și la nivel global continuă să fie profund afectată de agresiunile care au loc în multe părți ale lumii.

Dar iată că, persistența conflictului din Ucraina, escaladarea tensiunilor în Orientul Mijlociu, interesanta și totuși aparenta consolidare a parteneriatului strategic China-Rusia și reconfigurarea echilibrului de putere la nivel global definesc o etapă critică pentru securitatea colectivă euro-atlantică, dar mai ales pentru securitatea întregii Europe.

Concomitent, întreaga lume este martoră la schimbări semnificative a sensului evoluțiilor unor state ale lumii, la intensificarea rivalităților dintre marile puteri, la proliferarea conflictelor hibride și cibernetice, dar și la creșterea nivelului dezinformărilor în întreaga lume și pe toate planurile.

Totuși, putem spune că nu a fost exprimată o poziție unică și foarte clară din partea statelor membre ale NATO, amplasate în Europa sau nu, cu privire la cum s-ar respecta prevederile Articolului 5¹ din Tratatul Atlanticului de Nord (04.04.1949) și ce decizii ar putea fi adoptate și cum s-ar proceda în cazul în care flancul

¹Articolul 5 - Părțile convin că un atac armat împotriva uneia sau mai multora dintre ele, în Europa sau în America de Nord, va fi considerat un atac împotriva tuturor părților și, în consecință, sunt de acord că, dacă are loc un asemenea atac armat, fiecare dintre ele, în exercitarea dreptului la autoapărare individuală sau colectivă, recunoscut prin art. 51 din Carta Organizației Națiunilor Unite, va sprijini partea sau părțile atacate, prin realizarea imediată, individual și împreună cu celelalte părți, a oricărei acțiuni pe care o consideră necesară, inclusiv folosirea forței armate, în vederea restabilirii și menținerii securității în spațiul Atlanticului de Nord. Orice astfel de atac armat și toate măsurile adoptate ca urmare a acestuia vor fi imediat aduse la cunoștință Consiliului de Securitate. Aceste măsuri vor înceta după adoptarea de către Consiliul de Securitate a măsurilor necesare pentru restabilirea și menținerea păcii și securității internaționale.

estic al NATO ar fi atacat de un stat agresor, în cazul de față de Rusia, care este deja angajată într-un război împotriva unui stat european riveran la Marea Neagră. Împreună cu alte state, cum ar fi Rusia, Turcia, Bulgaria, România și Georgia, Ucraina are ieșire la mare, coasta ucraineană la Marea Neagră fiind importantă din punct de vedere strategic și economic, inclusiv pentru exploatarea și transportul resurselor de hidrocarburi și al unor resurse agricole.

Având în vedere procesul de adoptare a deciziilor prin consens la nivel NATO, dar și existența unor state membre ale Alianței care și-au exprimat puncte de vedere diferite cu privire la diverse angajamente ale Alianței în soluționarea unor diverse probleme la nivel global, putem spune că, în prezent, au apărut numeroase semne de întrebare cu privire la anumite vulnerabilități ce trebuie identificate și gestionate cu atenție la nivel NATO pentru a fi consolidată stabilitatea și credibilitatea Alianței Nord-Atlantice, pentru a se ajunge la un angajament comun față de dreptul internațional și Tratatul Alianței Nord-Atlantice, acest lucru constituind o bază pentru realizarea unei stabilități impecabile a NATO.

Drept urmare, trebuie subliniat că Summit-ul NATO, de la Haga, a transmis mai multe semnale clare privind:

- reafirmarea solidarității statelor aliate și consolidarea capacităților de apărare colectivă, în special pe flancul estic al Europei;
- accelerarea implementării planurilor regionale de apărare, parte a noii strategii de descurajare și răspuns a NATO;
- sprijinul sporit pentru Ucraina, inclusiv prin linii de aprovizionare mai robuste cu arme, asistență tehnică și schimb de informații operaționale;
- evaluarea stării de pregătire a capacităților militare aliate în raport cu noul concept de „apărare multi-domeniu” (terestră, aeriană, maritimă, spațială, cibernetică).

Reflectând asupra Summit-ului NATO, din 24-25 iunie, de la Haga – la o zi după cea de-a 80-a aniversare a semnării Cartei ONU, printre subiectele cheie discutate s-au numărat consolidarea capacităților de descurajare și apărare ale NATO, creșterea cheltuielilor pentru apărare de către toate statele membre NATO și dezvoltarea industriei de apărare, precum și menținerea sprijinului pentru Ucraina.

Una din principalele probleme ale NATO este acordul tuturor statelor membre pentru extinderea masivă a cheltuielilor militare de bază la 3,5% (plus 1,5% pentru cheltuieli legate de dotarea pentru apărare) din PIB-ul statelor membre, până în 2035, într-un moment în care cheltuielile militare sunt în creștere deja la nivel global. În ciuda unității demonstrate, NATO se confruntă cu provocări privind bugetele pentru apărare inegale (nu toate statele ating acum pragul de 2% din PIB și este foarte greu să credem că vor fi atinse noile valori discutate la Haga).

O diagramă a cheltuielilor pentru apărare la nivelul NATO ca procent din PIB, pe țări membre, arată că în 2024 majoritatea țărilor au îndeplinit limita de 2%, dar majoritatea ar avea nevoie de o creștere semnificativă pentru a îndeplini limita propusă de 3,5%: Polonia 4,1%, Estonia 3,4%, SUA 3,4%, Letonia 3,1%, Grecia 3,1%, Lituania 2,8%, Finlanda 2,4%, Danemarca 2,4%, Regatul Unit 2,3%, România 2,3%, Macedonia de Nord 2,2%, Norvegia 2,2%, Bulgaria 2,2%, Suedia 2,1%, Germania 2,1%, Ungaria 2,1%, Cehia 2,1%, Turcia 2,1%, Franța 2,1%, Olanda 2%, Albania 2%, Muntenegru 2%, Slovacia 2%, Croația 1,8%, Portugalia 1,5%, Italia 1,5%, Canada 1,4%, Belgia 1,3%, Luxemburg 1,3%, Slovenia 1,3%, Spania 1,3%. După cum se poate observa, 21 de state europene au realizat cheltuieli pentru apărare de cel puțin 2%. Contribuția financiară directă a SUA la bugetul NATO, care este diferită de angajamentul privind cheltuielile pentru apărare națională, s-ar putea reduce, de asemenea, de la 16% din buget (deja negociat în reducere în timpul primului mandat al lui Trump, dar încă cea mai mare parte alături de Germania) la aproape zero. Un memoriu al Casei Albe, divulgat pe internet, sugera reducerea la jumătate a cheltuielilor Departamentului de Stat, inclusiv eliminarea completă a contribuției la bugetul NATO. Însuși Trump a sugerat că SUA nu ar trebui să plătească nimic pentru NATO. Acest lucru i-ar lăsa pe aliații europeni ai NATO cu încă un deficit de 3,5 miliarde de dolari de acoperit.

În pofida faptului că am reamintit de existența unei unități semnificative, iată că totuși nu trebuie să omitem fricțiunile bilaterale persistente în diverse probleme (ex. Turcia-Grecia, Bulgaria-Macedonia de Nord), pozițiile intransigente și diferite la nivel NATO și UE ale Ungariei și Slovaciei cu privire la Ucraina, deși aceasta din urmă nu este membră NATO sau UE, precum și pozițiile exprimate în contextul influenței politicii interne asupra eficienței militare și a serviciilor de informații contribuitoare la nivel NATO. În sprijinul acestei ultime aprecieri aducem argumentul că războiul informațional necesită o capacitate sporită de detectare a dezinformării, fiind deci mai necesară ca oricând construirea unei cooperări autentice între serviciile de informații aliate și consolidarea protecției împotriva infiltrărilor unor cai troieni în cadrul Alianței și, implicit,

realizarea protecției împotriva scurgerii de informații.

4. Concluzii

A devenit foarte clar că, de ceva vreme, avertizăm continuu că Europa se confruntă cu amenințări majore care vin atât din est, cât și din vest. Privind spre flancul estic, Rusia continuă să ducă un război brutal în Ucraina și își escaladează activitatea hibridă pe teritoriul NATO, inclusiv atacuri incendiare, operațiuni de sabotaj și tentative de asasinat. Liderii comunităților de informații din principalele state aliante au început să avertizeze public cu privire la efectele destabilizatoare ale amenințărilor asimetrice și punerea în operă a unor operațiuni hibride de către Rusia și își exprimă îngrijorarea cu privire la posibilitatea unei „confruntări militare directe” și a unui „război la scară largă” în Europa, până la sfârșitul acestui deceniu.

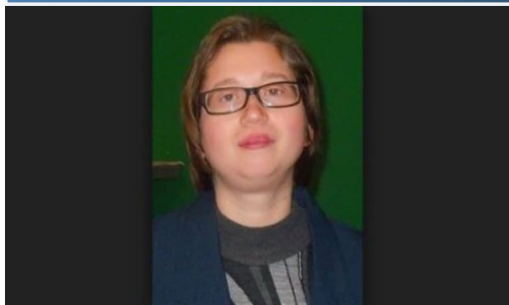
O prioritate este continuarea revizuirii abordării strategice a NATO față de Rusia, care a fost convenită la Summit-ul de anul trecut. Această problemă a fost supusă dezbaterilor și în perioada premergătoare reuniunii de la Haga, deoarece s-a dovedit dificil să fie convinse SUA că Rusia reprezintă o amenințare, dar mai ales cum ar trebui NATO să abordeze Rusia în viitor, prin decizii adoptate prin consens. Orice recomandări privind viitoarea relaționare cu Rusia ar trebui să ia în considerare eventualele schimbări în conducerea Rusiei, o postură mai puternică de descurajare și apărare generată de NATO, gestionând în același timp relațiile cu un stat înarmat nuclear.

O a doua prioritate esențială pentru NATO, dar mai ales pentru Europa, este pregătirea pentru situația reducerii numărului de trupe americane pe teritoriul unor state europene. Deși revizuirea posturii forțelor americane nu a început încă, este deja clar că vor exista reduceri ale trupelor americane în Europa - probabil o potențială revenire la numărul de trupe înregistrat înainte de 2022, posibil chiar și la efective mai mici. Cu siguranță că o astfel de evoluție ar trebui să accelereze acțiunile aliaților europeni NATO și ale Canadei în ceea ce privește recrutarea, pregătirea și menținerea trupelor, dar acesta constituie doar punctul de plecare. Dacă Articolul 5 al NATO va intra într-o perioadă de inducere a unei testări, un prim răspuns rapid va fi crucial. Acest lucru necesită suficiente trupe de-a lungul flancului estic și susținerea acestora cu capacități militare adecvate, care să facă față unor posibile masive acțiuni hibride și chiar unor atacuri în adâncime.

Acest lucru ne aduce la o altă prioritate: necesitatea de a construi capacitate industrială. Ucraina a demonstrat importanța existenței unei baze industriale și tehnologice de apărare preexistente pentru a putea inova și scala rapid în caz de criză. Europa și Canada trebuie să își mărească capacitățile cu aproximativ o treime pentru a deservi planurile regionale NATO, dar, ținând cont de concedieri, în practică aceasta înseamnă o creștere de aproximativ 50%. Îmbunătățirea accesului la finanțare în întreaga UE pentru a sprijini inovarea în domeniul apărării ar trebui să continue să fie o prioritate cheie.

O altă prioritate de luat în calcul este implicarea partenerilor NATO din Indo-Pacific Four (IP4)² pentru a ajuta la contracararea Chinei. După ce trei dintre cei patru șefi de guvern IP4 au lipsit de la summitul NATO, percepția este că relația se răcește. Totuși, este nevoie de o implicare și o cooperare mult mai strânsă în ceea ce privește conștientizarea avansată a domeniului maritim și monitorizarea submarină comună – o amenințare cu care se confruntă atât aliații NATO, cât și țările IP4 din partea Rusiei și Chinei.

²Cei Patru Indo-Pacific (IP4) sunt patru state partenere NATO în regiunea Asia-Pacific: Coreea de Sud, Japonia, Noua Zeelandă și Australia. Toate cele patru țări se învecinează cu vestul Oceanului Pacific: Japonia și Coreea de Sud în Asia de Est, Australia și Noua Zeelandă în Australasia. În contextul unui peisaj de securitate regional mai volatil, experții au pledat recent pentru o cooperare mai puternică între IP4 și atât Europa, cât și SUA, cu scopul de a promova o regiune indo-pacifică mai stabilă.

UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI ALBANIA

Integrarea Albaniei în Uniunea Europeană: provocări, realizări și strategia de viitor

Mona AGRIGOROAIEI (România)

Integrarea Albaniei în Uniunea Europeană (UE) este un proces esențial pentru stabilitatea, prosperitatea și dezvoltarea pe termen lung a regiunii Balcanilor de Vest. Albania a făcut pași importanți în ultimele decenii pentru a îndeplini cerințele UE, iar începerea negocierilor de aderare reprezintă un semn al angajamentului țării de a-și construi un viitor european. Cu toate acestea, integrarea nu este un proces simplu sau rapid, iar Albania se confruntă cu provocări multiple în mai multe domenii.

Pentru Albania, integrarea în UE înseamnă mai mult decât schimbări economice și comerciale; este vorba și despre transformarea profundă a instituțiilor sale politice. După căderea regimului comunist, în 1991, țara a trecut printr-o tranziție dificilă, caracterizată de instabilitate politică și socială, dar și de o serie de reforme economice și democratice. Totuși, perioada post-comunistă a fost marcată de un sistem politic fragil, în care instabilitatea guvernamentală și corupția au avut un impact semnificativ asupra procesului de reformă. În acest context, Albania a fost nevoită să adopte măsuri drastice pentru a întări instituțiile democratice, pentru a reduce corupția și pentru a alinia sistemul său politic la standardele UE. Reforma instituțională a fost un pas crucial, iar schimbările au fost vizibile, în special în domeniul justiției, guvernantei și administrației publice. Cu toate acestea, Albania trebuie să mențină un ritm constant în implementarea reformelor, asigurându-se că instituțiile funcționează în mod transparent și eficient.

Albania are o economie relativ mică și o infrastructură insuficient dezvoltată, iar integrarea sa în piața unică europeană necesită o serie de reforme structurale majore. Unul dintre principalele obiective economice ale Albaniei este modernizarea economiei, cu scopul de a crește competitivitatea și a atrage investiții externe. Deși Albania a înregistrat un progres semnificativ în acest domeniu, cum ar fi alinierea legislației sale economice la reglementările europene, există încă multiple provocări în ceea ce privește infrastructura,

Sursa: <https://www.argumentum.al/en/ep-hints-albanias-accession-talks-with-eu-to-start-within-june-this-year/>

educația și capacitatea administrativă. În plus, Albania depinde într-o mare măsură de sectoare tradiționale, cum ar fi agricultura și turismul, pentru a-și sprijini economia. Totuși, în ultimele decenii, Albania a încercat să își diversifice economia, concentrându-se pe domenii precum energia, IT-ul, și infrastructura. În plus, integrarea în UE ar însemna pentru Albania o mai mare accesibilitate la fonduri structurale europene, care ar putea stimula dezvoltarea economică și crearea de locuri de muncă. Un alt aspect important este asigurarea unui comerț liber și echitabil cu statele membre ale UE. Albania a semnat acorduri comerciale cu UE, inclusiv Acordul de Stabilizare și Asociere (ASA), care le permite să acceseze piața europeană și să reducă barierele tarifare și non-tarifare. Aceasta va ajuta Albania să își îmbunătățească relațiile comerciale și să participe mai activ la dezvoltarea pieței interne europene.

Integrarea Albaniei în UE nu este doar un proces de aliniere la standardele economice și politice, ci implică și schimbări fundamentale în ceea ce privește societatea și cultura. Albania se confruntă cu o serie de provocări sociale, inclusiv migrarea masivă a tinerelor talente în căutarea unor oportunități mai bune în UE, un fenomen care a avut un impact negativ asupra economiei și a structurii sociale. De asemenea, țara se confruntă cu o rată ridicată a șomajului în rândul tinerilor, iar integrarea acestora pe piața muncii rămâne o prioritate esențială. În plus, Albania trebuie să adopte și să implementeze politici sociale moderne care respectă drepturile omului, egalitatea de gen și protecția minorităților. Deși Albania a făcut progrese semnificative în aceste domenii, în special în ceea ce privește legislația privind drepturile femeilor și ale minorităților, există încă o serie de provocări în ceea ce privește implementarea acestor politici la nivel local.

Albania va trebui să continue să investească în educație și formare profesională pentru a asigura o forță de muncă competitivă și adaptabilă în fața cerințelor economiei moderne. În plus, integrarea Albaniei în UE presupune și un efort de a înlătura stereotipurile și prejudecățile care pot exista față de imigranții albanezi din Europa, pentru a promova un climat de înțelegere și cooperare interculturală.

Reforma justiției a fost una dintre cele mai importante condiții impuse Albaniei de UE în cadrul procesului de aderare. Sistemul judiciar al Albaniei a fost marcat de corupție și ineficiență, iar reforma în justiție a fost esențială pentru restabilirea încrederii cetățenilor în statul de drept. În 2016, Albania a implementat o reformă profundă, iar procesul de „vetting” al magistraților a fost un pas semnificativ în acest sens. Vettingul presupune verificarea profesionalismului, integrității și comportamentului magistraților, iar acest proces a dus la demiterea sau suspendarea unui număr semnificativ de judecători și procurori implicați în acte de corupție. De asemenea, Albania a fost nevoită să întărească instituțiile de aplicare a legii și să îmbunătățească mecanismele de luptă împotriva corupției, iar UE a oferit sprijin semnificativ în acest sens. În acest context, agențiile anticorupție și instanțele de control financiar au fost consolidate, iar Albania a primit evaluări pozitive în rapoartele de monitorizare ale Comisiei Europene, chiar dacă progresul în unele domenii este încă în curs de realizare.

Un alt aspect esențial al integrării Albaniei în UE este consolidarea relațiilor sale cu vecinii, în special cu Grecia, Serbia și Muntenegru. Albania face parte dintr-o regiune cu conflicte istorice și tensiuni politice, iar procesul de integrare nu se poate realiza fără o cooperare strânsă și un angajament față de stabilitatea regională. În acest sens, Albania trebuie să continue să joace un rol activ în promovarea păcii și securității în Balcanii de Vest, iar integrarea sa în UE poate ajuta la stabilizarea regiunii și la crearea unui mediu de cooperare între statele vecine. În plus, Albania trebuie să îndeplinească cerințele legate de politica externă europeană, să-și alinieze politica de apărare la cele ale UE și să adopte o abordare constructivă față de procesul de negociere cu celelalte state din regiune.

Integrarea Albaniei în UE reprezintă un proces complex și provocator, dar cu progrese considerabile în multe domenii. De la reforma justiției și combaterea corupției până la alinierea economică și consolidarea relațiilor regionale, Albania a demonstrat angajament față de principiile și valorile europene. Totuși, există încă provocări de depășit, iar succesul procesului de aderare va depinde de capacitatea Albaniei de a implementa în continuare reformele necesare, de a asigura stabilitatea politică și socială și de a răspunde cerințelor UE pe termen lung.

Contextul istoric și politic al integrării Albaniei în UE

Albania a fost sub regim comunist timp de mai bine de 45 de ani, până în 1991, sub conducerea dictatorială a lui Enver Hoxha. În această perioadă, țara a fost una dintre cele mai izolate din Europa, având un regim autoritar care a respins orice formă de influență externă, inclusiv din partea fostei Uniuni Sovietice și a fost considerată un stat totalitar extremist. După moartea lui Hoxha, în 1985, regimul a început să dea semne de slăbiciune, iar în 1991, în urma presiunii populare și a transformărilor globale, Albania a început să își deschidă granițele și să implementeze reforme economice și politice. Tranziția a fost marcată de instabilitate

economică și politică, cu proteste masive și schimbări bruște ale regimurilor.

În această perioadă de tranziție, Albania s-a confruntat cu multiple dificultăți, inclusiv privatizarea rapidă a economiei și trecerea de la un sistem de planificare centralizată la unul de piață liberă. Această perioadă de adaptare a fost marcată de instabilitate, cu crize economice severe, cum ar fi falimentul schemelor financiare piramidale, în 1997, care au adâncit și mai mult sărăcia și au dus la o migrație masivă către țările europene. Totuși, tranziția politică a fost inevitabilă și, pe măsură ce Albania a învățat din greșelile trecutului, a început să își contureze o politică externă orientată spre integrarea în structuri internaționale, iar UE a devenit un obiectiv principal al acestei strategii.

În anii 1990, Albania a început să caute susținere internațională pentru consolidarea democrației și reconstrucția economică, iar UE a fost considerată un model ideal de dezvoltare politică, economică și socială. Albania a semnat acorduri de asociere și stabilizare cu UE, în 2006, începând astfel un proces gradual de aliniere la normele și reglementările europene, chiar dacă integrarea propriu-zisă părea un obiectiv îndepărtat. Totuși, Albania a înfruntat numeroase dificultăți în aceste etape incipiente. Corupția, instabilitatea politică și conflictele interne dintre partidele politice au împiedicat progresul rapid în acest sens. Chiar și așa, Albania a continuat să își exprime dorința de a adera la UE, iar începând cu 2009, țara a primit statutul de „țară candidată” pentru aderarea la UE. Acest statut a fost un pas important, dar totodată a venit cu un set de obligații, precum implementarea unor reforme fundamentale în domenii precum statul de drept, drepturile omului și reforma economică.

Anul 2014 a reprezentat un moment esențial în procesul de integrare a Albaniei în UE. După mai multe decade de așteptare și reforme limitate, Albania a depus oficial cererea de aderare la UE. Acesta a fost un moment decisiv deoarece, până atunci, Albania nu fusese considerată complet pregătită din punct de vedere economic, politic și social pentru a deveni membru al UE. Această cerere a fost primită cu optimism de oficialii europeni, care au apreciat progresele realizate de Albania, dar au subliniat și provocările care trebuiau depășite înainte de începerea negocierilor formale. UE a evaluat cerințele preliminare și a considerat că Albania a făcut progrese semnificative în domenii esențiale, cum ar fi stabilitatea politică, implementarea unor reforme legislative fundamentale, îmbunătățirea relațiilor externe și progresele în domeniul drepturilor omului. În urma acestei cereri, Albania a primit un răspuns favorabil și a început procesul formal de aderare. Totuși, această etapă a adus și provocări importante. UE a stabilit o serie de criterii clare ce trebuiau îndeplinite de Albania, iar negocierile de aderare aveau să fie lente și dificile, dată fiind complexitatea standardelor economice, politice și sociale europene.

După depunerea cererii de aderare, Albania a continuat să implementeze reforme menite să o aducă mai aproape de standardele UE. Printre cele mai importante progrese se numără reforma justiției, combaterea corupției, îmbunătățirea relațiilor cu țările vecine și implementarea unor politici economice care să contribuie la dezvoltarea unui sector privat puternic și la atragerea de investiții străine. Totodată, Albania a continuat să sprijine integritatea procesului de aderare, renunțând la viziuni naționaliste și axându-se pe dezvoltarea unor politici externe constructive, inclusiv cooperarea cu alte state din Balcanii de Vest, cum ar fi Kosovo și Serbia. Dialogul deschis cu vecinii și promovarea unei regiuni stabile și în pace au fost esențiale pentru a crea un mediu favorabil pentru integrarea Albaniei în UE. Însă, procesul nu a fost lipsit de obstacole. Deși Albania a făcut progrese semnificative, au existat încă provocări considerabile legate de implementarea reformelor. Corupția persistentă, birocratia excesivă și instabilitatea politică au continuat să fie bariere semnificative în calea progresului. De asemenea, problemele legate de respectarea drepturilor omului și de gestionarea minorităților etnice au fost subiecte de discuție continuă, iar în anumite domenii, Albania a fost criticată în raport cu standardele europene.

UE a recunoscut eforturile depuse de Albania, dar a insistat că procesul de aderare nu trebuie să fie grăbit. Fiecare țară candidată trebuie să îndeplinească toate criteriile înainte de a deveni membru, iar Albania a fost încurajată să continue pe drumul reformelor. În plus, integrarea Albaniei în UE este văzută ca o oportunitate nu doar pentru țară, ci și pentru întreaga regiune a Balcanilor de Vest. UE își dorește să stabilească o regiune stabilă și prosperă în Balcani, iar Albania, ca parte a acestui proces, joacă un rol important.

Viitorul Albaniei în UE depinde în mare măsură de continuarea și aprofundarea reformelor interne, de menținerea unui angajament ferm față de valorile fundamentale ale Uniunii și de colaborarea continuă cu statele membre ale UE și cu țările din Balcani. Totodată, integrarea completă a Albaniei în UE va contribui nu doar la stabilitatea politică și economică a țării, ci și la prosperitatea regiunii și la consolidarea UE pe termen lung.

Progresele înregistrate

Unul dintre cele mai mari obstacole în calea integrării Albaniei a fost sistemul său de justiție, caracterizat de corupție endemică, ineficiență și lipsă de transparență. Reforma în justiție a devenit, astfel, o prioritate esențială pe drumul către aderare, iar Albania a primit un ajutor substanțial din partea UE pentru a implementa schimbări profunde.

Un exemplu semnificativ al acestui efort este procesul de „vetting”, care presupune verificarea magistraților pentru a se asigura că aceștia respectă standardele europene în ceea ce privește integritatea și profesionalismul. Această reformă a fost un pas esențial pentru restabilirea încrederii cetățenilor în justiție și pentru a preveni influențele externe și corupția sistemică. Deși au existat întârzieri în implementarea acestei reforme și un număr semnificativ de magistrați au fost demiși sau suspendați, aceasta a fost totuși o realizare majoră, iar Albania a demonstrat că este dispusă să îndeplinească standardele UE în acest domeniu.

Corupția rămâne una dintre cele mai mari provocări ale Albaniei, dar țara a făcut pași importanți în combaterea acesteia. Implementarea unor mecanisme de control mai stricte, consolidarea agențiilor anticorupție și dezvoltarea unui sistem mai eficient de transparență în administrația publică au fost esențiale în îmbunătățirea guvernantei. UE a acordat suport financiar și tehnic pentru implementarea acestor măsuri, iar progresul a fost observat și de către instituțiile europene.

De asemenea, în 2020, Albania a creat Agenția națională de audit și control fiscal, care se aliniază cu standardele internaționale. Acest lucru este un semn al angajamentului Albaniei de a reduce riscurile de corupție și de a îmbunătăți managementul financiar public.

În domeniul economic, Albania a făcut progrese considerabile în alinierea economiei sale la regulile pieței interne europene. Deși este o economie relativ mică, Albania a implementat reforme structurale care vizează creșterea competitivității și atragerea de investiții externe. Îmbunătățirea infrastructurii de transport și energetice, precum și reducerea barierelor administrative pentru afaceri, sunt doar câteva dintre domeniile în care Albania a realizat progrese.

De asemenea, Albania a semnat un acord de liber schimb cu UE, care a permis creșterea comerțului și a fluxurilor de capital între cele două părți. Aceste schimbări economice nu doar că au sporit încrederea investitorilor, dar au avut și un impact direct asupra îmbunătățirii standardului de viață al cetățenilor.

Cu toate că Albania a înregistrat progrese semnificative în multe domenii, există încă numeroase provocări care trebuie depășite pentru ca țara să fie pe deplin integrată în UE. Deși au fost implementate măsuri anticorupție, corupția rămâne o problemă majoră în multe sectoare ale administrației publice. În ciuda reformelor, există încă o lipsă de transparență și eficiență în multe dintre instituțiile statului, iar acest lucru face ca procesul de aderare să rămână fragil. UE va monitoriza cu atenție progresele Albaniei în acest domeniu, iar consolidarea statului de drept va continua să fie o condiție esențială pentru aderare.

Economia Albaniei se confruntă cu deficiențe structurale care îngreunează dezvoltarea sa pe termen lung. Deși țara a reușit să îmbunătățească infrastructura, mai sunt încă multe de făcut în domeniul educației și al formării forței de muncă. Șomajul rămâne o problemă persistentă, în special în rândul tinerilor și al celor din mediul rural. De asemenea, Albania trebuie să îmbunătățească competitivitatea sectorului său agricol și să implementeze politici economice sustenabile pentru a face față provocărilor economiei globale.

În ciuda unei stabilități politice relative, Albania încă se confruntă cu o polarizare politică semnificativă. Partidele politice, în special Partidul Socialist și Partidul Democrat, se află într-o competiție constantă, ceea ce face ca implementarea reformelor să fie uneori fragmentată și ineficientă. În plus, există o tensiune continuă legată de controlul asupra instituțiilor-cheie ale statului, ceea ce poate pune în pericol progresele înregistrate până în prezent.

Strategia de integrare a Albaniei în UE

Unul dintre cele mai dificile și esențiale obiective pentru Albania în procesul său de integrare în UE este îmbunătățirea semnificativă a statului de drept. Statul de drept reprezintă o fundație a funcționării unui sistem democratic și stabilește cadrul legal și instituțional în care drepturile și libertățile cetățenilor sunt protejate, iar instituțiile publice acționează în mod responsabil și eficient. Un sistem judiciar independent și eficient, în care justiția să fie echitabilă și accesibilă pentru toți cetățenii, este esențial pentru consolidarea încrederii publice în stat și pentru atragerea de investiții externe.

Albania se confruntă cu o serie de deficiențe în domeniul justiției înainte de lansarea reformelor, în special în ceea ce privește corupția endemică, ineficiența și lipsa de transparență. Deși au existat progrese importante, procesul de consolidare a statului de drept rămâne o provocare continuă, iar Albania trebuie să depună eforturi suplimentare pentru a se conforma standardelor europene.

Reforma judiciară din 2016 a fost un pas semnificativ în direcția îmbunătățirii statului de drept în Albania. Această reformă a avut ca obiectiv eliminarea corupției din sistemul judiciar și restabilirea încrederii publicului în instituțiile de justiție. Unul dintre componentele-cheie ale reformei a fost implementarea procesului de „vetting” (verificare), care presupune evaluarea integrității și competenței magistraților – judecători și procurori. Procesul de „vetting” este un mecanism esențial, creat pentru a examina dosarele financiare ale magistraților, a verifica eventualele conflicte de interese și a analiza comportamentele și deciziile acestora în funcție de standardele internaționale de etică și integritate profesională. Până în prezent, acest proces a dus la suspendarea și demiterea unui număr semnificativ de judecători și procurori, ceea ce, deși a fost un pas dureros, a fost considerat necesar pentru a curăța sistemul și a crea o justiție mai corectă și mai eficientă.

Un alt punct critic pentru Albania este îmbunătățirea transparenței și accesibilității sistemului său judiciar. Corupția și ineficiența au contribuit la o percepție negativă a justiției din partea cetățenilor, ceea ce a dus la o încredere scăzută în instanțe. Un sistem judiciar transparent înseamnă că procedurile judiciare sunt clare, înregistrările și deciziile instanțelor sunt accesibile publicului și că judecătorii și procurorii sunt trași la răspundere pentru activitatea lor. Pentru a asigura acest nivel de transparență, Albania trebuie să adopte noi reglementări și să pună în aplicare tehnologia modernă pentru a facilita accesul publicului la informațiile juridice. Platformele online, bazele de date accesibile și publicarea deciziilor judiciare pot ajuta la creșterea transparenței. De asemenea, implementarea unui sistem de educație juridică publică și informarea cetățenilor despre drepturile lor vor contribui la sporirea încrederii în justiție și la încurajarea unei participări mai active în sistemul de justiție.

Un alt obiectiv central al reformei în domeniul justiției este consolidarea independenței instanțelor și procuraturii. În multe cazuri, presiunea politică și interferențele externe au fost obstacole majore în fața unui sistem judiciar cu adevărat independent. Albania trebuie să își întărească instituțiile judiciare, asigurându-se că acestea pot funcționa fără intervenții externe sau influențe politice. Independența justiției este un pilon esențial în procesul de integrare europeană, iar UE a fost foarte clară în cerințele sale ca Albania să demonstreze respectarea acestui principiu. Pe lângă reforma în justiție, Albania trebuie să asigure că autoritățile de reglementare sunt autonome și că nu există conflicte de interese care ar putea compromite activitatea instituțiilor judiciare. De asemenea, reforma în domeniul justiției trebuie să includă și o mai bună protecție a judecătorilor și procurorilor, care trebuie să fie protejați de amenințări sau presiuni. În acest sens, Albania trebuie să implementeze mecanisme de protecție pentru aceștia, în special pentru cei care lucrează în cazuri sensibile de corupție sau crimă organizată.

Corupția rămâne o problemă majoră pentru Albania, iar combaterea acesteia reprezintă o prioritate constantă pentru autoritățile albaneze. Procesul de reformă judiciară a fost esențial pentru a combate corupția în rândul magistraților, însă Albania trebuie să meargă mai departe și să implementeze măsuri mai stricte și mai eficiente pentru a combate corupția în toate sectoarele. Combaterea corupției trebuie să fie o prioritate nu doar pentru sistemul judiciar, ci și pentru administrația publică, poliție, vama și alte instituții de stat. Agențiile anticorupție trebuie să aibă suficiente resurse financiare și umane pentru a-și îndeplini misiunea, iar autoritățile trebuie să asigure o transparență totală în procesul de achiziții publice și în gestionarea fondurilor publice. Crearea unui sistem de monitorizare și evaluare a agențiilor guvernamentale și instituirea unui control extern asupra acestora va contribui la crearea unui mediu de guvernare mai transparent și mai responsabil.

Pentru a sprijini consolidarea statului de drept, Albania trebuie să implementeze un sistem eficient de control și responsabilizare, care să permită identificarea și sancționarea abuzurilor de putere, încălcărilor legii și actelor de corupție. Acest sistem poate include instituirea unor mecanisme independente de audit și de monitorizare, crearea unui cadru legislativ clar care să reglementeze acțiunile guvernului și ale agențiilor publice, precum și promovarea unei culturi a transparenței în administrația publică. În acest context, Albania trebuie să pună accent pe formarea unui personal guvernamental profesionist și etic, care să fie capabil să aplice legea într-un mod echitabil și fără a ceda la presiuni externe. UE va urmări îndeaproape progresul Albaniei în acest domeniu, iar succesul în implementarea acestor măsuri va fi un factor decisiv în evaluarea pregătirii țării pentru aderare.

Îmbunătățirea statului de drept este un proces continuu și esențial pentru integrarea Albaniei în UE. Reformele din justiție, combaterea corupției, consolidarea independenței instanțelor și transparența în administrație sunt pași fundamentali pentru a atinge acest obiectiv. Albania trebuie să demonstreze angajamentul său ferm față de valorile fundamentale ale UE, în special în ceea ce privește statul de drept, și să continue implementarea reformelor necesare pentru a asigura un sistem judiciar funcțional, echitabil și independent. Doar printr-o justiție eficientă și un stat de drept solid Albania va putea deveni un membru cu drepturi depline al UE.

Un aspect fundamental al procesului de integrare a Albaniei în UE este transformarea și modernizarea economiei. În vederea alinierii la standardele economice ale Uniunii, Albania trebuie să depășească dependența sa istorică de sectoare economice tradiționale, precum agricultura și turismul, și să își diversifice economia într-un mod sustenabil. În acest context, integrarea în piața internă europeană presupune nu doar reforme economice și financiare, ci și adoptarea unei viziuni pe termen lung pentru un sector privat dinamic, o infrastructură modernă și o economie verde și inovatoare.

În prezent, economia albaneză este extrem de vulnerabilă la fluctuațiile pieței externe, datorită dependenței mari de agricultura de subzistență și de turism. Deși turismul poate fi un sector profitabil, acesta este adesea expus la crize externe, cum ar fi pandemii, conflicte geopolitice sau schimbări climatice, care pot afecta direct fluxurile de turiști. Agricultura, pe de altă parte, se confruntă cu provocări legate de infrastructura slabă, inovația limitată și vulnerabilitatea la schimbările climatice. Pentru a reduce vulnerabilitatea economică, Albania trebuie să dezvolte sectoare economice noi și inovative, cum ar fi tehnologia informației, industriile creative, producția de bunuri cu valoare adăugată, cercetarea și dezvoltarea (R&D), dar și dezvoltarea unui sector agricol sustenabil, mai rezistent la crizele externe. Aceasta va necesita un cadru legislativ și instituțional mai flexibil și mai favorabil pentru investitorii din aceste domenii, iar implementarea unor politici economice coerente va fi cheia succesului. Pentru a stimula creșterea economică și a atrage investiții străine directe, Albania trebuie să creeze un mediu favorabil pentru sectorul privat. În prezent, multe companii se confruntă cu un climat economic adesea complex și birocratic, iar costurile administrative și fiscale sunt un obstacol major în dezvoltarea acestora. Astfel, Albania va trebui să adopte politici economice care să reducă birocrăția și să simplifice procesele administrative. Acest lucru poate include digitalizarea administrației publice, îmbunătățirea transparenței și accelerarea procedurilor legate de înființarea și gestionarea afacerilor.

Un alt punct important în acest proces este reformarea sistemului fiscal pentru a-l face mai echitabil și mai eficient. Albania va trebui să adopte un sistem fiscal care să stimuleze investițiile, să asigure colectarea corectă a veniturilor, dar să nu fie împovăraător pentru companiile mici și mijlocii. Reformele fiscale trebuie să fie însoțite de măsuri care să sprijine sectorul IMM-urilor (micilor și mijlociilor întreprinderi), având în vedere că acest sector joacă un rol esențial în crearea locurilor de muncă și în diversificarea economiei.

Un alt obiectiv important al Albaniei este alinierea la standardele economice ale UE. Albania trebuie să implementeze legislația europeană în domeniul concurenței, protecției consumatorilor și securității alimentare, pentru a facilita integrarea în piața internă europeană. Aceste norme vor contribui la crearea unui mediu de afaceri echitabil, protejând atât consumatorii, cât și antreprenorii.

Concurența: Albania va trebui să adopte legislație privind concurența care să asigure un mediu de afaceri liber, transparent și corect. Măsurile anti-monopol și controlul fuziunilor și achizițiilor vor fi necesare pentru a preveni concentrarea pieței și a proteja întreprinderile mici și mijlocii de practici neloiale.

Protecția consumatorilor: În conformitate cu standardele UE, Albania trebuie să îmbunătățească reglementările privind protecția consumatorilor, asigurându-se că produsele și serviciile oferite sunt sigure și conforme cu reglementările europene. Acesta va contribui la creșterea încrederii consumatorilor și la stimularea economiei interne.

Securitatea alimentară: Albania va trebui să implementeze reglementări stricte privind siguranța alimentară și standardele de producție agricolă, în scopul de a proteja sănătatea cetățenilor și de a facilita comerțul cu UE. Îmbunătățirea lanțurilor de aprovizionare alimentară și modernizarea sectorului agricol vor contribui la obținerea unor produse mai competitive și la creșterea exporturilor. Albania se confruntă cu provocări ecologice semnificative, inclusiv schimbări climatice, poluare și degradarea mediului. UE pune un accent tot mai mare pe dezvoltarea durabilă și combaterea schimbărilor climatice, iar Albania trebuie să se alinieze la aceste obiective printr-o politică de dezvoltare sustenabilă. Acest proces implică o schimbare fundamentală a modului în care economia albaneză utilizează resursele naturale, cu un accent pe eficiența energetică și utilizarea surselor de energie regenerabilă.

Energia regenerabilă: Albania beneficiază de un potențial considerabil în sectorul energiei regenerabile, având resurse semnificative de energie hidroelectrică și de energie solară. În acest context, Albania trebuie să investească în modernizarea infrastructurii energetice și să implementeze politici care să sprijine tranziția către o economie mai verde. Aceste măsuri includ creșterea capacității de producție a energiei regenerabile și îmbunătățirea eficienței energetice în sectoare cheie precum transporturile, industria și gospodăriile.

Reducerea emisiilor de carbon și combaterea schimbărilor climatice: Albania va trebui să adopte politici clare pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră și să implementeze strategii pentru adaptarea la schimbările climatice. De asemenea, va fi necesar să sprijine implementarea de tehnologii mai verzi și să integreze soluții ecologice în infrastructura sa urbană și rurală.

Economia circulară: Albania trebuie să adopte principii ale economiei circulare, în care resursele sunt utilizate într-un mod mai eficient, iar deșeurile sunt reduse și reciclate. Aceste inițiative vor contribui la protecția mediului și la creșterea sustenabilității economice pe termen lung.

UE sprijină Albania cu fonduri și resurse tehnice pentru a facilita tranziția sa către o economie bazată pe inovație, sustenabilitate și creștere verde. Fondurile structurale și de coeziune, precum și programele europene pentru mediu, vor contribui la implementarea acestor reforme. Albania trebuie să folosească aceste fonduri în mod eficient, investind în infrastructura verde, în tehnologii inovative și în cercetare și dezvoltare. UE este, de asemenea, un partener crucial în promovarea mobilității și a comerțului. Albania va beneficia de accesul la piața internă europeană, ceea ce va stimula comerțul și va facilita transferul de tehnologie și cunoștințe. Modernizarea economiei albaneze este esențială pentru integrarea în UE și pentru crearea unui viitor prosper și sustenabil. Albania trebuie să se concentreze pe diversificarea economiei, pe sprijinirea sectorului privat, pe alinierea la standardele europene și pe tranziția către o economie verde și inovativă. Implementarea acestor politici va contribui nu doar la dezvoltarea economică, dar și la crearea unor locuri de muncă durabile, la protecția mediului și la îmbunătățirea standardului de viață al cetățenilor albanezi.

În cadrul procesului de integrare a Albaniei în UE, respectarea și promovarea drepturilor omului reprezintă un domeniu esențial. UE este un promotor al valorilor fundamentale, cum ar fi drepturile fundamentale, democrația și statul de drept, iar Albania trebuie să se alinieze la aceste principii. Astfel, în cadrul procesului său de aderare, Albania va trebui să implementeze un set de reforme legislative și instituționale pentru a garanta protecția drepturilor omului pentru toți cetățenii, inclusiv minoritățile, femeile și grupurile vulnerabile.

Albania, ca stat situat într-o regiune cu o mare diversitate etnică și religioasă, trebuie să se asigure că drepturile minorităților sunt protejate și respectate. UE pune un accent puternic pe promovarea drepturilor minorităților și integrării acestora în viața politică și socială. Minoritățile, precum sârbi, greci, romi și alte grupuri etnice, trebuie să beneficieze de protecție juridică, educație în limba maternă, acces la serviciile publice și participare activă în viața politică. Pentru a asigura aceste drepturi, Albania trebuie să adopte politici de incluziune socială și să întărească legislația în ceea ce privește drepturile minorităților. Este important ca statul să garanteze accesul egal la educație, locuri de muncă și servicii publice, să protejeze dreptul la identitate culturală și religioasă și să încurajeze un dialog intercultural constructiv între diferitele grupuri etnice și religioase. Libertatea de exprimare este un pilon fundamental al democrației și al respectării drepturilor omului. Albania a făcut progrese în acest domeniu, dar mai sunt multe de făcut pentru a consolida un mediu în care mass-media poate funcționa liber și independent, fără influențe externe sau presiuni politice. În continuare, există provocări în ceea ce privește siguranța jurnaliștilor, calitatea informației și pluralismul media. În acest context, Albania trebuie să implementeze măsuri pentru a proteja jurnaliștii de amenințări și atacuri, să sprijine diversitatea mass-media și să asigure un climat de independență și libertate în mass-media. De asemenea, autoritățile trebuie să protejeze dreptul cetățenilor de a accesa informații de interes public, să promoveze transparența și să reglementeze mai eficient publicitatea politică.

Albania trebuie să îmbunătățească legislația și politicile de protecție a drepturilor celor mai vulnerabile grupuri ale societății sale. Acestea includ copiii, persoanele cu dizabilități și refugiații. UE pune un accent deosebit pe integrarea acestor grupuri în societate și asigurarea unui trai decent și al unor condiții de viață echitabile.

Copii și educație: Albania trebuie să îmbunătățească protecția copiilor, să adopte măsuri pentru combaterea muncii copilului, abuzurilor și exploatării, și să asigure accesul egal la educație de calitate pentru toți copiii, indiferent de statutul lor economic sau social. Reforma educațională ar trebui să includă și programe de educație pentru dezvoltarea abilităților de viață și integrarea în societate a tinerelor talente.

Persoane cu dizabilități: Albania trebuie să implementeze politici mai clare pentru protejarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, să asigure accesibilitatea infrastructurii publice și să sprijine integrarea acestora pe piața muncii. De asemenea, Albania va trebui să îmbunătățească accesul la servicii de sănătate pentru persoanele cu dizabilități și să promoveze incluziunea acestora în viața socială și culturală a țării.

Refugiați și migranți: Albania, situată într-o regiune de tranzit pentru migranți și refugiați, trebuie să adopte politici mai eficiente în domeniul protecției internaționale. Aderarea la Convenția de la Geneva și respectarea dreptului internațional în domeniul azilului sunt esențiale pentru integrarea în Uniunea Europeană. Albania trebuie să asigure protecția refugiaților, să îmbunătățească condițiile de viață ale acestora și să sprijine integrarea lor în societatea albaneză.

Un alt domeniu esențial în procesul de integrare a Albaniei în UE este îmbunătățirea statutului femeilor și promovarea egalității de gen. Albania a făcut progrese, dar încă există disparități semnificative între bărbați și femei în multe domenii ale vieții publice și economice.

Combaterea violenței de gen: UE pune un accent deosebit pe combaterea violenței de gen, în special a violenței domestice. Albania trebuie să adopte măsuri clare și eficiente pentru a preveni și combate violența domestică, să creeze adăposturi sigure pentru victimele violenței și să ofere suport psihologic și social pentru femeile care au suferit abuzuri. De asemenea, autoritățile trebuie să dezvolte o legislație mai strictă și să implementeze măsuri educaționale pentru schimbarea atitudinilor și comportamentelor în societate.

Participarea femeilor în viața politică și economică: Albania trebuie să sprijine participarea femeilor în procesul decizional și în funcțiile de conducere, atât în sectorul public, cât și în sectorul privat. Implementarea unor măsuri pozitive, cum ar fi cotele de gen în parlament și în funcțiile publice, poate contribui la creșterea participării femeilor în viața politică și economică. De asemenea, Albania trebuie să promoveze accesul femeilor la educație și formare profesională, pentru a le oferi oportunități egale pe piața muncii.

UE joacă un rol esențial în sprijinirea Albaniei pentru îmbunătățirea protecției drepturilor omului. Prin intermediul diferitelor mecanisme, inclusiv fonduri pentru drepturile omului și programe de asistență tehnică, UE oferă sprijin pentru implementarea reformelor necesare în Albania. Aceste programe sunt destinate să sprijine consolidarea instituțiilor responsabile de protecția drepturilor omului și să ajute la formarea autorităților naționale în domeniul drepturilor fundamentale. În plus, UE monitorizează progresele Albaniei și oferă recomandări în raport cu respectarea drepturilor omului, iar Albania va trebui să răspundă la aceste sugestii prin implementarea de măsuri concrete.

Integrarea Albaniei în UE presupune nu doar reforme interne, ci și o abordare activă a relațiilor externe ale țării. Albania trebuie să dezvolte o politică externă compatibilă cu valorile și obiectivele UE. În acest sens, Albania va trebui să participe activ la politica europeană de securitate și apărare, promovând pacea și stabilitatea în Balcanii de Vest. De asemenea, Albania trebuie să consolideze relațiile sale cu vecinii și să joace un rol activ în consolidarea stabilității regionale. Cooperarea cu Kosovo, Serbia, Muntenegru și alte țări din Balcanii de Vest este esențială pentru a asigura o regiune stabilă și cooperantă. Un punct important al acestei strategii este dialogul continuu cu Serbia și rezolvarea disputelor bilaterale, inclusiv acelea referitoare la statutul minorităților și la problemele istorice. Albania poate juca un rol crucial în promovarea unei coeziuni regionale și în facilitarea unui climat de încredere între statele din Balcani.

Un alt aspect al politicii externe al Albaniei va fi promovarea relațiilor sale bilaterale cu statele membre ale UE. Albania trebuie să construiască legături puternice cu statele Uniunii, prin cooperare în domenii cheie precum comerțul, energia, transporturile și educația. Acest lucru presupune, de asemenea, armonizarea politicilor externe ale Albaniei cu cele ale UE și sprijinirea obiectivelor Uniunii în cadrul organizațiilor internaționale.

Integrarea Albaniei în UE nu se poate înfăptui doar prin reforme interne, ci și prin consolidarea relațiilor cu vecinii și implicarea activă în promovarea stabilității și securității regionale. Albania face parte dintr-o regiune marcată de conflicte istorice, dispute teritoriale și tensiuni politice, iar procesele de reconciliere și cooperare între statele Balcanilor de Vest sunt esențiale pentru asigurarea unei tranziții pașnice și pentru îndeplinirea criteriilor de aderare la UE.

Relația cu Grecia este, de departe, una dintre cele mai importante pentru Albania în contextul integrării sale în UE. Grecia este un vecin important pentru Albania, cu care împărtășește atât o frontieră terestră, cât și una maritimă, iar istoria lor comună a fost marcată de perioade de tensiune și cooperare. În ciuda divergențelor și a unor conflicte legate de drepturile minorității grecești în sudul Albaniei și de disputa privind delimitarea frontierei maritime (Marrëveshja për Detin), relațiile dintre cele două state s-au îmbunătățit semnificativ în ultimele decenii. Un alt punct sensibil în relațiile bilaterale este implementarea unui acord de respectare a drepturilor minorităților și tratarea problemelor economice și de migrație, care au o importanță considerabilă în contextul integrării Albaniei în UE. De asemenea, Grecia a fost un susținător constant al Albaniei în procesul său de integrare în UE, în special în ceea ce privește deschiderea negocierilor de aderare. Ca membru al UE, Grecia joacă un rol important în sprijinirea Albaniei pe calea europeană, iar relațiile economice și comerciale dintre cele două țări au fost consolidate prin Acordul de Stabilizare și Asociere (ASA), care a deschis calea către o mai mare colaborare în domeniul comerțului, infrastructurii și educației. Albania trebuie să continue să mențină aceste relații și să rezolve orice divergențe rămase prin dialog diplomatic și soluționarea pașnică a conflictelor.

Un alt aspect crucial al stabilității regionale este relația Albaniei cu Serbia, un vecin care a fost, istoric, sursa unor tensiuni majore în Balcanii de Vest, în special din cauza conflictului din Kosovo și a războiului din anii '90. În ciuda acestui trecut turbulent, Albania joacă un rol important în promovarea unei relații mai bune între Serbia și restul statelor din Balcani. Pe de altă parte, Albania și-a menținut o politică externă de susținere a independenței Kosovo, ceea ce a dus la răcirea relațiilor cu Serbia, care nu recunoaște statutul de stat al Kosovo. Totuși, Albania a demonstrat că poate juca un rol constructiv în negocierile regionale, iar integrarea în UE reprezintă o oportunitate pentru ambele state de a lăsa în urmă conflictele istorice și de a construi un viitor bazat pe cooperare și înțelegere reciprocă. În cadrul procesului de integrare europeană, Albania a susținut politici care promovează reconcilierea și dialogul între statele Balcanilor de Vest, având în vedere că o cooperare regională stabilă este un factor esențial pentru aderarea la UE. Serbia, la rândul său, se află într-un proces de negociere cu UE, iar Albania poate juca un rol de mediator între Serbia și statele vecine, inclusiv în privința normalizării relațiilor cu Kosovo. În acest sens, Albania trebuie să își păstreze angajamentul față de integrarea europeană a întregii regiuni, fără a adânci diviziunile interne și externe.

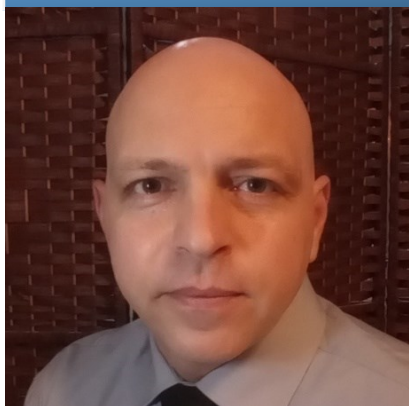
Albania și Muntenegru sunt două țări cu relații bune, caracterizate de o cooperare în domeniul economic, al securității și al protecției mediului. Muntenegru este, de asemenea, un candidat pentru aderarea la UE, iar Albania și Muntenegru au împărtășit interese comune în dezvoltarea infrastructurii regionale și în consolidarea cooperării economice. Una dintre zonele de interes comun este protecția mediului, având în vedere că atât Albania, cât și Muntenegru sunt situate pe țărmul Mării Adriatice și se confruntă cu provocări legate de conservarea ecosistemelor marine și de gestionarea resurselor naturale. De asemenea, cele două state au colaborat în domeniul turismului, având în vedere că atât Albania, cât și Muntenegru sunt destinații populare pentru turiști din Europa și din afaceri. În ceea ce privește politica externă, Albania și Muntenegru au un angajament comun față de procesul de integrare europeană și sunt parte activă în inițiativele de cooperare regională, cum ar fi Procesul de Cooperare din Europa de Sud-Est (SEECF). În plus, ambele state au adoptat măsuri de consolidare a securității regionale și au participat activ la soluționarea crizelor din Balcanii de Vest, inclusiv prin sprijinirea unui proces de pace și reconciliere.

În contextul geopolitic actual, Albania trebuie să continue să investească în consolidarea relațiilor regionale și să își joace rolul de mediator și facilitator al dialogului între diferitele țări ale regiunii Balcanilor de Vest. UE a sprijinit în mod constant inițiativele de cooperare regională, iar Albania, ca viitor membru al UE, are datoria de a contribui activ la stabilitatea și integrarea regiunii. În acest sens, Albania trebuie să promoveze valorile fundamentale ale UE: democrația, statul de drept, drepturile omului și respectul pentru diversitate. Albania poate juca un rol crucial în construirea unui viitor mai stabil și mai sigur pentru întreaga regiune, fiind un actor activ în reducerea tensiunilor și în promovarea unui climat de pace și cooperare.

Un alt obiectiv esențial al Albaniei în cadrul strategiei de integrare este consolidarea unei identități europene comune, bazată pe valorile fundamentale ale UE, cum ar fi democrația, statul de drept, respectul pentru drepturile omului și solidaritatea. Albania trebuie să încurajeze în rândul cetățenilor săi o înțelegere mai profundă a valorilor UE și să promoveze aceste principii în viața de zi cu zi. În acest sens, educația pentru cetățenie europeană va juca un rol esențial. Albania va trebui să dezvolte un sistem educațional care să sprijine formarea tinerelor generații în spiritul unei uniuni pacifiste și prospere, capabile să contribuie activ la dezvoltarea UE.

Un alt aspect important al strategiei de integrare a Albaniei este adaptarea continuă a legislației și normelor interne la acquis-ul comunitar, adică la ansamblul normelor, reglementărilor și legislației UE. Albania trebuie să adopte și să implementeze norme europene în sectoare cheie precum comerțul, agricultura, infrastructura, transporturile, protecția mediului și politica energetică. De asemenea, țara va trebui să armonizeze reglementările privind protecția sănătății publice, educația, politica de ocupare a forței de muncă și protecția socială.

Strategia de integrare a Albaniei în UE presupune un angajament constant pentru realizarea unor reforme ambițioase, dar necesare, în toate domeniile cheie ale guvernării și economiei. Albania trebuie să adopte standardele europene și să consolideze relațiile externe, având în vedere importanța consolidării stabilității regionale și a unei politici externe coerente cu obiectivele UE. În pofida provocărilor care rămân, integrarea Albaniei reprezintă o oportunitate esențială pentru dezvoltarea sa pe termen lung și pentru stabilizarea regiunii Balcanilor de Vest.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - SECURITATEA MEDIULUI

Înțelegerea securității naționale

Partea a VII-a:

Componenta securității mediului

Drd. Georgios KOUKAKIS (Grecia)

[...] starea mediului înconjurător nu a făcut decât să se înrăutățească. Trei crize interconectate - schimbările climatice, pierderea biodiversității și poluarea - pun în pericol bunăstarea noastră economică și socială, subminând în același timp oportunitățile de a reduce sărăcia și de a îmbunătăți viața și mijloacele de trai, așa cum a demonstrat criza COVID-19. În plus, ele riscă să schimbe ireversibil relația noastră cu lumea naturală.

UNEP's Medium Term Strategy (2021)

Rezumat

Acest articol este a șaptea parte a unei serii de articole care își propune să prezinte diversele componente ale *securității naționale*, o dimensiune a securității aflată recent în centrul atenției din cauza numeroaselor crize apărute și a multitudinii de amenințări care predomină în mediul de securitate contemporan. Se axează pe securitatea mediului, o componentă a securității naționale, interconectată cu un număr semnificativ de domenii politice și, prin urmare, afectează buna funcționare a statelor și bunăstarea cetățenilor acestora. Scopul său este de a clarifica conținutul acestei componente, de a prezenta interconectarea sa cu alte componente ale securității naționale, de a analiza impactul său asupra unei varietăți de domenii de politică și, în final, de a evidenția importanța sa pentru pace și stabilitate. Concluzia principală este că securitatea mediului este o componentă importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea.

Introducere

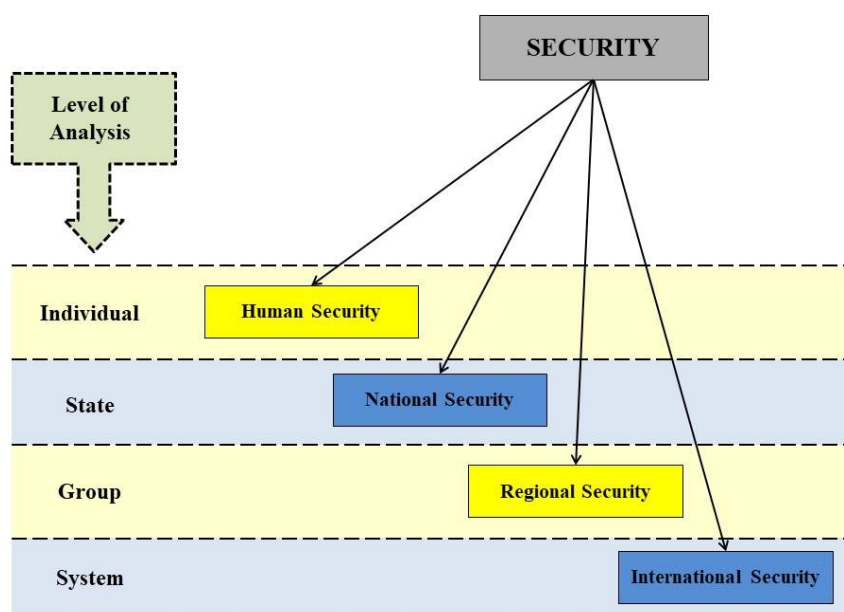
Mediul de securitate contemporan a fost caracterizat ca un mediu de *policrize* (crize multiple) și *permacrize* (crize permanente)¹, din cauza numeroaselor crize de lungă durată și de diferite tipuri (militare, economice, energetice, alimentare, de sănătate etc.) care s-au desfășurat. În acest context, securitatea națională este de o importanță vitală pentru fiecare stat deoarece contribuie în mare măsură la promovarea intereselor sale naționale și la bunăstarea cetățenilor săi, securitatea și dezvoltarea fiind interconectate². Una dintre componentele securității naționale este securitatea mediului, a cărei importanță a fost evidențiată în ultimele decenii, deoarece afectează mai multe domenii de politici.

¹Koukakis, G. (2023). *Permacrises and Polycrises: Outlining the Contemporary Security Environment through References to Strategic Documents of Regional and International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, Vol 4 (2). 55-64. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.36661>.

²Stern, M., & Öjendal, J. (2010). *Mapping the Security–Development Nexus: Conflict, Complexity, Cacophony, Convergence? Security Dialogue*, 41(1), 5–29. <http://www.jstor.org/stable/26301183>.

Articolul prezintă conceptul de securitate a mediului, o componentă semnificativă a securității naționale. Importanța sa constă în faptul că protejarea mediului este foarte importantă pentru fiecare stat deoarece asigură buna funcționare a acestuia și bunăstarea cetățenilor săi. Mai mult, o serie de factori precum poluarea și încălzirea globală au determinat statele să își reevalueze politica de securitate a mediului pentru a-și spori reziliența și securitatea națională în general. Articolul completează literatura existentă, oferind informații suplimentare care pot ajuta cetățenii să înțeleagă necesitatea consolidării securității mediului și *factorii de decizie* să planifice politicile respective într-un mod mai eficient.

Scopul său este de a clarifica conținutul securității mediului, de a prezenta interconectarea acesteia cu alte componente ale securității naționale și domenii de politică și de a evidenția importanța sa pentru pace și stabilitate. Concluzia principală este că securitatea mediului este o componentă importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea deoarece aceasta va avea consecințe majore asupra unui număr mare de domenii adiacente politicii. În ceea ce privește structura articolului, acesta clarifică inițial conceptul de securitate și definește securitatea mediului în contextul securității naționale. Ulterior, prezintă principala schemă internațională de colaborare și câteva incidente legate de securitatea mediului, apoi trece la o scurtă analiză a interconectării dintre securitatea mediului și alte domenii de politică și încheie prin referirea la provocările și oportunitățile viitoare în ceea ce privește securitatea mediului.

Imaginea 1: Cele 4 tipuri de securitate
Sursa: Creat de Georgios Koukakis

Conceptul de securitate

Termenul „securitate” provine din cuvântul latin „securitas/securus”, al cărui prim compus este cuvântul „sine” care înseamnă „fără”, iar al doilea compus este cuvântul „cura” care înseamnă „frică, îngrijorare, anxietate” etc³. Astfel, securitatea este starea în care frica, îngrijorarea și anxietatea sunt absente, datorită acțiunilor necesare întreprinse de un actor (indivd, grup, stat, organizație etc.) pentru a fi protejat împotriva amenințărilor și/sau riscurilor. Prin urmare, securitatea poate fi clasificată în funcție de nivelul de analiză în patru tipuri: Securitate umană la nivel individual, Securitate națională la nivel de stat, Securitate regională la nivel de grup și Securitate internațională la nivel de sistem (**Imaginea 1**).

³Neocleous, M. (2000). *Against security*. *Radical Philosophy*, 100, 7-15. <https://www.radicalphilosophy.com/article/against-security>

Inițial, securitatea a fost legată în principal de securitatea națională (protecția statului), concept introdus de Statele Unite ale Americii (SUA) prin Legea Securității Naționale, semnată în 1947⁴. Această nouă paradigmă s-a concentrat pe structura internă a fiecărui stat, reflectând interacțiunea acestuia cu mediul de securitate, o relație bazată pe percepția statului asupra insecurității⁵. Ulterior, Organizația Națiunilor Unite (ONU) a legat securitatea de oameni și de eradicarea sărăciei și a subdezvoltării⁶, introducând conceptul de *securitate umană* prin *Raportul privind Dezvoltarea Umană*, publicat în 1994⁷. În ceea ce privește *securitatea regională*, deși aceasta (etimologic) cuprinde securitatea națională a statelor dintr-o anumită regiune, ea exprimă și relațiile puternice dezvoltate între ele datorită sistemelor culturale, politice și juridice similare⁸. Prin urmare, le permite să acționeze colectiv împotriva amenințărilor comune și să coopereze în mai multe domenii pentru a facilita dezvoltarea – securitatea și dezvoltarea fiind doi termeni strâns legați⁹ – ceea ce a dus la înființarea mai multor organizații regionale, cum ar fi UE.¹⁰

În cele din urmă, *securitatea internațională* este strâns legată de globalizare¹¹, abordând în principal amenințările globale prin intermediul organizațiilor internaționale precum Națiunile Unite¹². Mai mult, securitatea – indiferent de nivelul instituțional la care este examinată – cuprinde mai multe dimensiuni/componente, în funcție de domeniul de politici specifice pus în pericol și/sau de originea amenințărilor/riscurilor (**Imaginea 2**). Acestea includ, dar nu se limitează la, următoarele componente: (1) securitate militară, (2) securitate economică, (3) securitate energetică, (4) securitatea infrastructurii critice, (5) securitatea mediului, (6) securitatea alimentară, (7) securitatea mediului, (8) securitatea mediului, (9) securitate internă, (10) securitate cibernetică, (11) securitate culturală, (12) securitatea apei, (13) securitate demografică, (14) securitatea informațiilor și (15) securitatea spațială.

Conceptul de securitate a mediului

Având în vedere definiția menționată anterior a securității, se înțelege că securitatea mediului – ca o componentă a securității naționale – este protejarea infrastructurii și a cetățenilor unui stat împotriva oricărei amenințări/riscuri legate de mediu¹³. Mai mult, securitatea mediului cuprinde prevenirea degradării mediului – în ceea ce privește resursele naturale ale unui stat – care poate fi definită ca:

„[...] deteriorarea mediului prin epuizarea resurselor precum aerul, apa și solul; distrugerea ecosistemelor și dispariția faunei sălbatice. [...] orice schimbare sau perturbare a mediului percepută ca fiind dăunătoare sau indezirabilă”¹⁴.

În special, Departamentul de Stat al SUA – recunoscând că securitatea mediului este un element atât al securității regionale, cât și al celei naționale – menționează că securitatea mediului:

⁴Department of State. (n.d.). National Security Act of 1947 [Official Document]. [https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20\(NSC\)](https://history.state.gov/milestones/1945-1952/national-security-act#:~:text=The%20National%20Security%20Act%20of,National%20Security%20Council%20(NSC)).

⁵Buzan, B. (1983). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Wheatsheaf Books, 69.

⁶Buzan, B. & Hansen, L. (2009). *People, States, and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Cambridge University Press, 203.

⁷United Nations Development Programme. (1994). *Human Development Report 1994*. <https://hdr.undp.org/system/files/documents/hdr1994encompletenostatpdf.pdf>.

⁸Graham, K. & Felicio, T. (2005). *Regional Security and Global Governance: A Proposal for a 'Regional-Global Security Mechanism' in Light of the UN High-Level Panel's Report*, Egmont Paper, 4. <http://aei.pitt.edu/8985/>.

⁹Krause, K. & Jütersonke, O. (2005). *Peace, Security and Development*, *Security Dialogue*, 36(4), 447-462. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0967010605060449>.

¹⁰Bailes, A. & Cottey, A. (2006). *Regional security cooperation in the early 21st century*, in Bailes, A. (ed.) *SIPRI Yearbook 2006: Armaments, Disarmament and International Security*. Oxford University Press, 195–223.

¹¹Cha, V. (2000). *Globalization and the Study of International Security*, *Journal of Peace Research*, 37(3), 391-403. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/0022343300037003007>.

¹²United Nations. (2023). *Determined: Report of the Secretary-General on the Work of the Organization* [Official Document]. https://www.un.org/sites/un2.un.org/files/sg_annual_report_2023_en_0.pdf.

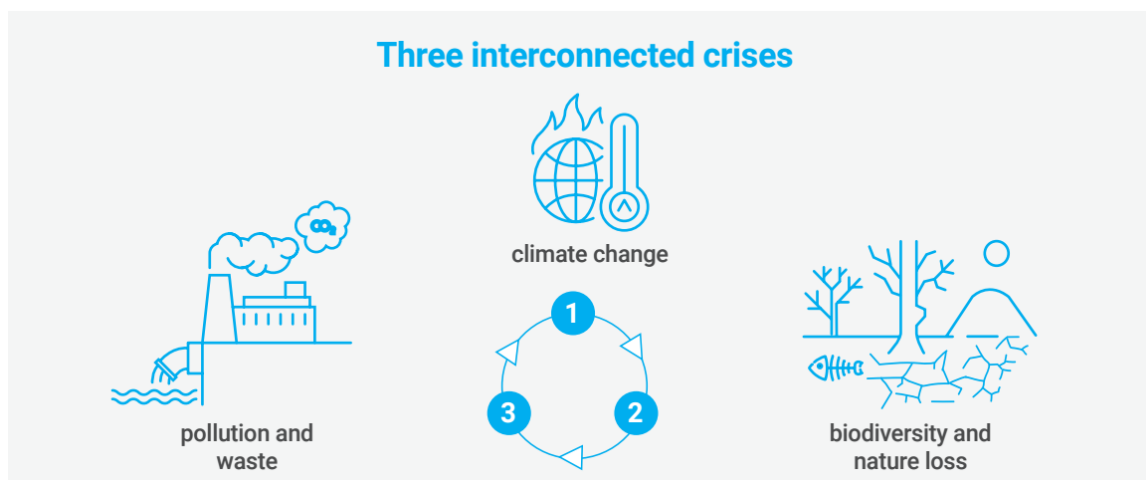
¹³Selby et al. (2024). *The Many Faces of Environmental Security*. *Annual Review of Environment and Resources*, 49, 395-418. <https://doi.org/10.1146/annurev-environ-112922-114232>.

¹⁴ESCWA. (n.d.). *environmental degradation*. <https://archive.unescwa.org/environmental-degradation>.

„[...] cuprinde atenuarea și prevenirea amenințărilor energetice, inclusiv amenințările la adresa surselor și liniilor de aprovizionare, precum și riscurile de mediu și stresurile conexe care contribuie direct la instabilitatea politică și economică sau la conflicte în țări străine sau regiuni importante pentru Statele Unite. Mai mult, aceasta abordează anumite problematici legate de energie, mediu și securitate națională conexasă, care prezintă un conflict direct cu politica externă a Statelor Unite. [...] Preocupările legate de securitatea mediului includ cele legate de contaminarea nucleară, combustibilul uzat și deșeurile; amenințările la adresa resurselor energetice; contaminarea, degradarea sau epuizarea resurselor esențiale de mediu; sau problemele de mediu cauzate de infrastructura defectă, care pot amenința securitatea SUA sau pot submina stabilitatea regională externă”¹⁵.

Totuși, pentru ca securitatea mediului să fie pe deplin înțeleasă, trebuie analizați următorii factori de securitate a mediului.

1. Amenințări/Riscuri: În ceea ce privește amenințările la adresa securității mediului, trebuie subliniat faptul că acestea includ atât *actori statali* (în principal în ceea ce privește conflictele privind resursele), cât și *actori nestatali* (de exemplu, întreprinderi private care poluează mediul)¹⁶. Mai mult, trebuie menționat că majoritatea fenomenelor naturale – chiar dacă nu vizează un stat specific – sunt, de asemenea, considerate un risc la adresa securității mediului deoarece impactul lor negativ general asupra mediului afectează indirect mai multe aspecte ale securității naționale. De fapt, Organizația Națiunilor Unite a identificat *schimbările climatice, pierderea naturii, a terenurilor și a biodiversității*, precum *poluarea și deșeurile* ca fiind cele mai presante riscuri contemporane la adresa securității mediului (**Imaginea 3**).

Imaginea 3: Riscuri contemporane pentru securitatea mediului

Sursa: https://wedocs.unep.org/bitstream/handle/20.500.11822/42683/medium_term_strategy_2022.pdf?sequence=1&isAllowed=y

2. Mijloace: În ceea ce privește mijloacele pe care un actor le poate utiliza pentru a amenința (intenționat) securitatea mediului unui stat - prin exploatarea ilegală sau poluarea resurselor sale naturale, acestea includ de obicei mijloace fizice, cibernetice sau administrative/operaționale. Mai mult, securitatea de mediu a unui stat poate fi amenințată (neintenționat) de o deficiență/situație tehnică (defecțiune) sau un accident, de exemplu, o deversare de petrol de pe o navă.

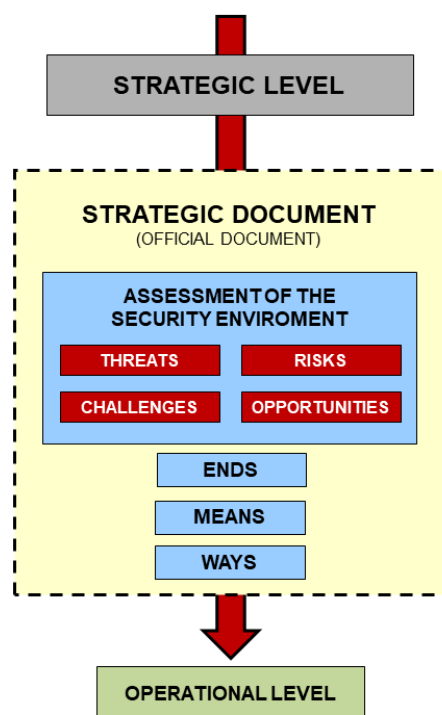
3. Modalități: În ceea ce privește modalitățile de utilizare a mijloacelor menționate anterior, cele mai frecvente includ activități cibernetice și fizice (publice sau sub acoperire) împotriva resurselor naturale sau infrastructurii/serviciilor unui stat legate de administrarea mediului.

¹⁵U.S. Department of State. (2001). *Environmental Security Threat Report (Section I: What Is Environmental Security?)*. <https://2001-2009.state.gov/p/eur/rls/rpt/2001/5882.htm>

¹⁶Rowan University. (n.d.). *Environmental Security*. https://chss.rowan.edu/centers/inter_majors/interdisciplinary_programs/internationalstudies/global_security_resource/global-security-problems-folder/environmental-security.html

4. Scopuri/Obiective: Obiectivul principal pe care un actor aspiră să îl atingă este perturbarea funcționării sistemului de administrare a mediului al unui stat și provocarea de daune infrastructurii/activelor aferente acestuia pentru a-și impune voința prin coerciție. În ceea ce privește celelalte, acestea includ de obicei privarea de resursele sale naturale pentru a provoca disfuncționalități în mai multe aspecte ale economiei sale. Mai mult, un actor ar putea dori să provoace tulburări publice, punând astfel presiune asupra conducerii statului pentru a ajunge la un acord favorabil.

5. Documente strategice: În ceea ce privește documentele strategice legate de securitatea mediului, acestea includ fie documente oficiale specializate – cum ar fi *Strategia Națională de Mediu a Regatului Arabiei Saudite*¹⁷, *Strategia Națională de Protecție a Mediului a Republicii Lituania*¹⁸ și *Strategia Națională de Adaptare la Schimbările Climatice 2035 a Republicii Populare Chineze*¹⁹ – fie strategii generale, cum ar fi *Strategia de Securitate Națională (SNS) a Statelor Unite*²⁰, *Revizuirea Strategică Națională (NSR) a Franței*²¹ și *Revizuirea Integrată a Revizuirii (SRR) a Regatului Unit*²², care includ capitole/secțiuni speciale privind securitatea mediului. Scopul lor principal este de a oferi cadrul – prin evaluarea condițiilor (amenințări, riscuri, provocări și oportunități) în ceea ce privește securitatea mediului, definind scopurile dorite, mijloacele necesare și modalitățile preferabile de utilizare a acestora – în care departamentele relevante din sectorul public își vor implementa strategiile (**Imaginea 4**).

Imaginea 4: Funcția documentelor strategice
Sursa: Creat de Georgios Koukakis

¹⁷Ministry of Environment, Water & Agriculture of the Kingdom of Saudi Arabia. (2017). *National Environment Strategy (Executive Summary for the Council of Economic and Development Affairs)*. <https://www.mewa.gov.sa/en/Ministry/initiatives/SectorStrategy/Documents/6.%20BAH-MEWA-KSA%20NES-CEDA%20Executive%20Summary%20v3%2020180221%20ENG.pdf>.

¹⁸Ministry of Environment of the Republic of Lithuania. (2016). *National Environmental Protection Strategy [Official Document]*. <https://am.lrv.lt/uploads/am/documents/files/National%20Environmental%20Protection%20Strategy.pdf>.

¹⁹National Center for Climate Change Strategy & International Cooperation of the People's Republic of China. (2022). *National Climate Change Adaptation Strategy 2035 [Official Document]*. <http://www.ncsc.org.cn/SY/syqhbh/202206/W020221026516413083356.pdf>.

²⁰Koukakis, G. (2022). *The National Security Strategy of the USA: Background, Recent Developments and Future Considerations Regarding the International Security Environment*. HAPSc Policy Briefs Series, 3(2), 122–132. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.33792>.

²¹Republic of France. (2022). *National Strategic Review [Official Document]*. <https://www.sgdsn.gouv.fr/files/files/rns-uk-20221202.pdf>.

²²HM Government. (2023). *Integrated Review Refresh 2023: Responding to a more contested and volatile world [Official Document]*. <https://www.gov.uk/government/publications/integrated-review-refresh-2023-responding-to-a-more-contested-and-volatile-world>.

6. Adoptarea deciziilor: În ceea ce privește procesul decizional privind aspectele legate de securitatea mediului, datorită faptului că este un domeniu de politici destul de important care trebuie coordonat cu alți actori, decizia pentru implementarea unei anumite politici de securitate a mediului este luată de obicei la nivelul politic strategic superior (șeful statului/guvernului) de către *Ministerul/Departamentul Mediului* respectiv. De asemenea, trebuie subliniat faptul că – datorită interconectării sale cu alte domenii politice – problemele de securitate a mediului sunt de obicei abordate împreună cu alte probleme conexe. Printre aceste cazuri se numără, printre altele, *Ministerul Mediului și Energiei din Republica Elenă*²³, *Ministerul Turismului și Mediului din Maldive*²⁴, *Ministerul Mediului, Silviculturii și Turismului din Namibia*²⁵, *Departamentul pentru Mediu, Alimentație și Afaceri Rurale din Regatul Unit*²⁶, *Ministerul Agriculturii, Schimbărilor Climatice și Mediului din Republica Seychelles*²⁷.

Colaborare internațională

Majoritatea statelor – recunoscând că obiectivele/scopurile lor naționale comune în mai multe domenii de politici pot fi atinse mai rapid și mai ușor prin cooperare – au stabilit mai multe scheme de cooperare la nivel regional și global, specializate în anumite domenii de politici. În ceea ce privește securitatea mediului, cea mai importantă (datorită caracterului său global și cadrului instituțional) este Programul Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP), fondat în 1972, care servește ca un organizație neutră pentru reunirea actorilor statali și nestatali în scopul abordării provocărilor legate de mediu²⁸. Conform paginii sale web oficiale, UNEP:

*„[...] este principala autoritate globală a Națiunilor Unite în domeniul mediului, impulsionând schimbări transformatoare în tripla criză planetei: criza schimbărilor climatice, criza naturii, pierderea terenurilor și a biodiversității și criza poluării și a deșeurilor. [...] De la protejarea speciilor până la refacerea stratului de ozon, acordurile internaționale facilitate de UNEP au făcut posibilă acțiunea globală în domeniul mediului de-a lungul anilor”.*²⁹

Imaginea 5: Sigla Programului Națiunilor Unite pentru Mediu (UNEP)

Sursa: <https://www.unwater.org/about-un-water/members-and-partners/united-nations-environment-programme-unep?page=1%2C0>

Mai mult, în 2015, ONU a publicat *Agenda 2030 pentru Dezvoltare Durabilă*, în care au fost definite 17 *Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD)* (**Imaginea 6**) pentru a facilita realizarea unei dezvoltări economice, sociale și de mediu durabile la nivel global. În ceea ce privește securitatea mediului, ODD-urile care sunt mai direct legate de aceasta sunt:

♦ ODD 2: Eradicarea foametei, securitate alimentară, nutriție îmbunătățită și promovarea agriculturii durabile.

²³Ministry of Environment and Energy of the Hellenic Republic. (n.d.). Homepage (In Greek). <https://ypen.gov.gr/>.

²⁴Ministry of Tourism and Environment of Maldives. (n.d.). Homepage. <https://www.environment.gov.mv/v2/en/>.

²⁵Ministry of Environment, Forestry and Tourism of Namibia. (n.d.). About us. <https://www.meft.gov.na/>.

²⁶Department for Environment, Food & Rural Affairs of the United Kingdom. (n.d.). Homepage. <https://www.gov.uk/government/organisations/department-for-environment-food-rural-affairs>.

²⁷Ministry of Agriculture, Climate Change and Environment of the Republic of Seychelles. (n.d.). Homepage. <https://macce.gov.sc/>

²⁸UNEP. (n.d.). About the United Nations Environment Programme. <https://www.unep.org/who-we-are/about-us>.

²⁹Ibid.

- ♦ODD 6: Asigurarea disponibilității și gestionării durabile a apei și a salubrității pentru toți.
- ♦ODD 13: Acțiuni climatice.
- ♦ODD 14: Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine pentru dezvoltare durabilă.
- ♦ODD 15: Conservarea și utilizarea durabilă a oceanelor, mărilor și resurselor marine pentru dezvoltare durabilă.

Imaginea 6: Cele 17 Obiective de Dezvoltare Durabilă (ODD) din Agenda ONU 2030

Sursa: <https://www.un.org/development/desa/disabilities/about-us/sustainable.development-goals-sdgs-and-disability.html>

În contextul abordării amenințărilor/riscurilor la adresa securității mediului, statele au încheiat, de asemenea, mai multe acorduri multilaterale, cum ar fi:

- *Convenția pentru protecția patrimoniului cultural și natural mondial din 1972*³⁰.
- *Programul mărilor regionale din 1974*, care prevede cooperarea statelor vecine pentru a reduce poluarea oceanelor și a proteja viața marină³¹.
- *Convenția privind poluarea atmosferică transfrontalieră pe distanțe lungi din 1979*, care prevede reducerea substanțelor chimice nocive³².
- *Convenția de la Viena pentru protecția stratului de ozon din 1985*, care prevede abordarea impactului negativ al radiațiilor ultraviolete cauzate de epuizarea stratului de ozon³³.
- *Protocolul de la Montreal privind substanțele care epuizează stratul de ozon din 1987*, care prevede eliminarea treptată a substanțelor chimice care epuizează stratul de ozon³⁴.

³⁰UNESCO. (n.d.). *The World Heritage Convention*. <https://whc.unesco.org/en/convention/>.

³¹UNEP. (n.d.). *UNEP Regional Seas Programme*. <https://www.unep.org/topics/ocean-seas-and-coasts/regional-seas-programme#:~:text=The%20UNEP%20Regional%20Seas%20Programme,since%20its%20establishment%20in%201974>.

³²UNECE. (n.d.). *The Convention and its achievements*. <https://unece.org/environmental-policy/air/convention-and-its-achievements>.

³³UNEP. (2019). *Handbook for the Vienna Convention for the Protection of the Ozone Layer*. https://ozone.unep.org/sites/default/files/2020-01/VC_Handbook_2019.pdf.

³⁴UNEP. (2020). *Handbook for the Montreal Protocol on Substances that Deplete the Ozone Layer*. <https://ozone.unep.org/sites/default/files/Handbooks/MP-Handbook-2020-English.pdf>.

- *Convenția de la Basel privind controlul mișcărilor transfrontaliere ale deșeurilor periculoase din 1989*, care stabilește reguli specifice pentru mișcarea și eliminarea deșeurilor periculoase³⁵.
- *Convenția privind diversitatea biologică din 1992*, care prevede protecția diversității biologice³⁶.
- *Convenția privind combaterea deșertificării din 1994*, care prevede protecția și restaurarea terenurilor degradate de secetă³⁷.
- *Protocolul de la Kyoto din 1997*, care prevede limitarea și reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES) în numele statelor industrializate³⁸.
- *Acordul de la Paris din 2015*, care prevede reducerea emisiilor de GES pentru a limita creșterea temperaturii globale, evaluarea progreselor înregistrate de state și finanțarea statelor în curs de dezvoltare pentru a atenua schimbările climatice³⁹.
- *Cadrul global pentru biodiversitate Kunming-Montreal din 2022*, care prevede protecția biodiversității⁴⁰.
- *Rezoluția privind încetarea poluării cu plastic din 2022*, care prevede înființarea unui Comitet interguvernamental de negociere (CNI) privind poluarea cu plastic pentru a aborda întregul ciclu al plasticului⁴¹.
- *Cadrul global privind substanțele chimice din 2023*, care prevede utilizarea corectă a substanțelor chimice pentru a minimiza impactul lor negativ asupra mediului⁴².
- *Tratatul privind mările libere din 2023*, care prevede protejarea oceanului și a biodiversității marine⁴³.

Probleme și incidente transnaționale legate de securitatea mediului

În ceea ce privește problemele și incidentele transnaționale legate de securitatea mediului, unele dintre ele care evidențiază importanța acestora sunt următoarele:

- *Războaiele codului dintre Islanda și Regatul Unit*, care au avut loc între anii 1950 și 1970⁴⁴.
- *Conflictul pentru apă în curs de desfășurare dintre India și China pentru râul Brahmaputra, dintre Egipt și Etiopia pentru Marele Baraj Renașterii Etiopiene și râul Nil, și dintre Turcia și Irak pentru barajul Ilisu și râul Tigru*⁴⁵.
- *Conflictul contemporan pentru apă dintre India și Pakistan pentru râul Indus (Imaginea 7)*⁴⁶.
- *Războiul piscicol dintre Franța și Regatul Unit*, care a avut loc ca o consecință a BREXIT⁴⁷.
- *Utilizarea apelor râului Arda în regiunea Evros*, care a fost rezolvată prin semnarea unei Declarații Comune între Grecia și Bulgaria la 2 mai 2025⁴⁸.
- *Deversarea de petrol de la Deepwater Horizon a BP*, care a avut loc în *Golful Mexic* în 2010⁴⁹.

³⁵BASEL. (n.d.). Homepage. <https://www.basel.int/>.

³⁶Convention on Biological Diversity. (n.d.). The Convention on Biological Diversity. <https://www.cbd.int/convention>.

³⁷UN Convention to Combat Desertification. (n.d.). Overview. <https://www.unccd.int/convention/overview>.

³⁸United Nations Climate Change. (n.d.). What is the Kyoto Protocol?. https://unfccc.int/kyoto_protocol.

³⁹United Nations. (n.d.). The Paris Agreement. <https://www.un.org/en/climatechange/paris-agreement>.

⁴⁰UNEP. (2022, December 19). Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework. <https://www.unep.org/resources/kunming-montreal-global-biodiversity-framework>.

⁴¹UNEP. (n.d.). Intergovernmental Negotiating Committee on Plastic Pollution. <https://www.unep.org/inc-plastic-pollution>.

⁴²UNEP. (n.d.). Global Framework on Chemicals. <https://www.unep.org/global-framework-chemicals>.

⁴³United Nations. (n.d.). Agreement on Marine Biological Diversity of Areas beyond National Jurisdiction. <https://www.un.org/bbnjagreement/en>.

⁴⁴Imperial War Museums. (n.d.). The Cod Wars explained: The conflict between Iceland and Britain. <https://www.iwm.org.uk/history/the-cod-wars-explained-the-conflict-between-iceland-and-britain>.

⁴⁵Geopolitical Monitor. (2024, October 10). Three International Water Conflicts to Watch. <https://www.geopoliticalmonitor.com/three-international-water-conflicts-watch/>.

⁴⁶Wykurz, L. (2025, May 08). Water war – the conflict between India and Pakistan intensifies. *Water Issues*, 8. <https://wodnesprawy.pl/en/water-war-between-india-and-pakistan-intensifies/>.

⁴⁷Gallardo, C. (2021, November 02). Why Britain and France can't stop fighting about fish. *Politico*. <https://www.politico.eu/article/uk-french-fishing-war-post-brexite-relations/>.

⁴⁸Ministry of Foreign Affairs of the Hellenic Republic. (2025, May 03). Announcement on the signing of a Joint Declaration by the Ministers of Foreign Affairs of Greece and Bulgaria on the use of the Arda River Waters. <https://www.mfa.gr/en/announcement-on-the-signing-of-a-joint-declaration-by-the-ministers-of-foreign-affairs-of-greece-and-bulgaria-on-the-use-of-the-arda-river-waters/>.

⁴⁹Rafferty, J.P. (2025, June 13). 9 of the Biggest Oil Spills in History. *Encyclopedia Britannica*. <https://www.britannica.com/story/9-of-the-biggest-oil-spills-in-history>.

Imaginea 7: Wildfire in Portugal during summer 2022

Sursa: https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/2023-among-five-worst-years-wildfires-europe-2024-provides-some-relief-2024-11-19_en

- **Incendiile de vegetație (Imaginea 7)** care au izbucnit în Europa în **2023**⁵⁰.
- **Inundațiile** din sudul Germaniei care au avut loc în **2024**⁵¹.

Interconectarea securității mediului cu alte domenii de politică

În ceea ce privește interconectarea securității mediului cu alte domenii de politică, trebuie menționat că, atunci când securitatea mediului este amenințată, atât sectorul public, cât și cel privat funcționează defectuos, deoarece nu pot funcționa corect. În acest context, securitatea mediului este strâns legată de următoarele sectoare:

1. Economie: Primul sector care este de obicei afectat de lipsa securității mediului este economia, din cauza restricțiilor în utilizarea resurselor naturale și a daunelor cauzate infrastructurii critice, afectând astfel agricultura, comerțul și turismul.

2. Securitate și apărare: Un alt sector care este interconectat cu securitatea mediului este securitatea și apărarea, în special din cauza impactului negativ al schimbărilor climatice, care afectează funcționarea sistemelor militare, echipamentele și îmbrăcămintea necesare pentru desfășurarea operațiunilor, rutele de transport etc⁵². În acest scop, NATO publică din 2022 o *Evaluare a impactului asupra schimbărilor climatice și a securității* pentru a oferi o perspectivă asupra acestei probleme importante⁵³.

3. Reziliență: Reziliența este afectată și de securitatea mediului, deoarece dezastrele naturale nu numai că pun la încercare vulnerabilitățile unei societăți, dar afectează și capacitatea acesteia *de a se recupera*. De aceea, reziliența este în zilele noastre una dintre cele mai importante capacități ale actorilor.

⁵⁰European Commission. (2024, November 19). 2023 among the five worst years for wildfires in Europe, but 2024 provides some relief. https://joint-research-centre.ec.europa.eu/jrc-news-and-updates/2023-among-five-worst-years-wildfires-europe-2024-provides-some-relief-2024-11-19_en.

⁵¹Dittman, F. (2024, June 02). Floods in southern Germany: 40 hours of disaster. Deutsche Welle. <https://www.dw.com/en/floods-in-southern-germany-40-hours-of-disaster/a-69247346>.

⁵²NATO. (2024, July 18). Environment, climate change and security. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_91048.htm.

⁵³NATO. (2024). NATO Climate Change and Security Impact. Assessment https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2024/7/pdf/240709-Climate-Security-Impact.pdf.

4. Tehnologie: Tehnologia are, de asemenea, un impact mare (atât pozitiv, cât și negativ) asupra securității mediului, deoarece facilitează inovația în ceea ce privește *contracurarea* amenințărilor/riscurilor la adresa securității mediului, dar și pentru că progresul tehnologic necesită, de obicei, un număr mare de resurse și crește emisiile de gaze cu efect de seră⁵⁴.

5. Migrație: În ceea ce privește migrația, trebuie subliniat faptul că schimbările severe de mediu au condus la un nou tip de migrație, numită *Migrație de Mediu*⁵⁵.

6. Administrația publică: Relația dintre administrația publică și securitatea mediului se referă în principal la infrastructura și serviciile publice, care se află de obicei sub autoritatea unei agenții/departamente respective, cum ar fi Ministerul/Departamentul Mediului. Mai mult, se referă la politicile pe care un guvern le implementează pentru a promova și asigura securitatea mediului.

7. Informații: Nu în ultimul rând, informațiile sunt un alt sector legat de securitatea mediului, deoarece nu numai că sporesc conștientizarea generală a amenințărilor la adresa securității mediului, dar oferă și informații despre vulnerabilitățile infrastructurii critice publice, ceea ce duce la creșterea rezilienței.

Concluzii

Având în vedere informațiile prezentate în acest articol, se concluzionează că securitatea mediului este o componentă importantă a securității naționale și nu trebuie trecută cu vederea, deoarece aceasta va avea consecințe negative în multe domenii de politică. De fapt, pentru ca un stat să își atingă obiectivele generale, acesta trebuie să fie capabil să își păstreze resursele naturale, să își protejeze infrastructura de mediu de dezastre naturale și de actori ostili și să protejeze mediul pentru a asigura condiții favorabile, astfel încât să funcționeze într-un mod corespunzător și să își protejeze interesele naționale. Principala provocare cu care se confruntă majoritatea statelor în ceea ce privește securitatea mediului constă în capacitatea de a-și adapta industriile pentru a minimiza emisiile de gaze cu efect de seră și, în același timp, pentru a ține pasul cu progresul tehnologic. Cât despre principala oportunitate care se profilează în viitor, statele trebuie să profite de mijloacele tehnologice existente și să își consolideze colaborarea pentru a-și spori reziliența, a rezolva problemele de partajare a resurselor naturale și a se asigura că reglementările respective sunt respectate.

Bibliografie:

Bibliografia utilizată în acest articol cuprinde cărțile, capitolele, lucrările, intrările din dicționar, articolele și analizele citate în notele de subsol.

⁵⁴Koukakis, G. (2023). *Resilience: Highlighting its Importance for Security and Development through References to (National) Security Strategic Documents of International Actors*. HAPSc Policy Briefs Series, 4(1), 77–87. <https://doi.org/10.12681/hapscpbs.35186>

⁵⁵IOM. (n.d.). *Environmental Migration*. <https://environmentalmigration.iom.int/environmental-migration>

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - SRI LANKA

U.G. Wathsunu
Rajinda
JAYATHILLEKA
(Sri Lanka)

Charani L Charithma
M PATABENDIGE
(Sri Lanka)

Răscruce strategică în Sri Lanka: Depășirea potențialei amenințări a unui conflict regional (mai amplu)

Rezumat

Această lucrare explorează probabilitatea unui conflict regional și examinează perspectivele geopolitice și probabilele alinieri ale statului Sri Lanka. Autorii au identificat criticitatea ca fiind probabila poziție geopolitică a statului Sri Lanka într-un conflict regional (mai larg). Această lucrare argumentează printr-o analiză a materialele informative de specialitate despre modul în care statele mici sunt dezavantajate în gestionarea conflictelor regionale, modul în care geopolitica creează sau agravează conflictele și cum ar arăta conflictul regional în regiunea Asia-Pacific prin neorealism. Problema cercetării este legată de capacitatea politicii externe nealiniate a Sri Lanka și a principiilor coexistenței pașnice, având în vedere locația sa strategică și interesele concurente, de a crește și mai mult tensiunile dintre marile puteri din regiunea Asia-Pacific. Această metodologie calitativă se bazează pe date secundare. Aceasta analizează dinamica geopolitică complexă a regiunii Asia-Pacific, importanța strategică a Asiei de Sud și abordarea politicii externe a Sri Lanka, caracterizată de principiile nealinierii, neutralității și non-beligeranței.

Sursa: <https://ceylontoday.lk/2024/01/11/sri-lanka-and-the-world-in-2024/>

Cuvinte cheie: Asia-Pacific, Geopolitică, Nealinierie, Neutralitate, Non-beligeranță, Asia de Sud

Introducere

Discuțiile teoretice privind perspectivele conflictelor regionale se învârt adesea în jurul potențialilor catalizatori pentru astfel de conflicte, bazându-se pe precedente istorice și tensiuni geopolitice contemporane. Overy (2013, 13) susține că originile Primului și celui de-al Doilea Război Mondial (Primul Război Mondial și, respectiv, Al Doilea Război Mondial) oferă perspective asupra modului în care conflictele globale pot apărea dintr-o interacțiune complexă a dinamicii puterii, rivalităților economice și alianțelor politice¹. Strachan (2010, 04) consideră că, contradicțiile și faptele interesante apar atunci când se ia în considerare natura globalizată de la începutul secolului al XX-lea, care a pregătit scena pentru ca Primul Război Mondial să devină un conflict regional mai amplu, adică conflict global². Interconectarea națiunilor, atunci și acum, înseamnă că disputele localizate au potențialul de a escalada rapid, atrăgând mai multe țări și, eventual, aprinzând o conflagrație la nivel mondial. Jasinski (2011, 129) afirmă că, în plus, rolul încrederii sociale și al identității naționale în declanșarea disputelor militarizate, așa cum s-a observat în perioada premergătoare Primului Război Mondial, evidențiază importanța acestor factori în relațiile internaționale și potențialul lor de a contribui la conflicte regionale la scară largă³. Urmările celui de-al Doilea Război Mondial continuă să arunce o umbră lungă, iar problemele nerezolvate din această perioadă ar putea duce la tensiuni care ar putea escalada în noi conflicte regionale.

Disputele teritoriale nerezolvate din cauza sfârșitului colonialismului după cel de-al Doilea Război Mondial, cum ar fi conflictul în curs dintre Israel și Palestina sau disputele de frontieră dintre India și Pakistan și India și China, care au fost cauzate de proasta gestionare colonială britanică, rămân nerezolvate. Forțele externe pot exploata aceste tensiuni nerezolvate pentru a declanșa războaie mai ample. Ascensiunea puterilor revizioniste, cum ar fi Rusia și China, care consideră ordinea mondială post-al Doilea Război Mondial stabilită de învingători ca fiind nedreaptă (în ciuda faptului că Uniunea Sovietică este stabilită ca o putere victorioasă), poate duce, de asemenea, la ciocniri cu puterile dominante. Mai important, națiunile menționate mai sus sunt situate în regiunea Asia-Pacific, care are o importanță strategică semnificativă în geopolitica și economia globală. Economii diverse, de la piețele emergente la națiunile industrializate avansate, au contribuit substanțial la creșterea economică și inovarea globală. Mai mult, rețeaua complexă de alianțe, disputele teritoriale și capacitățile militare în creștere ale regiunii o transformă într-un punct central pentru preocupările de securitate internațională și eforturile diplomatice.

Sri Lanka, o mică națiune insulară din Oceanul Indian, în regiunea Asia-Pacific, s-a confruntat cu multiple conflicte regionale, cum ar fi al Doilea Război Mondial. Locația strategică a țării a transformat-o într-un atu pentru diverse puteri care se luptau pentru controlul Oceanului Indian. Drept urmare, Imperiul Britanic și-a menținut dominația în Oceanul Indian datorită dominației sale coloniale consolidate în Ceylonul Britanic (fostul nume al Sri Lanka). Mai mult, relevant pentru statutul colonial britanic, implicarea Ceylonului în conflictele regionale majore din trecut s-a bazat exclusiv pe interesul britanic, ceea ce a făcut din Ceylon un membru fașional în conflictele anterioare. Ceylonul, care a obținut independența în 1948 și a devenit republică în 1972, redenumindu-se „Sri Lanka”, și-a schimbat *status quo-ul* colonial în ceea ce privește politica externă și interesul național. Noua independență dobândită a Sri Lanka i-a permis să-și traseze propriul curs în afacerile internaționale, liberă de influența britanică. Mai mult, referindu-ne la Wickremesekera (2016, 2), națiunea insulară s-a confruntat cu un conflict separatist de treizeci de ani cu Tigrii de Eliberare din Tamil Eelam, care a avut un impact asupra națiunii insulare⁴. Conflictul prelungit a afectat semnificativ structura socială și economia Sri Lanka. Au fost depuse eforturi de reconstrucție, concentrându-se pe reconciliere și creștere economică. Cu toate acestea, persistă provocări în abordarea cauzelor care stau la baza conflictului și asigurarea unui progres echitabil pentru toate comunitățile insulare.

Odată cu o astfel de dezvoltare, odată cu schimbarea *status quo-ului* său față de politicile britanice din Ceylon, se confruntă cu o nouă provocare în ceea ce privește navigarea prin complexitatea geopoliticii regionale. Regiunea Asia-Pacific este o rețea complexă de dinamici regionale, India și China apărând ca jucători cheie care concurează pentru influență în regiune. Națiuni precum Sri Lanka se confruntă cu provocări în menținerea politicilor lor externe și de apărare. Cercetătorii au examinat pe larg implicațiile economice și

¹R. J. Overy, *The Origins of the Second World War*, 3rd ed. (London: Routledge, 2013), <https://doi.org/10.4324/9781315834764>.

²Hew Strachan, 'The First World War as a Global War', *First World War Studies* 1, no. 1 (1 March 2010): 3–14, <https://doi.org/10.1080/19475021003621036>.

³Michael P. Jasinski, 'The Outbreak of World War I', in *Social Trust, Anarchy, and International Conflict*, by Michael P. Jasinski (New York: Palgrave Macmillan US, 2011), 127–58, https://doi.org/10.1057/9780230118683_9.

⁴Channa Wickremesekera, *The Tamil Separatist War in Sri Lanka* (London: Routledge India, 2016), <https://doi.org/10.4324/9781315646053>.

strategice ale implicării acestor puteri, subliniind atât oportunitățile, cât și riscurile potențiale pentru suveranitatea Sri Lanka. Mai mult, în legătură cu următorii factori, cheștiunea posturii sau confruntării Sri Lanka într-un conflict regional la scară largă ridică o nouă dilemă în ceea ce privește implicațiile strategice și politice deoarece aceasta urmărește să mențină relații pozitive cu mai multe națiuni, protejându-și în același timp interesele naționale. Mai mult, datorită locației sale strategice în regiunea Asia-Pacific, implicațiile geopolitice în această regiune ridică întrebări, conform cărora statele mici precum Sri Lanka trebuie să fie conștiente de rolul și capacitățile lor în cazul ipotetic al unei confruntări regionale.

Considerații metodologice

Întrebarea dacă Sri Lanka poate susține astfel de politici și poziții cu privire la conflictele regionale constituie problema mai amplă a cercetării. Contextul geopolitic și poziția Sri Lanka sunt factori cheie care pun sub semnul întrebării rolul său într-un potențial conflict regional. Mai mult, fiind o mică națiune insulară cu o semnificație geopolitică unică, potențialul Sri Lanka pentru un conflict regional mai amplu este influențat de înțelegerea repercusiunilor unui astfel de conflict asupra regiunii Asia-Pacific înconjurătoare și asupra lumii. După ce a îndurat un război separatist prelungit și s-a concentrat pe reconstrucția și reconcilierea populației sale diverse și a mediului geopolitic, Sri Lanka se confruntă cu întrebarea dacă își poate permite să participe sau să se implice într-un alt conflict regional. Datorită potențialelor consecințe geopolitice care ar putea duce la un conflict regional, Sri Lanka este foarte conștientă de ramificațiile umanitare, economice și sociale grave pe care le-ar implica un astfel de conflict. De exemplu, atunci când fostul președinte al Sri Lanka, Ramil Wickramasinghe, „a aranjat numirea a trei comitete speciale ca măsură preliminară pentru a aborda presiunile economice și de securitate care ar putea afecta Sri Lanka, având în vedere potențialele evoluții din Orientul Mijlociu și la nivel global, inclusiv asasinarea unui lider politic Hamas, în Iran” (PMD, 2024)⁵. Țara recunoaște importanța critică a păstrării și promovării păcii și stabilității în regiunea Asia-Pacific. Având în vedere impactul potențial al poziției Sri Lanka și al contextului său geopolitic într-un conflict regional, este esențial să se analizeze și să se evalueze cu atenție diferitele scenarii posibile care pot apărea.

Având în vedere cele menționate anterior și domeniul de aplicare al acestui articol, autorii pun următoarea întrebare centrală de cercetare: Cum s-ar putea poziționa Sri Lanka geopolitic în cazul unui conflict regional mai amplu în regiunea Asia-Pacific și ce politici ar putea adopta pentru a-și gestiona rolul într-un astfel de scenariu? Autorii explorează, de asemenea, aspecte suplimentare, cum ar fi scenariile potențiale în cazul unui conflict regional și straturile și factorii geopolitici relevanți care ar putea influența poziția Sri Lanka. Obiectivele cercetării sunt de a identifica politica Sri Lanka într-un conflict regional mai amplu în regiunea Asia-Pacific și de a examina poziția geopolitică potențială pe care Sri Lanka ar putea-o adopta într-un astfel de scenariu. Autorii imaginează, de asemenea, posibile scenarii geopolitice și alianțe regionale pentru a clarifica statutul internațional al Sri Lanka în acest context. Acest studiu a avut mai multe limitări care ar trebui recunoscute. În primul rând, concluziile se bazează pe contextul situațional actual deoarece acest studiu se bazează pe condițiile existente pentru a lua în considerare scenarii și evenimente ipotetice. În plus, studiul este limitat la conflictele geopolitice și factorii contextuali din jurul regiunii Asia-Pacific dintr-o perspectivă a Sri Lanka. Prin urmare, domeniul său de aplicare este selectiv și legat de percepțiile, preocupările și interesele Sri Lanka. Autorii au construit o metodologie calitativă care a utilizat literatura existentă în loc să efectueze o analiză statistică. În plus, autorii s-au bazat pe date secundare, inclusiv articole din reviste, lucrări de conferințe și cărți. Din cauza constrângerilor în accesarea personalului resursă, au fost întâmpinate anumite limitări la clasificarea datelor. Cu toate acestea, autorii au reușit să efectueze o analiză critică și constructivă a datelor disponibile, ceea ce a dus la observații și recomandări. Acest studiu folosește neorealismul, o iterație modernă a realismului în teoria relațiilor internaționale, ca fundament teoretic. Neorealismul, cunoscut și sub numele de realism structural, evidențiază importanța structurii sistemului internațional, în special a modului în care puterea este distribuită între națiuni pentru a le influența acțiunile. Prin utilizarea unei lentile neorealiste, această cercetare examinează dinamica dintre Sri Lanka și statele influente cheie care o afectează, care joacă, de asemenea, roluri semnificative într-un conflict regional din zona Asia-Pacific. Accentul se pune pe modul în care presiunile și limitările sistemice modelează deciziile statului.

Considerații teoretice

Overy (2013, 32) afirmă că este important de observat modul în care geopolitica a modelat conflictele

⁵Mithuran Ganesh, 'President Establishes Three Special Committees to Address Potential Global and Iranian Impacts on Sri Lanka', PMD, 31 July 2024, <https://pmd.gov.lk/news/president-establishes-three-special-committees-to-address-potential-global-and-iranian-impacts-on-sri-lanka/>.

regionale în trecut, ceea ce a dus în cele din urmă la conflicte regionale⁶. De exemplu, al Doilea Război Mondial s-a bazat în principal pe ambiții și obiective geopolitice care au dus la conflicte globale. Teatrele de operațiuni europene și din Pacific din timpul celui de-al Doilea Război Mondial au deschis calea pentru motive geopolitice care au întărit mașinile de război de toate părțile. În plus, tulburările globale în creștere și conflictele persistente din diferite regiuni ale lumii, bazate pe geopolitică, au stârnit îngrijorări cu privire la posibilitatea crescută a conflictelor regionale. Având în vedere următoarele scenarii, această cercetare este un pas dincolo de analiza poziției Sri Lanka în regiunea Asia-Pacific. Recenzia literaturii de specialitate pentru acest studiu se concentrează pe abordarea neorealismului și aplicarea acesteia la studiul relațiilor internaționale, cu accent deosebit pe potențiala amenințare a unui conflict regional în Sri Lanka și pe modul în care această semnificație geopolitică afectează interesele strategice ale Sri Lanka și potențialele alianțe în contextul unui scenariu de conflict regional.

Sri Lanka, o mică națiune insulară din Oceanul Indian, cu o importanță geopolitică strategică semnificativă la intersecția principalelor rute de transport maritim, devine din ce în ce mai importantă pentru comerțul global. Potrivit lui Premaratna și Thrishali (2020,01), Sri Lanka deține o poziție strategică singulară în Oceanul Indian, bazându-se pe puterile semnificative ale Chinei, SUA, Indiei, Japoniei și Australiei⁷. Potrivit lui Waltz (1988,619), neorealismul susține teoretizarea că acțiunile statelor sunt determinate de interesul personal rațional și de considerații strategice⁸. Conform acestei teorii, națiunile interacționează între ele pe baza obiectivelor lor de politică externă și a unei evaluări atente a potențialelor câștiguri și pierderi. Această abordare sugerează că statele nu acționează impulsiv, ci iau decizii prin deliberare logică. Conceptul fundamental al modelului neorealismului sugerează că fiecare națiune își urmărește propriile interese printr-o analiză cost-beneficiu, acțiunile rezultate fiind clasificate fie ca „bandwagoning”, fie ca „balancing”.

Echilibrul se referă la „alierea cu alții împotriva amenințării predominante”. În schimb, „alinieră la sursa pericolului” se referă la „alinieră cu sursa pericolului”⁹. Națiunile mai mici se confruntă cu diverse obstacole în peisajul politic global. Soni (2024, 28) subliniază că o astfel de provocare cu care se confruntă aceste state este dilema dacă să se alieze sau să se echilibreze cu națiuni mai puternice. Sri Lanka a urmat de obicei o politică externă nealiniată, concentrându-se pe pace, stabilitate și progres economic¹⁰. Ca răspuns la amenințarea iminentă a unui conflict regional mai larg, Sri Lanka pledează pentru diplomatie, consolidarea păcii și neutralitate. Politica externă a Sri Lanka a aderat în mod constant la principiile neinterferenței în afacerile interne ale altor națiuni și la promovarea coexistenței pașnice. Această abordare se reflectă în pledoaria de lungă durată a țării pentru rezolvarea pașnică a conflictelor prin dialog, diplomatie și negocieri multilaterale. Cu toate acestea, această poziție este discutabilă, deoarece locația geografică strategică a Sri Lanka o face mai susceptibilă. Mica națiune insulară are o importanță și o influență considerabile pentru numeroase țări puternice din regiunea Asia-Pacific.

Conform lui Abbas, Masood și Saqib (2024, 67), regiunea Asia-Pacific trece printr-o perioadă semnificativă în peisajul său geopolitic, marcată de influența în expansiune a Chinei și de ignorarea supremației regionale durabile a SUA¹¹. Această schimbare a dus la o interacțiune complexă a dinamicii puterii, alianțelor și considerațiilor strategice între statele regionale, aliniindu-se cu teoriile realiste ale maximizării puterii și supraviețuirii în cadrul unui sistem global anarhic. Mai mult, conform lui Abbas, Masood și Saqib (2024, 87), rivalitatea sino-americană este esențială pentru acest peisaj geopolitic, ambele țări căutând să își extindă influența și controlul în regiune¹². Această competiție a dus la o activitate militară intensificată și la modificări ale dinamicii de securitate a zonei. Ca răspuns la aceste relații de putere în schimbare, națiunile din regiune își revaluează parteneriatele și alianțele strategice. Acest comportament se aliniază cu teoriile neorealiste privind echilibrul puterii și formarea de alianțe. Mai important, așa cum notează Abbas, Masood și Saqib (2024, 84), labirintul complex de alianțe militare și inițiative de modernizare

⁶Overy, *The Origins of the Second World War*.

⁷S. P. Premaratna and Asha Thrishali, 'Sri Lanka and the Geopolitics of Indo-Pacific: Perceptions, Opportunities and Challenges', *Journal of Polity and Society* 12, no. 1 (2020), <https://journalspoliticalscience.com/index.php/i/article/view/19>.

⁸Kenneth N. Waltz, 'The Origins of War in Neorealist Theory', *Journal of Interdisciplinary History* 18, no. 4 (1988): 615, <https://doi.org/10.2307/204817>.

⁹Stephen M. Walt, *The Origins of Alliances*, Cornell Studies in Security Affairs (Ithaca and London: Cornell University Press, 1987), <http://web.stanford.edu/class/ips198/docs/Walt.pdf>.

¹⁰'Sri Lanka's Ongoing Engagement with the United Nations Commission on the Limits of the Continental Shelf (UNCLOS) and the International Seabed Authority (ISBA) – Ministry of Foreign Affairs – Sri Lanka' (Ministry of Foreign Affairs – Sri Lanka: Ministry of Foreign Affairs – Sri Lanka, 8 July 2024), <https://mfa.gov.lk/unclos/>.

¹¹Syed Ali Abbas, Syed Ali Abbas, Maryyum Masood, and Amna Saqib, 'US Military Posture in the Asia-Pacific and Its Impact on Regional Stability', *BTTN Journal* 3 (31 July 2024), <https://doi.org/10.61732/bj.v3i1.88>.

¹²Abbas, Masood, and Saqib.

subminează și mai mult echilibrul strategic din regiune¹³. Acest lucru expune din ce în ce mai mult Sri Lanka intereselor, politicilor și activităților conflictuale ale principalilor actori internaționali. Dintr-o perspectivă realistă, este în interesul superior al Sri Lanka să își valorifice pe deplin poziția internațională, luptând în același timp pentru a-și menține stabilitatea, securitatea și independența națională. Acest lucru este deosebit de relevant nu numai din cauza poziției strategice a țării, ci și din cauza perioadelor prelungite de instabilitate și violență interetnică din istoria sa recentă. Interesul principal al țării este de a-și asigura supraviețuirea¹⁴. În Sri Lanka, un astfel de obiectiv este modelat nu numai de influențele internaționale, ci și de preocupările legate de stabilitate și securitate care decurg din provocările recente și actuale ale țării.

Conform lui Korobko și Musa (2014, 345), se consideră pe scară largă că geopolitica joacă un rol crucial în războaiele mondiale, iar geopolitica contemporană ar putea fi o cauză principală a unui potențial conflict regional mai amplu¹⁵. Națiunile mici care posedă aspecte geopolitice unice, cum ar fi Sri Lanka, se confruntă cu dificultăți majore în a face față unor astfel de scenarii. Sri Lanka este o mică națiune insulară în Oceanul Indian, care este o subregiune importantă a regiunii Asia-Pacific. Referindu-ne la Kawshalya (2020, 171), importanța cercetării interacțiunilor Sri Lanka cu puteri majore precum India, China și SUA nu poate fi supraestimată¹⁶. Cercetările privind geopolitica regiunii Oceanului Indian, care este o regiune importantă în regiunea Asia-Pacific, cum ar fi lucrările lui Kapur (2019), sunt esențiale¹⁷. Întrucât studiul se referă la regiunea Asiei de Sud și la Oceanul Indian, acesta poate fi ușor considerat un potențial conflict regional mai amplu, care aduce astfel Sri Lanka în rândul acestora. Riscul pentru Sri Lanka nu se limitează la influența Indiei; Astfel, se confruntă și cu competiția de putere dintre China și SUA. Mai mult, preocupările de securitate regională ale Indiei și Chinei, cum ar fi Seneviratne, Nalawatta și Weeraratne (2017,02), afirmă că modul în care Sri Lanka se încadrează în sferele preocupărilor de securitate regională joacă un rol vital în posibilitatea unui conflict¹⁸. Mai mult, având în vedere următoarele aspirații, considerații și preocupări geopolitice, ar trebui luată în considerare necesitatea de a investiga dacă Sri Lanka ar putea deveni un câmp de luptă sau o țintă în timpul conflictelor regionale, datorită locației sale strategice. Cercetătorii au înțeles clar că, fiind un stat mic, Sri Lanka nu este imună într-un astfel de caz, care tinde să privească scenariile posibile dintr-o perspectivă neorealistă. În plus, datorită locației strategice imperative a Sri Lanka, aceasta intră adesea în tensiuni. Prin urmare, acești cercetători au utilizat evenimentele geopolitice și le-au analizat temeinic printr-un cadru neorealist; cu toate acestea, din câte știu cercetătorii, nu există nicio lucrare științifică separată care să fi menționat o astfel de posibilitate. Prin urmare, acești cercetători au încercat să depășească această lacună examinând modul în care Sri Lanka ar acționa într-o astfel de situație. În loc să se concentreze pe scenarii ipotetice, acest studiu încearcă să-și demonstreze argumentele prin evidențierea unor teme cardinale precum neutralitatea, non-beligeranța și principiul nealinierii. Pe lângă principiile nealinierii, cercetătorii au examinat și alte principii, cum ar fi non-beligeranța și neutralitatea, pentru a obține o perspectivă holistică asupra probabilităților. Prin urmare, această cercetare este o dovadă a modului în care Sri Lanka ar trebui să fie proactivă și reactivă într-un conflict regional mai amplu.

Identificarea scenariilor geopolitice și a alianțelor în regiunea Asia-Pacific

Se așteaptă ca distribuția puterii între marile puteri mondiale să joace un rol crucial în cazul unui conflict regional. Bert (2004, 322) susține că politica globală este dominată în prezent de SUA, China, Rusia și Uniunea Europeană (UE), care au un impact semnificativ asupra afacerilor internaționale¹⁹. De exemplu, conform Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite (ONU) (2024), Statele Unite ale Americii, China, Rusia, Franța (singura țară din Uniunea Europeană) și Regatul Unit sunt membri permanenți ai Consiliului de Securitate al ONU, deoarece acest organism „promovează negocierile, impune sancțiuni și autorizează utilizarea forței, inclusiv desfășurarea misiunilor de menținere a păcii”²⁰.

¹³Waltz, 'The Origins of War in Neorealist Theory', 19

¹⁴Abbas, Masood, and Saqib.

¹⁵Dr Yana Korobko and Mahmoud Musa, *The Shifting Global Balance of Power: Perils of a World War and Preventive Measures* (Xlibris Corporation, 2014).

¹⁶HY Kavindi Kawshalya, 'Sri Lanka's Strategic Location and Indian Ocean Hegemony: Special Reference to the New Maritime Silk Road', *Journal of International Studies*, 2020, 157.

¹⁷Ashok Kapur, *Geopolitics and the Indo-Pacific Region* (London: Routledge, 2019), <https://doi.org/10.4324/9780429425615>.

¹⁸A. Seneviratne, W. Nalawatta, and S. Weeraratne, 'Sri Lanka between Geopolitical Interests of China and India', 2017, <http://ir.kdu.ac.lk/handle/345/1716>.

¹⁹Wayne Bert, 'Global Dominance and International Relations Theory', ed. Thanh Duong, *International Studies Review* 6, no. 2 (2004): 321–23.

²⁰The UN Security Council | Council on Foreign Relations', *The UN Security Council*, 26 February 2024, <https://www.cfr.org/background/un-security-council>.

Orice conflict la scară largă ar implica probabil aceste națiuni, iar interesele lor geopolitice, alianțele și rivalitățile ar influența semnificativ dinamica războiului. Mai mult, el afirmă că alianțele și tratatele sunt factori critici de luat în considerare în cazul unui conflict regional. În numeroase țări, tratatele și alianțele guvernează responsabilitățile acestora în caz de conflict. Dintr-o perspectivă neorealistă, mediul geopolitic al regiunii Asia-Pacific este caracterizat de relații de putere complexe și parteneriate strategice. Timp de câteva decenii, SUA au menținut o prezență geopolitică semnificativă în zonă printr-un sistem de acorduri de securitate bilaterale și colaborări. Apariția Chinei ca forță globală dominantă a determinat o reacție strategică din partea SUA, intensificând concurența dintre cele două națiuni. Potrivit lui Delovarova și Yermekov (2021, 38-39), acest lucru a determinat SUA să adopte conceptul unei regiuni „indo-pacifice libere și deschise”, clasificând în același timp China drept o putere revizionistă²¹. Principiile neorealismului au obligat ambele țări să includă echilibrul puterii în considerațiile lor de politică externă, transformând relația lor din colaborare în rivalitate. De exemplu, „Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO) servește ca o alianță militară între mai multe națiuni nord-americane și europene”²², unde orice agresiune împotriva unui membru este considerată un atac asupra tuturor, „în timp ce NATO își marchează cea de-a șaptezeci și cincea aniversare, alianța începe să exploreze un rol mai mare pentru ea însăși în Indo-Pacific”²³. În mod similar, acordurile de securitate din regiunea Asia-Pacific, cum ar fi Tratatul de Securitate SUA-Japonia și Tratatul de Apărare Reciprocă SUA-Coreea de Sud, ar fi activate în cazul unui conflict în acea zonă. Problema crucială a disputelor teritoriale și a conflictelor regionale din Asia-Pacific a modelat semnificativ peisajul geopolitic al conflictelor regionale. Pe baza programului independent de think tank Global Conflict Tracker l Council on Foreign Relations (2024), mai multe regiuni din întreaga lume sunt caracterizate de tensiuni și dispute nerezolvate, deoarece majoritatea conflictelor provin din regiunea Asia-Pacific, cum ar fi Marea Chinei de Sud, Peninsula Coreeană și conflictele în curs de desfășurare din Orientul Mijlociu. Aceste zone fierbinți au potențialul de a escalada în conflicte mai ample, atrăgând nu numai părțile imediat implicate, ci și aliații și partenerii acestora. Controlul și accesul la resurse valoroase sunt aspecte cruciale ale geopoliticii în contextul conflictelor regionale.

În orice conflict regional, accesul la resurse esențiale, cum ar fi petrolul, gazele naturale și mineralele strategice, joacă un rol crucial în impulsivitatea acțiunilor națiunilor implicate. În plus, Sweijs și colab. (2010, 17-18) se referă la controlul asupra rutelor comerciale critice și a punctelor strategice de blocare a traficului, cum ar fi Strâmtoarea Hormuz și Strâmtoarea Malacca, care se află în regiunea Asia-Pacific, ca fiind o problemă controversată, deoarece este vitală pentru transportul de mărfuri și resurse²⁴. Mai mult, actorii nestatali, inclusiv organizațiile teroriste și grupurile insurgente, nu pot fi ignorați în contextul unui conflict regional. Aina (2023, 177-178) susține că acești actori operează adesea dincolo de limitele structurilor geopolitice tradiționale și pot afecta semnificativ traiectoria evenimentelor²⁵. Capacitatea lor de a se angaja în război asimetric și tactici neconvenționale ar putea reprezenta o provocare substanțială pentru forțele militare convenționale și ar putea contribui și mai mult la complexitatea mediului geopolitic. Perspectiva neorealistă oferă o imagine prin care să examinăm aceste interacțiuni, subliniind rolul crucial al echilibrării puterii și al formării de parteneriate strategice pentru a menține stabilitatea și securitatea în regiunea Asia-Pacific.

Având în vedere potențialul său de conflict regional, Rumley (2003, 321) se referă la importanța regiunii Asia-Pacific datorită semnificației sale geopolitice și prezenței marilor puteri²⁶. Ca națiune insulară situată în Oceanul Indian, Sri Lanka ocupă o locație strategică ce se poate dovedi crucială în orice conflict. Acest articol de specialitate explorează rolul Sri Lanka în arena conflictelor regionale din Asia-Pacific, luând în considerare poziția sa strategică, dinamica politică și impactul potențial asupra problemelor de securitate globală. Locația strategică a Sri Lanka la intersecția principalelor căi maritime care leagă Estul de Vest o face un punct crucial în regiunea Asia-Pacific. Porturile țării, în special portul Hambantota, au atras atenția unor puteri globale precum China și India datorită importanței lor în comerțul maritim global și în problemele de securitate.

²¹L. Delovarova and A. Yermekov, 'Some Aspects of China's Foreign Policy Securitization through the Prism of Geopolitical Rivalry with the United States in the Asia-Pacific Region: Main Aspects and Dynamics of Relations', *KazNU BULLETIN. International Relations and International Law Serie 94* (1 June 2021), <https://doi.org/10.26577/irilj.2021.v94.i2.04>.

²²'NATO vs SCO: A New Multipolar Order', *Synergia Foundation*, 21 June 2019, <https://www.synergiafoundation.org/insights/analyses-assessments/nato-vs-sco-new-multipolar-order>.

²³David Sacks, 'Does NATO Have a Role in Asia? | Council on Foreign Relations', 30 May 2024, <https://www.cfr.org/expert-brief/does-nato-have-role-asia>.

²⁴Tim Sweijs et al., 'The Maritime Future of the Indian Ocean', *The Maritime Future of the Indian Ocean* (Hague Centre for Strategic Studies, 2010), A.

²⁵Folahanmi Aina, "'Phantom Operators': Special Operations Forces and Asymmetric Warfare in Northern Nigeria.", *Defence Studies* 23, no. 2 (3 April 2023): 177-97, <https://doi.org/10.1080/14702436.2023.2206958>.

²⁶Dennis Rumley, 'The Asia-Pacific Region and the New World Order', *Ekistics* 70, no. 422/423 (2003): 321-26.

În perioadele de conflict din zona Asia-Pacific, porturile din Sri Lanka s-ar putea dovedi a fi atuuri vitale pentru mobilizarea flotelor navale și a sprijinului logistic, făcând din țară un punct focal esențial pentru operațiunile militare și alianțele din Oceanul Indian. „Regiunea Asiei de Sud, care este un subteren în regiunea Asia-Pacific, a fost din punct de vedere istoric o zonă geopolitică semnificativă datorită locației sale strategice și prezenței unor puteri majore precum India, Pakistan și China”²⁷. În cazul unui conflict regional ipotetic, această regiune ar deveni, fără îndoială, un câmp de luptă critic și aprig disputat. Această evaluare examinează importanța geopolitică a Asiei de Sud în contextul conflictului regional și potențialele sale consecințe pentru regiune și pentru lume în ansamblu. Importanța Asiei de Sud provine din apropierea sa de rute comerciale globale semnificative, rezervele abundente de resurse naturale și poziția geopolitică ca legătură între Orientul Mijlociu, Asia Centrală și Asia de Est²⁸. În plus, regiunea găzduiește două națiuni înarmate nuclear, India și Pakistan, care adaugă un nivel de complexitate peisajului politic. În cazul unui conflict regional, Das (2023) susține că marile puteri ar urmări probabil să își afirme dominația și controlul asupra Asiei de Sud. Mai mult, „Asia de Sud este singura regiune care constă dintr-o graniță cu trei joncțiuni nucleare deținută de India, Pakistan și China, care sunt denumite puteri nucleare”²⁹.

India, cu economia sa în expansiune și priceperea militară, ar fi un participant crucial în acest conflict ipotetic în viitor. Alianțele sale durabile cu SUA și alte națiuni occidentale ar putea exacerba situația, eventual încurcându-le în ostilitate. India se concentrează în principal pe o „politică externă care pune accentul pe vecinătate pe primul loc”³⁰. India utilizează în principal diplomația soft-power pentru a promova relații de prietenie cu țările sale vecine, cu excepția Pakistanului. Cu toate acestea, evoluțiile recente din India, cum ar fi ascensiunea mișcărilor expansioniste geopolitice și teritoriale și a fascismului Hindutva, au stârnit controverse între statele vecine. De exemplu, în ultima vreme, aceste mișcări au câștigat o tracțiune semnificativă, reprezentând o provocare pentru democrația seculară a Indiei și natura sa multiculturală. Ideologia Hindutva a fost criticată pentru promovarea naționalismului hindus în detrimentul drepturilor minorităților și al diversității religioase. Drept urmare, tensiunile au escaladat între diverse grupuri religioase și etnice, ducând la îngrijorări cu privire la coeziunea socială și viitorul societății diverse a Indiei³¹. Aceste evoluții au fost alimentate de partidele politice și dialogurile din India, „ducând la mișcări politice anti-indiene, cum ar fi «India Afară din Bangladesh, Maldive, Nepal și Bhutan»”³². În plus, aceste evoluții au determinat statele vecine să caute corporații geopolitice alternative. „Pentru a înlocui India ca partener corporație geopolitică, statele din Asia de Sud caută adesea să stabilească parteneriate cu China”³³. Influența Chinei în regiunea Asiei de Sud include Inițiativa „Belt and Road” (BRI). Mai mult, parteneriatul robust al Pakistanului cu China și arsenalul său nuclear ar face din acesta o forță formidabilă în orice posibilă tulburare regională. Relația strânsă a Chinei cu Pakistanul a stârnit îngrijorări în rândul altor puteri majore, precum India și SUA. Disputa în curs de desfășurare din Marea Chinei de Sud și prezența militară în expansiune a Chinei în Oceanul Indian subliniază importanța strategică a regiunii în dinamica puterii globale.

Identificarea poziției Sri Lankăi într-un conflict regional ipotetic

Abordarea Sri Lanka față de conflictele regionale mai ample este complexă și multifacțată, influențată de locația sa strategică în Oceanul Indian și de o serie de factori interni și externi. În mod tradițional, țara a urmat o politică de nealinie, căutând să mențină relații echitabile cu marile puteri regionale. Abeyagoonasekera (2021) susține că această abordare a fost transformată într-o politică externă „multi-aliniată”, în special în timpul președinției lui Mahinda Rajapaksa, deoarece Sri Lanka a căutat să echilibreze

²⁷Stephen Nagy, ‘The Maritime Silk Road and Japan’s Indo-Pacific Engagement: The Utility of a Sri Lanka-Japan Strategic Partnership’, *Institute of National Security Studies Sri Lanka, INSSL DEFENCE Review* 2018, II (2018): 23–36.

²⁸Stephen Nagy, 2018. ‘The Maritime Silk Road and Japan’s Indo-Pacific Engagement: The Utility of a Sri Lanka-Japan Strategic Partnership’. *Institute of National Security Studies Sri Lanka, INSSL DEFENCE Review* 2018, II: 23–36.

²⁹Debak Das, ‘The State of Nuclear Instability in South Asia: India, Pakistan, and China | Lawfare’, *LAWFARE*, 3 September 2023, <https://www.lawfaremedia.org/article/the-state-of-nuclear-instability-in-south-asia-india-pakistan-and-china>.

³⁰Pradipta Roy, ‘Decoding India’s ‘neighbourhood First’ Policy’, *The Indian Journal of Political Science* 76, no. 4 (2015): 1024–29.

³¹□ Hindutva Fascism Threatens the World’s Largest Democracy - The Loop’, accessed 27 February 2024, <https://theloop.ecpr.eu/hindutva-fascism-is-threatening-the-worlds-largest-democracy/>.

³²Faisal Mahmud, “‘India Out’ Campaigns Simmer in Bangladesh amid Election Fallout | Business and Economy News | Al Jazeera”, 7 February 2024, Xav.

³³Darshana Baruah, Tanvi Madan, and Constantino Xavier, ‘How India and China Compete in Non-Aligned South Asia and the Indian Ocean’, accessed 18 October 2023, <https://www.brookings.edu/articles/how-india-and-china-compete-in-non-aligned-south-asia-and-the-indian-ocean/>.

interesele concurente ale puterilor regionale și extraregionale, inclusiv India, China și SUA³⁴. Guvernul anterior aflat la putere, în perioada 2022-2024, vizează o politică externă „echidistantă”, străduindu-se să mențină neutralitatea în mijlocul luptelor pentru putere globale. În plus, Wijekoon, Pramono și Hadisancoko (2023, 336-337) susțin că rolul [anumitelor] partide politice din India de Sud în conturarea politicii externe indiene față de problema separatismului din Sri Lanka demonstrează interacțiunea complexă a [dinamicii regionale] în stabilirea rezultatelor politicii externe³⁵. Politica externă din Sri Lanka în conflictele globale este marcată de un act de echilibru strategic, modelat de locația sa geostrategică și de necesitatea atingerii obiectivelor de dezvoltare. Deși țara a manifestat o preferință pentru nealiniere și o aliniere mai largă, schimbările sale politice interne și interacțiunile cu marile puteri continuă să aibă un impact asupra politicii sale externe. Abeyagoonasekera (2021) a afirmat că principala provocare a Sri Lanka este de a-și păstra suveranitatea și interesele naționale, interacționând în același timp cu statele puternice și abordând presiunile conflictelor globale.³⁶

Neutralitatea ca postură geopolitică

În scenariul ipotetic al unei confruntări între Nordul Global și Sudul Global care duce la război, Sri Lanka s-ar afla într-o poziție dificilă în ceea ce privește o poziție neutră, deoarece adoptă și o politică externă nealiniată. Potrivit lui Borchard (1941, 619-621), neutralitatea este starea de a nu sprijini sau ajuta niciuna dintre părțile implicate într-un conflict³⁷. Această poziție se încadrează în domeniul politicii externe nealinate, deoarece politica externă nealiniată înseamnă, în esență, că națiunile aleg să rămână neatașate de o anumită mare putere sau bloc de putere. Acest lucru este valabil mai ales atunci când partenerii economici și strategici cheie sunt implicați în conflicte globale. Ambele facțiuni din contextul de mai sus contribuie la economia sri-lankeză, iar activele lor investite se află în Sri Lanka. Ar fi nevoie de mult efort pentru a fi neutru în acest conflict, deoarece majoritatea partenerilor săi cheie și a statelor angajate în conflict se află în regiunea Asia-Pacific. Sri Lanka s-ar putea inspira din experiența neutralității armate a Elveției în timpul celui de-al Doilea Război Mondial³⁸. Cu toate acestea, autorii subliniază că experiența neutralității elvețiene reprezintă un caz de lungă durată și foarte specific și că analogiile dintre cel de-al Doilea Război Mondial și un viitor conflict regional ipotetic ar putea fi trase în aspecte foarte selective și specifice (în scopul examinării potențialelor lecții pentru factorii de decizie din Sri Lanka, în ciuda vastelor diferențe geografice, temporale și de altă natură dintre cele două situații observate). Pe baza politicii Elveției, Sri Lanka se poate abține de la implicarea în conflict prin promovarea noțiunii de „valoare economică”³⁹. Această abordare ar putea fi benefică pentru ambele părți, deoarece statutul Sri Lanka ca centru financiar și capacitățile sale industriale o fac valoroasă pentru ambele facțiuni, având în vedere obiectivele și aspirațiile economice actuale care sunt aplicabile acum și vor continua să fie relevante în viitor. În plus, Sri Lanka ar trebui să elaboreze o strategie inspirată de „Strategia Redutei Naționale” a Elveției, interzicând orice prezență militară străină în țară.

Pe lângă posibilul scenariu al unui conflict regional ca urmare a unui conflict regional mai amplu între China și India, înțelegerea efortului de a menține neutralitatea în conflictul India-China este o sarcină extrem de dificilă pentru Sri Lanka, având în vedere relațiile sale de lungă durată și unice cu ambele națiuni. Mai mult, proximitatea geopolitică a Sri Lanka față de zona de conflict complică menținerea neutralității. Deși Sri Lanka a reușit să mențină neutralitatea în timpul conflictului India-China, din 1962, sub conducerea prim-ministrului Sirimavo Bandaranaike, când țara a jucat un rol de mediere în conflict în calitate de lider al Mișcării Nealinate (NAM), situația actuală este semnificativ diferită. Natura complexă a conflictului a evoluat, atât China, cât și India făcând investiții semnificative în Sri Lanka, pe care sunt hotărâte să o protejeze. Portul Hambantota, finanțat de China, și rezervoarele rafinării de petrol deținute de indieni din Trincomalee sunt exemple excelente ale acestor investiții strategice, care ar putea avea un rol potențial în timp de război pentru aceste țări. Cu toate acestea, este încă posibil să se păstreze neutralitatea prin

³⁴Asanga Abeyagoonasekera, 'Sri Lanka's Foreign Policy: Past, Present, and Future: Infrastructure Diplomacy and Contemporary Chinese Affairs', in *Routledge Handbook on South Asian Foreign Policy* (Routledge, 2021).

³⁵Whmck Wijekoon, B. Pramono, and R. E. Hadisancoko, 'South India Political Parties Influence on India's Foreign Policy of Tamil Separatism in Sri Lanka | Technium Social Sciences Journal', 8 February 2023, <https://techniumscience.com/index.php/socialsciences/article/view/8373>.

³⁶Abeyagoonasekera, 'Sri Lanka's Foreign Policy'.

³⁷Edwin Borchard, 'War, Neutrality and Non-Belligerency', *The American Journal of International Law* 35, no. 4 (1941): 618–25, <https://doi.org/10.2307/2192562>.

³⁸G. Kreis, *Switzerland and the Second World War* (Taylor & Francis, 2000), Ali.

³⁹Kreis.

diversificarea economiei și a aparatului de securitate și prin implicarea cu alte puteri regionale și globale. De exemplu, aprofundarea legăturilor cu Japonia și SUA pentru a contrabalansa și a atenua influența indiană și aprofundarea legăturilor cu Iranul, ASEAN și Rusia pentru a contrabalansa și a atenua influența chineză printr-o „alinieare mai largă” poate contribui la menținerea neutralității⁴⁰. Cu toate acestea, adoptarea unui curs strategic de poziționare geopolitică în mijlocul unui conflict global se va dovedi dificilă, deoarece manevrele diplomatice ale Sri Lanka trebuie executate eficient și gestionate cu prudență.

Non-beligeranța ca postură geopolitică

Non-beligeranța este un aspect controversat și provocator al conflictului. În referire la Borchard (1941, 624), non-beligeranța în război este denumită un stat care nu este angajat activ în război alegând o parte, ci mai degrabă implicându-se în război ca spectator și ajutând ambele părți, conform preferințelor lor. Sri Lanka este implicată activ atât în Est, cât și în Vest. Are potențialul de a deveni un partener non-beligerant în conflicte regionale mai ample. Una dintre căile pe care Sri Lanka le-ar putea urma în timpul unui ipotetic conflict regional ar putea fi inspirarea din politica de non-beligeranță a Suediei⁴¹. La fel ca Elveția, Suedia a avut o lungă tradiție de neutralitate, inclusiv în timpul celui de-al Doilea Război Mondial. Experiențele sale, precum și analogiile, au putut fi abordate doar parțial, ca în cazul Elveției. În ciuda faptului că era mai aproape de Germania nazistă în timpul celui de-al Doilea Război Mondial, a reușit să desfășoare activități și diplomatie economică cu puterile aliate, aderând în același timp la cerințele Berlinului și împlinindu-le. Mai mult, în contextul conflictului China-India, menținerea unei poziții de non-beligeranță ar reprezenta o soluție potențial optimă, deși cu unele provocări. Sri Lanka are relații istorice atât cu China, cât și cu India. Prin urmare, utilizarea diplomatiei în cadrul celor două state și furnizarea de servicii corecte și echitabile în ceea ce privește logistica și lanțurile de aprovizionare ar păstra șansa de a asigura suveranitatea și statutul de nealinieare al țării. Cu toate acestea, acest lucru ar trebui realizat printr-o stabilitate politică puternică și diplomatie. În trecut, Sri Lanka a adoptat o poziție de non-beligeranță în războiul indo-pakistanez din 1971, care a fost întâmpinat de Nalawatta și Weeraratne. (2016, 1-2) afirmă că Sri Lanka a furnizat facilități logistice pentru efortul de război pakistanez, menținând în același timp relații diplomatice bune cu India⁴². Prin urmare, Sri Lanka ar putea urma o cale geopolitică non-beligerantă în cazul unui potențial conflict indo-chinez. Sri Lanka ar putea avea potențialul de a analiza astfel de politici și de a atrage ambele părți prin diplomatie și concesii adecvate. Cu toate acestea, într-un potențial statut non-beligerant, este important să se manevreze strategic relațiile geopolitice, deoarece „non-beligeranța este considerată o sabie cu două tăișuri” care poate provoca orice alianță sau stat, rezultând într-o confruntare cu statul relevant.⁴³

Analiza posturii unei alianțe geopolitice într-un conflict regional

Considerațiile geopolitice joacă un rol semnificativ în determinarea alianțelor care se formează. Această evidență istorică atestă importanța geopoliticii în menținerea alianțelor de-a lungul timpului în regiune. De exemplu, unele țări din Europa Centrală au fost mai apropiate de Axă în timpul celui de-al Doilea Război Mondial nu numai din cauza pretențiilor teritoriale și de altă natură, ci și din cauza legăturilor tradiționale cu Germania și a puternicei alinieri geopolitice. După cum se menționează în acest articol de cercetare, există un potențial conflict regional mai amplu între statele din Sudul Global și cele din Nordul Global. Este imperativ să se ia în considerare faptul că poziția precară a conflictului a Sri Lanka trebuie să abordeze elementul geopolitic, ceea ce ar putea duce la o conciliere față de facțiunea estică, având în vedere că partenerii săi estici sunt statele cele mai apropiate de zona sa. De exemplu, India, Pakistan, China și Iran sunt statele cele mai apropiate de Sri Lanka, asigurându-se astfel că cererea puternică a Sri Lanka de a se alătura statelor estice a condus facțiunea prin raționament geopolitic. Chiar dacă această postură geopolitică distruge legăturile, Sri Lanka construite cu un angajament maxim față de Occident, ea consolidează și mai mult securitatea geopolitică a Sri Lanka și relațiile sale cu Estul.

Cu toate acestea, descurajarea partenerilor diplomatici occidentali din Sri Lanka poate duce la repercusiuni și provocări pentru țară. Având în vedere conflictul China-India, configurațiile geopolitice sunt foarte complicate pentru Sri Lanka. Datorită relației bilaterale puternice dintre Sri Lanka, India și China,

⁴⁰Ameer Ali, 'The Sri Lankan Ethnic Morass and China-India Geopolitical Manoeuvres', *Economic and Political Weekly* 46, no. 34 (2011): 39–45.

⁴¹Why Didn't the Nazis Invade Sweden? DOCUMENTARY (Kings and Generals, 2023), <https://www.youtube.com/watch?v=8UsQnaKIw8k>.

⁴²Wasana Nalawatta and Shalini Weeraratne, 'India- Pakistan War of 1971: A Sri Lankan Perspective', in *Defence & Strategic Studies (9th International Research Conference-KDU, Sri Lanka, KDU, Sri Lanka: KDU, Sri Lanka, 2016)*, 25–29.

⁴³Borchard, 'War, Neutrality and Non-Belligerency'.

postura geopolitică a unei alianțe, având în vedere conflictul, va fi o opțiune compresivă, cu beneficiile și repercusiunile sale. Proximitatea geopolitică a Sri Lanka față de India și China o plasează într-o poziție precară. India și China sunt parteneri cruciali în dezvoltarea economică și prosperitatea viitoare a Sri Lanka. Cu toate acestea, având în vedere contextul geopolitic, aderarea la o alianță condusă de India ar putea fi o alegere mai bună pentru țară. Cu toate acestea, influența indiană tot mai mare și posibilitatea ca aceasta să ducă la implementarea Planului Akhand Bharat reprezintă o potențială amenințare la adresa securității suveranității Sri Lanka. În plus, alinierea cu China ar putea afecta statutul diplomatic al țării și ar putea avea impact asupra poziției sale în comunitatea internațională. Acest lucru ar putea duce la o potențială antagonizare a Indiei și a altor state, în special a celor din alianța NATO condusă de SUA. Prin urmare, o poziționare de alianță geopolitică în acest conflict se va confrunta cu dificultăți care vor crea o dilemă pentru relațiile externe ale Sri Lanka.

Concluzie

În concluzie, poziționarea strategică a Sri Lanka în Oceanul Indian subliniază rolul său potențial semnificativ în geopolitica globală în ceea ce privește războaiele la scară largă care ar putea avea loc cândva în viitor. Prin urmare, țara trebuie analizată cu atenție în cadrul jocului complex de putere dintre India și China și al posibilității unei confruntări Est-Vest în regiunea Asia-Pacific. Acțiunile pentru Sri Lanka care ar trebui să aibă ca scop protejarea intereselor sale și asigurarea securității ar consta în urmarea unei politici externe echilibrate, dezvoltarea unei strategii naționale integrate care vizează pregătirea țării pentru orice conflict probabil și diversificarea relațiilor economice și de securitate cu mai mulți parteneri. Prin aceste măsuri, Sri Lanka ar putea să-și afirme suveranitatea, să-și reducă vulnerabilitatea la presiunile externe și să obțină o poziție neutră în afacerile regionale. Numai atunci ar fi posibil să se dezvolte o strategie bine gândită pentru dezvoltarea Sri Lanka, să se reprezinte interesele sale naționale și să se participe la stabilizarea regiunii geopolitice deja complexe. Această cercetare deschide noi căi pentru explorarea rolurilor statelor mici în forumurile multilaterale și organizațiile regionale pentru a le spori influența globală și a construi alianțe, investigând totodată dinamica geopolitică din Oceanul Indian și strategiile de reducere a dependenței de națiunile puternice prin concepte precum multi-alinierea.

***Opiniile exprimate de autori sunt independente și nu reflectă niciun institut, minister sau universitate la care sunt afiliați.**

Bibliografie:

- Abbas, Syed Ali, Maryyum Masood, and Amna Saqib. 'US Military Posture in the Asia-Pacific and Its Impact on Regional Stability'. *BTTN Journal* 3 (31 July 2024). <https://doi.org/10.61732/bj.v3i1.88>.
- Abeyagoonasekera, Asanga. 'Sri Lanka's Foreign Policy: Past, Present, and Future: Infrastructure Diplomacy and Contemporary Chinese Affairs'. In *Routledge Handbook on South Asian Foreign Policy*. Routledge, 2021.
- Aina, Folahanmi. "'Phantom Operators": Special Operations Forces and Asymmetric Warfare in Northern Nigeria'. *Defence Studies* 23, no. 2 (3 April 2023): 177–97. <https://doi.org/10.1080/14702436.2023.2206958>.
- Ali, Ameer. 'The Sri Lankan Ethnic Morass and China-India Geopolitical Manoeuvres'. *Economic and Political Weekly* 46, no. 34 (2011): 39–45.
- Bert, Wayne. 'Global Dominance and International Relations Theory'. Edited by Thanh Duong. *International Studies Review* 6, no. 2 (2004): 321–23.
- Borchard, Edwin. 'War, Neutrality and Non-Belligerency'. *The American Journal of International Law* 35, no. 4 (1941): 618–25. <https://doi.org/10.2307/2192562>.
- [CFR] Council on Foreign Relations. 2024. "The UN Security Council". *Council on Foreign Relations*. 26 February 2024. <https://www.cfr.org/background/un-security-council>.
- Darshana Baruah, Tanvi Madan, and Constantino Xavier. 'How India and China Compete in Non-Aligned South Asia and the Indian Ocean'. Accessed 18 October 2023. <https://www.brookings.edu/articles/how-india-and-china-compete-in-non-aligned-south-asia-and-the-indian-ocean/>.
- Das, Debak. 'The State of Nuclear Instability in South Asia: India, Pakistan, and China'. *Lawfare*, 3 September 2023. <https://www.lawfaremedia.org/article/the-state-of-nuclear-instability-in-south-asia-india-pakistan-and-china>.

- Delovarova, L., and A. Yermekov. 'Some Aspects of China's Foreign Policy Securitization through the Prism of Geopolitical Rivalry with the United States in the Asia-Pacific Region: Main Aspects and Dynamics of Relations'. *KazNU BULLETIN. International Relations and International Law Serie* 94 (1 June 2021). <https://doi.org/10.26577/irilj.2021.v94.i2.04>.
- Faisal Mahmud. "'India Out' Campaigns Simmer in Bangladesh amid Election Fallout'. *Al Jazeera*, 7 February 2024.
- Ganesh, Mithuran. 'President Establishes Three Special Committees to Address Potential Global and Iranian Impacts on Sri Lanka'. *PMD*, 31 July 2024. <https://pmd.gov.lk/news/president-establishes-three-special-committees-to-address-potential-global-and-iranian-impacts-on-sri-lanka/>.
- Jasinski, Michael P. 'The Outbreak of World War I'. In *Social Trust, Anarchy, and International Conflict*, 127–58. New York: Palgrave Macmillan US, 2011. https://doi.org/10.1057/9780230118683_9.
- Kapur, Ashok. *Geopolitics and the Indo-Pacific Region*. London: Routledge, 2019. <https://doi.org/10.4324/9780429425615>.
- Kawshalya, H.Y. Kavindi. 'Sri Lanka's Strategic Location and Indian Ocean Hegemony: Special Reference to the New Maritime Silk Road'. *Journal of International Studies*, 2020, 157.
- Korobko, Yana, and Mahmoud Musa. *The Shifting Global Balance of Power: Perils of a World War and Preventive Measures*. Xlibris Corporation, 2014.
- Kreis, G. *Switzerland and the Second World War*. Taylor & Francis, 2000.
- [MFA] Ministry of Foreign Affairs – Sri Lanka. 2024. 'Overview – Ministry of Foreign Affairs – Sri Lanka'. Accessed 1 August 2024. <https://mfa.gov.lk/foreign-policy/>.
- [MFA] Ministry of Foreign Affairs – Sri Lanka. 2024. 'Sri Lanka's Ongoing Engagement with the United Nations Commission on the Limits of the Continental Shelf (UNCLOS) and the International Seabed Authority (ISBA)'. 8 July 2024. <https://mfa.gov.lk/unclos/>.
- Nalawatta, Wasana, and Shalini Weeraratne. 'India–Pakistan War of 1971: A Sri Lankan Perspective'. In *Defence & Strategic Studies*, 25–29. KDU, Sri Lanka: General Sir John Kotelawala Defence University, 2016.
- Nalawatta, Wasana, and Shalini Weeraratne. 2016. "India–Pakistan War of 1971: A Sri Lankan Perspective". In *Proceedings in Defence & Strategic Studies, 9th International Research Conference-KDU, Sri Lanka*, edited by Saman Kelegama, 25–29. Sri Lanka: General Sir John Kotelawala Defence University.
- Nagy, Stephen. 2018. 'The Maritime Silk Road and Japan's Indo-Pacific Engagement: The Utility of a Sri Lanka-Japan Strategic Partnership'. *Institute of National Security Studies Sri Lanka, INSSL Defence Review* 2018, II: 23–36.
- Overy, R. J. *The Origins of the Second World War*. 3rd ed. London: Routledge, 2013. <https://doi.org/10.4324/9781315834764>.
- [PMD] President Media Division – Sri Lanka. 2024. "President Establishes Three Special Committees to Address Potential Global and Iranian Impacts on Sri Lanka". *PMD*, 31 July 2024. <https://pmd.gov.lk/news/president-establishes-three-special-committees-to-address-potential-global-and-iranian-impacts-on-sri-lanka/>.
- Premaratna, S. P., and Asha Thrishali. 'Sri Lanka and the Geopolitics of Indo-Pacific: Perceptions, Opportunities and Challenges'. *Journal of Polity and Society* 12, no. 1 (2020). <https://journalspoliticalscience.com/index.php/i/article/view/19>.
- Roy, Pradipta. 2015. "Decoding India's 'Neighbourhood First' Policy". *The Indian Journal of Political Science* 76 (4): 1024–1029.
- Rumley, Dennis. 2003. "The Asia-Pacific Region and the New World Order". *Ekistics* 70 (422/423): 321–326.
- Sacks, David. 'Does NATO Have a Role in Asia?'. *Council on Foreign Relations*, 30 May 2024. <https://www.cfr.org/expert-brief/does-nato-have-role-asia>.
- Seneviratne, A., W. Nalawatta, and S. Weeraratne. 2017. "Sri Lanka between Geopolitical Interests of China and India". <http://ir.kdu.ac.lk/handle/345/1716>.
- Soni, Sharad K. 'The Geopolitical Dilemma of Small States in External Relations: Mongolia's Tryst with "Immediate" and "Third" Neighbours'. Accessed 24 October 2024. https://www.academia.edu/44670962/The_Geopolitical_Dilemma_of_Small_States_in_External_Relations_Mongolias_Tryst_with_Immediate_and_Third_Neighbours.
- Strachan, Hew. 2010. "The First World War as a Global War". *First World War Studies* 1 (1): 3–14. <https://doi.org/10.1080/19475021003621036>.

- Sweijjs, Tim, Willem Cleven, Mira Levi, Joelle Tabak, Zinzi Speear, and Jeroen de Jonge. 2010. *The Maritime Future of the Indian Ocean: Putting the G Back into Great Power Politics*. The Hague: The Hague Centre for Strategic Studies. <https://www.jstor.org/stable/resrep12587.5>.
- Synergia Foundation. 2019. "NATO vs SCO: A New Multipolar Order". *Synergia Foundation*, 21 June 2019. <https://www.synergiafoundation.org/insights/analyses-assessments/nato-vs-sco-new-multipolar-order>.
- Walt, Stephen M. *The Origins of Alliances*. Cornell Studies in Security Affairs. Ithaca and London: Cornell University Press, 1987. <http://web.stanford.edu/class/ips198/docs/Walt.pdf>.
- Waltz, Kenneth N. 'The Origins of War in Neorealist Theory'. *Journal of Interdisciplinary History* 18, no. 4 (1988): 615. <https://doi.org/10.2307/204817>.
- Why Didn't the Nazis Invade Sweden? *DOCUMENTARY*. Kings and Generals, 2023. <https://www.youtube.com/watch?v=8UsQnaKIw8k>.
- Wickremesekera, Channa. *The Tamil Separatist War in Sri Lanka*. London: Routledge India, 2016. <https://doi.org/10.4324/9781315646053>.
- Wijekoon, Whmck, B. Pramono, and R. E. Hadisancoko. 2023. "South India Political Parties Influence on India's Foreign Policy of Tamil Separatism in Sri Lanka". *Technium Social Sciences Journal* 40 (1): 334–355. <https://doi.org/10.47577/tssj.v40i1.8373>.

Alianța strategică China-Rusia în Arctica - O cooperare strategică sau un tango neliniștit

Pretenția președintelui american, Donald Trump, de a încerca să controleze teritoriul Groenlandei a complicat și mai mult lucrurile. De la preluarea mandatului, în ianuarie 2025, D. Trump a susținut că deținerea controlului american asupra teritoriului Groenlandei ar fi esențial pentru securitatea națională a Washingtonului, precum și pentru securitatea internațională. Este important de menționat că interesele SUA în regiune nu se limitează la chestiuni de securitate strictă, ci rămân ancorate și pe vastele resurse naturale disponibile în regiune. Având în vedere cursa strategică tot mai intensă pentru resurse minerale critice și elemente de pământuri rare, regiunea Arctică este probabil să devină o zonă importantă. Având în vedere nevoia Rusiei de a găsi alternative pentru consolidarea cooperării în Arctica, China a devenit un partener crucial. Ambițiile chineze în Arctica au crescut, de asemenea. În 2014, președintele Xi Jinping a făcut publice ambițiile Chinei de a deveni o „Putere Polară”. De atunci, China s-a autointitulat un „stat aproape arctic”, semnalând un efort pentru o implicare mai mare în afacerile arctice.

A map of the Arctic region. A dashed line represents the Arctic Circle. The North Pole is marked with a cross. The Arctic Ocean is labeled in the center. Surrounding landmasses are labeled: RUSSIA to the north, CANADA to the south, Alaska (U.S.) to the west, and Greenland (Denmark) to the south. To the east, FINLAND, SWEDEN, and NORWAY are labeled, with lines pointing to their respective locations. ICELAND is also labeled to the east. The text 'Arctic Regions' is written in red italics in the center of the Arctic Ocean.

Sursa: https://www.drishtiiias.com/images/uploads/1661845224_Arctic_Regions_Drishti_IAS_English.png

gl=1*1cqs056*_gcl_au*MjEwNTQwNzYwMi4xNzUx
NzA2MzE3*_ga*Mjg1MzU1OTMuMTc1MTcwNjMxN
w..*_ga_BWKXYCN4T4*cZ3NTE3MDYzMTckbzEkZz

regiune. Având în vedere aceste evoluții, Consiliul Arctic se confruntă cu provocări critice. Excepționalismul arctic se estompează. Având în vedere interesele concurente din regiune și lipsa unor mecanisme eficiente de guvernare în cadrul acesteia, Arctica riscă să devină rapid un punct de criză strategic. În special, aceste evoluții vor avea consecințe grave la scară globală.

Îngrijorările climatice tot mai mari din Arctica, care duc la topirea gheții, prezintă riscul creșterii nivelului mării. Topirea gheții arctice a deschis, de asemenea, noi căi pentru extinderea rețelilor de rute de transport maritim. Acest lucru va duce probabil la intrarea de noi actori și părți interesate în regiune. Deși acest lucru oferă oportunități de extindere a lanțurilor de aprovizionare globale și de îmbunătățire a comerțului global, o guvernare eficientă va deveni un imperativ major pentru regiune. Va necesita potențiala intrare a unor noi actori în Arctica o regândire mai amplă a arhitecturii de guvernare arctică? Cum va face față mecanismului de guvernare arctică calculului geopolitic în schimbare din regiune? Consiliul Arctic va trebui să echilibreze delicat aceste întrebări presante. Cu toate acestea, pentru realizarea acestui lucru, o recunoaștere normativă a excepționalismului arctic în continuă scădere va trebui să fie un punct de plecare.

În ultimii trei ani, cooperarea Rusiei cu China a atins niveluri fără precedent. Totuși, există un domeniu în care cele două țări nu au reușit să găsească un teren comun: Arctica. Chiar și în climatul geopolitic actual, diferențele dintre abordările Moscovei și Beijingului față de Arctica s-au dovedit până acum prea mari pentru a fi depășite, limitând progresele Chinei în Extremul Nord. Public, Rusia și China susțin că au un „parteneriat strategic cuprinzător”, care se extinde aparent la problemele arctice. Cu toate acestea, interesele lor în regiune pot fi destul de disparate. China a manifestat pentru prima dată un interes serios față de Extremul Nord, la începutul anilor 2010, inițial căutând un loc în Consiliul Arctic, cea mai importantă organizație multilaterală din regiune. Rusia nu a fost de acord imediat să admită China, stabilind două condiții: ca și China să respecte suveranitatea puterilor regionale și regulile de libertate de navigație. În 2013, Chinei i s-a acordat în sfârșit statutul de observator și, odată cu acesta, o platformă pentru a-și articula obiectivele regionale. În 2018, Consiliul de Stat al Chinei a publicat prima Carte Albă a țării privind politica arctică. Documentul descria China ca fiind un „stat cvasiarctic” cu un interes direct în afacerile regiunii. Acesta susținea că Arctica aparținea întregii omeniri și, prin urmare, China avea dreptul să intre în apele și spațiul său aerian, la fel ca alte părți „constructive”. Arctica a fost ușor integrată în Inițiativa globală a Chinei „Belt and Road” - sub forma unui „Drum al Mătăsii Polar” propus - și în viziunea sa despre o „Comunitate a Destinului Comun”. Într-adevăr, toate declarațiile și documentele Chinei privind regiunea, reiterează disponibilitatea sa de a se angaja în cooperarea multilaterală în beneficiul Arcticii. Între timp, dimensiunea militară-politică nu rămâne niciodată menționată, nici Cartea Albă, din 2018, nici declarațiile ulterioare, nefăcând aluzie la planurile expansioniste despre care secretarul de stat american de atunci, Mike Pompeo, a avertizat în 2019.

Politica arctică a Rusiei se bazează pe principii complet diferite. Pentru Moscova, este vorba despre deblocarea potențialului economic al regiunii și apărarea suveranității. În esență, Rusia dorește să comercializeze regiunea - cu accent pe explorarea resurselor de petrol și gaze și crearea unui coridor de transport - și să o militarizeze. Mai mult, Rusia ar face acest lucru unilateral, toate referințele la dialog și cooperare cu partenerii regionali fiind eliminate din principalele documente ale țării privind Arctica, pe fondul prăbușirii relațiilor sale cu Occidentul. Cu toate acestea, parteneriatul menționat nu a putut fi extins la alte domenii de cooperare. Să luăm infrastructura: în 2016, compania de stat China Poly Group a semnat un memorandum de înțelegere cu administrația regiunii Arhanghelsk privind construirea unui port maritim în Arhanghelsk. China urma să investească 78 de milioane de dolari în proiect și să conecteze portul cu linia feroviară Belkomur propusă. Dar proiectul nu s-a concretizat niciodată. Colaborarea în domeniul infrastructurii este dificilă atunci când Rusia privește fiecare proiect nou printr-o lentilă națională, în timp ce China îl consideră o piatră de temelie al „Belt and Road”, o inițiativă față de care Rusia nu poate decât să fie precaută în multilateralismul său.

Ruptura Rusiei de Occident și dependența economică crescută de China nu au atenuat aceste tensiuni, nici măcar după angajamentele repetate ale lui Vladimir Putin și Xi Jinping de a consolida cooperarea în Arctica și înființarea unei Subcomisii bilaterale pentru Cooperare pe Ruta Mării Nordului. Din 2022, Beijingul a adoptat aceeași poziție față de Arctica ca și față de războiul din Ucraina în ansamblu: nici condamnarea, nici sprijinirea Moscovei. În urma invaziei, ceilalți șapte membri ai Consiliului Arctic au refuzat să participe la orice reuniune prezidată de Rusia, ceea ce a determinat China să declare că nu vede niciun rost în excluderea Rusiei și să-și suspende propria participare la organizație. Rusia și China își pun în valoare cooperarea științifică și culturală pe teme arctice, dar utilizarea lor practică a fost îndoielnică. Deși contactele academice sunt adesea citate ca o poveste de succes pentru Rusia și China, acestea au devenit mai puțin frecvente după

februarie 2022. Studenții chinezi participă în continuare la conferințe academice în Rusia, iar expedițiile comune în Arctica se mențin, dar aceste inițiative nu contribuie în mod semnificativ la aprofundarea cooperării sino-ruse pe teme regionale. China își prețuiește cu adevărat relațiile cu celelalte puteri ale Arcticii și nu vrea să riște să le înstrăineze apropiindu-se prea mult de Rusia. De când a devenit observator la Consiliul Arctic, Beijingul a căutat oportunități de a colabora nu doar cu Moscova, ci și cu alte state din regiune, inclusiv Islanda și Norvegia. Este adevărat că propunerile sale sunt din ce în ce mai puțin luate în considerare în zilele noastre, motivul fiind de obicei invocat de preocupările legate de securitatea națională.

Revendicându-și neutralitatea, dezvoltând în același timp relațiile cu Rusia, China a adoptat o poziție de așteptare și observare față de partenerul său strategic, atât în ceea ce privește Arctica, cât și în general. Și, în timp ce Beijingul așteaptă rezolvarea conflictului Rusiei cu Occidentul, continuă să ia tot ce poate de la Moscova, începând cu expertiza sa - o dinamică deja familiară în relația lor.

SECURITATE ȘI REZILIENȚĂ - NATO

Geostrategia cibernetică: Frontierele digitale ale NATO în era inteligenței artificiale și a tehnologiei cuantice

Momodou Ted MCEWAN (Marea Britanie)

Introducere: Ascensiunea războiului digital

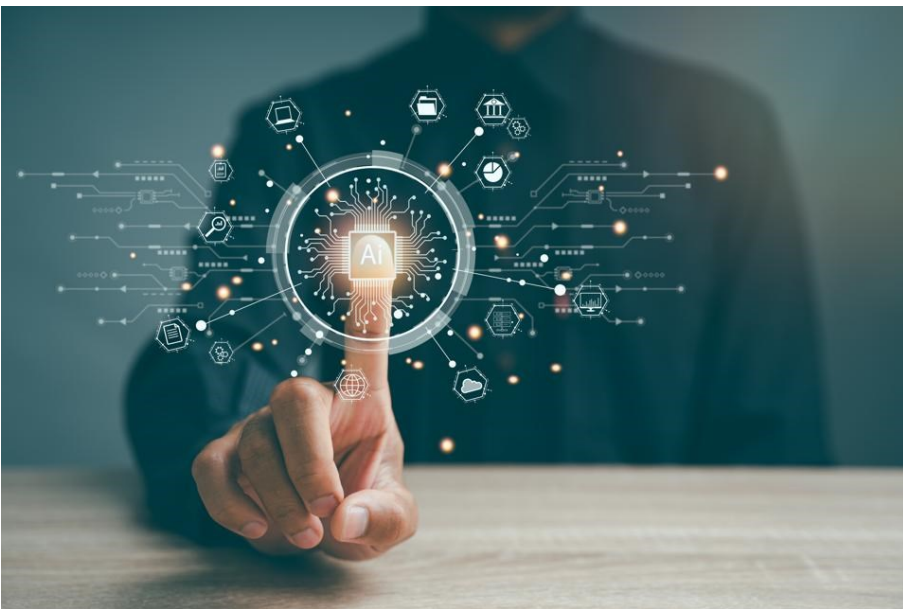
Într-o eră definită de accelerarea schimbărilor tehnologice și creșterea instabilității geopolitice, arhitectura de securitate a celei mai puternice alianțe militare din lume este testată nu doar pe câmpul de luptă, ci și în ceea ce înseamnă cod.

Organizația Tratatului Atlanticului de Nord (NATO), cunoscută de mult timp pentru supremația sa militară convențională, navighează printr-o transformare esențială. Pe măsură ce Alianța se confruntă cu tensiuni crescânde în relația cu Rusia, amenințări cibernetică din partea unor actori ostili și puterea disruptivă a inteligenței artificiale (IA) și a calculului cuantic, este forțată să își redefinească prioritățile geostrategice și doctrinele defensive.

Conflictele de astăzi nu mai sunt delimitate de granițe fizice. Liniile frontului se extind în servere, sateliți și fluxuri de socializare. Era războiului digital a sosit, iar capacitatea NATO de a se adapta va modela echilibrul puterii globale în deceniile următoare.

Spațiul cibernetic ca teatru de război

NATO a declarat oficial spațiul cibernetic domeniu operațional în 2016, alături de uscat, mare, aer și spațiu. Această recunoaștere nu a fost simbolică. A reflectat o conștientizare tot mai mare a faptului că avantajul militar poate fi obținut sau pierdut în câteva milisecunde.

Sursa: <https://www.forbes.com/councils/forbestechcouncil/2025/01/21/the-state-of-ai-cybersecurity-in-2025-and-beyond/>

În ultimii ani, adversarii au vizat statele membre NATO cu atacuri cibernetice din ce în ce mai frecvente și mai coordonate. De la campanii de ransomware¹ și operațiuni de dezinformare până la infiltrarea rețelelor energetice și a sistemelor de apărare, amploarea și domeniul de aplicare al agresiunii digitale se intensifică.

Războiul din Ucraina a subliniat această tendință. Înainte de invazia din 2022, rețelele ucrainene au fost lovite de valuri de programe malware legate de Rusia, concepute pentru a destabiliza comunicațiile, a sabota infrastructura și a semăna confuzie. Aceste atacuri au continuat pe tot parcursul războiului, adesea programate să preceadă ofensivele fizice.

Experții în securitate cibernetică vorbesc acum despre un „câmp de luptă perpetuu” în care atacurile sunt continue, atribuirea este neclară, iar regulile de angajament sunt periculos de prost definite.

Am vorbit cu ofițeri superiori în domeniul cibernetic și analiști de politici de la Bruxelles la Washington, iar consensul este unanim: Alianța operează într-un domeniu nou, în care descurajarea nu se măsoară prin tancuri și trupe, ci prin rezistență, redundanță și răspuns în timp real.

Implicațiile strategice ale IA

Inteligența artificială remodelează puterea militară la nivel fundamental. Ecosistemul de apărare al NATO, deja stratificat cu sisteme vechi și diverse capacități naționale, integrează acum IA pentru supraveghere, direcționare, detectarea amenințărilor, logistică și sisteme autonome.

IA și-a dovedit deja utilitatea în analiza imaginilor din satelit, urmărirea mișcărilor trupelor și detectarea anomaliilor din traficul de rețea care ar putea indica infiltrarea cibernetică. În mediile operaționale, IA poate ajuta la alocarea dinamică a resurselor, simulările câmpului de luptă și coordonarea autonomă a dronelor, luând decizii strategice mai rapid decât pot egala lanțurile de comandă umane.

Cu toate acestea, odată cu capacitatea vine și complexitatea. Analiștii militari avertizează că, pe măsură ce NATO încorporează din ce în ce mai mult IA în sistemele de comandă și control, întrebările etice și doctrinare vor deveni mai urgente. Cine este responsabil atunci când un sistem autonom face o greșală? Se pot avea încredere în deciziile conduse de IA în scenarii nucleare sau cinetice cu miză mare? Și poate cel mai important: cum se asigură statele membre că IA nu lărgeste decalajul tehnologic dintre aliații mai mari și cei mai mici?

În 2021, NATO a publicat principiile sale de utilizare responsabilă a IA în apărare, un set de linii directoare care promovează fiabilitatea, transparența și responsabilitatea. Însă acestea rămân aspiraționale. În practică, adoptarea rapidă a inteligenței artificiale, în special în programele de achiziții bilaterale sau naționale, depășește adesea stabilirea interoperabilității sau a standardelor comune.

După cum mi-a spus un consilier de la Agenția de Comunicații și Informații a NATO de la Haga: „Construim avionul în timp ce îl pilotăm. Provocarea este să ne asigurăm că nu se prăbușește.”

Calculul cuantic: Următoarea cursă a înarmării digitale

În timp ce inteligența artificială domină dezbaterile actuale despre apărare, o altă forță, potențial mai disruptivă, se profilează la orizont: calculul cuantic.

Calculatoarele cuantice, spre deosebire de mașinile binare tradiționale, utilizează qubiți² pentru a efectua calcule la viteze exponențiale. Acest salt tehnologic are puterea de a sparge majoritatea formelor existente de criptare, inclusiv sistemele criptografice care protejează comunicațiile, sistemele financiare și platformele de partajare a informațiilor ale NATO.

Mai mulți membri NATO investesc masiv în tehnologia cuantică. Statele Unite sunt lideri în dezvoltarea de hardware, în timp ce țări precum Marea Britanie, Franța și Germania construiesc strategii naționale cuantice. NATO, la rândul său, a recunoscut amenințarea și oportunitatea reprezentate de tehnologia cuantică. Agenda sa privind tehnologiile emergente și disruptive (EDT) include tehnologia cuantică printre prioritățile sale principale.

Însă experții în apărare rămân prudenți. NATO nu are o foaie de parcurs cuantică unificată. Finanțarea cercetării este fragmentată, iar colaborarea dintre aliați este adesea izolată de constrângerile de securitate națională.

Riscurile potențiale sunt uriașe. Dacă un stat sau un non-stat actor ostil obține superioritate cuantică, ar putea teoretic intercepta și decodifica datele clasificate ale NATO în timp real. Comunicațiile prin satelit securizate, logistica de apărare, sistemele de comandă nucleară, niciunul nu ar fi sigur.

¹Un tip de software rău intenționat conceput pentru a bloca accesul la un sistem informatic până când este plătită o sumă de bani.

²Un alt termen pentru bit cuantic.

Recunoscând acest lucru, NATO a inițiat o coordonare în fază incipientă privind criptografia post-cuantică. Dar implementarea completă în toate sistemele ar putea dura ani de zile. Și timpul s-ar putea să nu fie de partea NATO.

Războiul hibrid și ascensiunea „soldatului digital”

Unul dintre cele mai puțin discutate impacturi ale inteligenței artificiale și ale inovației cuantice este rolul lor în modelarea războiului hibrid, o abordare care combină tacticile convenționale cu operațiunile cibernetice, economice și informaționale.

Asistăm la apariția a ceea ce unii teoreticieni militari numesc „soldatul digital”. Acesta nu este pur și simplu un om îmbunătățit de tehnologie portabilă sau armament avansat. Este un soldat care operează într-un ecosistem digital conectat la fluxuri de date, ghidat de algoritmi predictivi și potențial susținut de sisteme autonome.

NATO testează mai multe astfel de capacități. Căștile inteligente echipate cu realitate augmentată, platforme de supraveghere biometrică și traducere lingvistică bazată pe inteligență artificială sunt deja în faze de prototip sau de implementare. Regimurile de antrenament sunt actualizate pentru a reflecta realitatea că viitoarele conflicte pot fi purtate cu la fel de multă lățime de bandă ca gloanțele.

Totuși, această evoluție prezintă riscuri. Dependența digitală crescută creează vulnerabilități. Dacă sistemele câmpului de luptă sunt compromise, fie de un eveniment de decriptare cuantică, fie de un atac malware sau de falsificare GPS, consecințele ar putea fi catastrofale. NATO investește în „consolidarea digitală”, dar nu este clar dacă sistemele actuale sunt pregătite pentru amploarea perturbărilor pe care tehnologiile viitoare le-ar putea declanșa.

Miza geopolitică: Conducere sau întârziere

Implicațiile geopolitice mai ample ale evoluției digitale a NATO nu pot fi supraestimate. China, Rusia, Iranul și alți competitori strategici își dezvoltă propriile versiuni de război bazat pe inteligență artificială și cercetare cuantică. Strategia de „fuziune civil-militară” a Beijingului, de exemplu, estompează linia dintre inovația din sectorul tehnologic și obiectivele de securitate a statului.

În acest mediu, NATO nu trebuie doar să-și apere rețelele, ci trebuie să conducă conversația globală privind utilizarea responsabilă, etica tehnologică și guvernanta cibernetică multilaterală. Eșecul de a face acest lucru riscă să cedeze controlul narativ actorilor autoritari care văd dominația digitală ca pe o scurtătură către influența globală.

Înființarea Acceleratorului de Inovare în Apărare pentru Atlanticul de Nord (DIANA) al NATO și a Fondului de Inovare al NATO sunt pași pozitivi. Dar aceștia trebuie să fie însoțiți de capacități operaționale în lumea reală, reforma doctrinei comune și schimbări culturale în cadrul Alianței.

Securitatea cibernetică nu poate rămâne domeniul exclusiv al departamentelor IT. Trebuie să devină o prioritate de comandă la fiecare nivel al ierarhiei operaționale a NATO.

Concluzie: Vigilență strategică într-un domeniu nou

Asistăm la o transformare profundă în modul în care se poartă războiul, se proiectează puterea și se menține pacea. Convergența inteligenței artificiale, a calculului cuantic și a amenințărilor hibride redesenează harta descurajării strategice. Pentru NATO, acest moment nu este doar despre modernizarea infrastructurii digitale, ci despre rescrierea însăși logicii apărării.

Alianța se confruntă atât cu o amenințare existențială, cât și cu o oportunitate istorică. Dacă îmbrățișează inovația, investește în reziliența cibernetică colectivă și conduce guvernanta etică a tehnologiilor emergente, poate continua să servească drept coloană vertebrală a securității globale.

Dar dacă nu acționează, următorul mare conflict s-ar putea să nu fie purtat pe uscat sau în aer, ci în spațiile tăcute dintre pachetele de date și punctele de decizie.

În era digitală, vigilența este victorie.

ÎNȘELĂCIUNE MILITARĂ ȘI MASS-MEDIA

Jorge Marinho Júlio Ventura Lourenço Ribeiro
(Portugalia) (Portugalia) (Portugalia)

Înșelăciunea militară și mass-media: o perspectivă românească

Abstract:

Acest articol abordează înșelăciunea militară, ca parte a operațiunilor informaționale, vizând factorul de decizie militară. În acest scop, se acordă o atenție deosebită rolului rețelelor tradiționale și sociale. În acest articol, cercetarea bibliografică este combinată cu un interviu exclusiv cu un expert român care a solicitat să nu fie identificat. Persoana interviuată reflectă asupra înșelăciunii militare efectuate prin intermediul mass-media, precum și asupra presiunii exercitate asupra factorilor de decizie atât de opinia publică, cât și de politicieni. De asemenea, examinează contextul românesc, inclusiv aspecte legate de aplicarea Inteligenței Artificiale la înșelăciunea militară și la contra-înșelăciune.

Cuvinte cheie: contra-înșelăciune; operațiuni informaționale; mass-media; înșelăciune militară; România.

Introducere

Acest articol, care se concentrează pe înșelăciunea militară (MILDEC), în special pe aspectele legate de informare/media, combină cercetarea bibliografică cu un interviu exclusiv cu un expert român care a solicitat anonimatul.

De-a lungul istoriei, înșelăciunea a fost o trăsătură umană și, deși informal, înșelăciunea a fost întotdeauna folosită în război (Hutchinson 2006, p. 217). Începând cu secolul XX, când a fost folosită pentru prima dată în mod oficial de către guverne și armată, a început să se dezvolte baza teoretică a înșelăciunii (Hutchinson 2006, p. 217).

Simplu spus, a înșela înseamnă a determina pe cineva să creadă în ceva ce nu este adevărat (Marine-Air Ground Task Force Information Operations, 4 aprilie 2018, p. 1-5). În termeni generali, înșelăciunea constă într-o distorsiune deliberată a realității pe care o persoană o impune alteia: scopul înșelătorului este de a obține un avantaj (Deception 2024, p. 1-1). Mai exact, înșelăciunea militară se ridică la acțiuni întreprinse deliberat pentru a induce în eroare factorii de decizie militari și paramilitari sau pe cei din organizații extremiste violente, determinând adversarul să acționeze sau să nu acționeze, în funcție de dorințele celui care înșală, contribuind astfel la succesul misiunii forțelor prietene (Dicționarul Departamentului Defensivei al Termenilor Militari și Asociați, martie 2017, p. 154). Pentru ca acest lucru să se întâmple, este vital să se poată influența comportamentul factorului de decizie al adversarului vizat, modelându-i percepțiile și atitudinile (Doctrina Comună Aliată pentru Securitatea Operațiunilor și Înșelăciune, martie 2020, p. 4). MILDEC urmărește să inducă în eroare inamicul, care este astfel vulnerabil la surpriză (Swift, aprilie 2024).

Planificarea MILDEC trebuie să facă parte din etapele preliminare ale unei operațiuni, menite să crească probabilitatea obținerii unui avantaj (Information in Air Force Operations, 1 februarie 2023, p. 15). Conform lui Scholes (28 februarie 2024), în planificarea înșelăciunii, cel mai important aspect implică stabilirea scopului înșelăciunii, adică ceea ce doresc planificatorii să facă adversarul. De asemenea, este important să se știe cum adoptă deciziile respectivul adversar (Scholes, 28 februarie 2024). Înșelăciunea implică un proces psihologic în care ideea este de a obține un anumit răspuns comportamental (inacțiune sau acțiune) (Allied Joint Doctrine for Operations Security and Deception, martie 2020, p. 2). Acesta este motivul pentru care, ca parte a operațiunilor informaționale, operațiunile psihologice (PSYOPS) sunt adesea combinate cu înșelăciunea (Muntz 2023). Aceasta din urmă poate fi concepută ca un joc mental care are loc între înșelător și țintă (Panagiotis, august-septembrie 2016, p. 26). Modul în care ținta interpretează informațiile primite este de o importanță deosebită (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 26).

Trebuie să luăm în considerare faptul că factorii de decizie se pot afla în orice mediu și la orice nivel (tactic, operațional sau strategic) și că pot fi vizați indirect, prin intermediul senzorilor și al grupurilor de influență, de exemplu (Doctrina Comună Aliată pentru Securitatea Operațiunilor și Înșelăciune, martie 2020, p. 5 / 7). Acest lucru necesită o analiză aprofundată a preferințelor informaționale ale țintei, a răspunsurilor probabile și a preconcepțiilor acesteia (Doctrina Comună Aliată pentru Securitatea Operațiunilor și Înșelăciune, martie 2020, p. 5). Trebuie să subliniem importanța analizării mediului informațional al țintei înșelătoare.

Un aspect esențial al oricărei operațiuni de înșelăciune este povestea înșelării, constând dintr-un scenariu care descrie acțiunile amiabile care vor fi prezentate pentru a conduce ținta înșelăciunii să adopte percepția dorită (Înșelăciunea militară, 26 ianuarie 2012, p. I-5). În ceea ce privește structura sa, povestea înșelării este atât un proces creativ, cât și analitic, care acoperă o gamă largă de informații privind achiziția și procesarea datelor inamicului (Înșelăciunea militară, 26 ianuarie 2012, p. I-5).

Ca parte a MILDEC, canalele de comunicare sunt înțelese ca fiind porți de intelligence sau informații către ținta înșelăciunii, inclusiv mass-media străină și internă (Sprijinul armatei pentru înșelăciunea militară, februarie 2019, p. 2-8). În acest sens, este important să se efectueze o analiză a canalelor de comunicare, cu o cartografiere detaliată a canalelor individuale, adică a căilor de informații către potențialele ținte de înșelăciune (Sprijinul armatei pentru înșelăciunea militară, februarie 2019, p. 2-8). Trebuie să ținem cont de faptul că mesajul înșelător nu este întotdeauna trimis direct către o țintă de înșelăciune; Este exact contrariul (Military Deception 26 ianuarie 2012, p. I-4).

Astfel, mesajul este trimis, de exemplu, către colecții de informații sau persoane fizice, în speranța că mesajul înșelător ajunge la ținta înșelăciunii (Military Deception 26 ianuarie 2012, p. I-4). De-a lungul istoriei războiului înregistrate, comandanții și planificatorii militari, căutând să obțină în mod decisiv avantajul, au căutat să-și înșele adversarii, în ceea ce privește diverse aspecte precum momentul, amploarea sau locația unui atac (Rein 2018, p. 1). Înșelăciunea a fost și rămâne un aspect crucial al operațiunilor militare (Rein 2018, p. 1). Pentru un viitor lider, MILDEC este un instrument vital (Rein 2018, p. 1).

Înșelăciunea poate lua o varietate de forme, inclusiv următoarele, printre altele: simulare sau prefăcătorie (Military Deception 26 ianuarie 2012, p. I-9); divulgarea de informații înșelătoare sau false, pentru a genera ambiguitate sau confuzie cu privire la acțiunile viitoare; capcane pentru a atrage atenția de la activele reale; camuflarea activelor reale (Hood, 22 august 2023).

Operațiuni informaționale și MILDEC

Ușurința cu care indivizii obișnuiți din societatea actuală pot accesa informații a schimbat perspectiva armatei asupra înșelăciunii (Lawrence, 10 iulie 2024). Putem considera că înșelăciunea este o activitate discretă legată de informații (Doctrina Comună Aliată pentru Securitatea Operațiunilor și Înșelăciune, martie 2020, p. 2) și că este chiar integrată în operațiunile informaționale (Doctrina Comună Aliată pentru Operațiuni Informaționale, ianuarie 2023, p. 43). Practicarea înșelăciunii implică acceptarea informațiilor ca fiind cel mai semnificativ aspect în obținerea unui avantaj competitiv (Hutchinson 2006, p. 215). Cu o viziune mai cuprinzătoare, operațiunile informaționale (care acoperă operațiunile de sprijin informațional militar (MISO), înșelăciunea, războiul electronic, operațiunile cibernetice și capacitățile legate de informații) constituie baza pentru obținerea unui avantaj decizional (Cowan, 4 iulie 2025). În realitate, capacitățile legate de informații sunt cruciale pentru o înșelăciune eficientă, care reprezintă un aspect critic al operațiunilor multi-domeniu (MDO) (Cowan, 4 iulie 2025)].

În activitățile de înșelăciune, există proiecția informației, adică divulgarea informațiilor, în scopul informării, influențării sau înșelării unui sistem vizat sau a unui observator, și negarea informației; acest ultim caz urmărește distrugerea sau perturbarea informațiilor de care adversarul are nevoie (Înșelăciune 2024,

p. 1-3). Un planificator talentat al înșelăciunii poate combina creativ negarea informației cu proiecția informației și, astfel, poate reuși să obțină câteva avantaje bazate pe informații, așa cum este cazul surprizei (Înșelăciune 2024, p. 1-3). Cu toate acestea, potrivit lui Grohe (6 noiembrie 2007, p. 16), în realitate, în Era Informației, adversarul, având acces la multiple surse de intelligence/informații, inclusiv sateliți, va putea prezice, cu un anumit grad de precizie, că va avea loc un atac. Cât despre cealaltă parte, cea mai bună utilizare a înșelăciunii de către Comandantul Operațional poate consta în a nu dezvălui adversarului momentul exact și punctul principal al atacului (Grohe 6 noiembrie 2007, p. 16).

Conform lui Martin (iunie 2008, p. 2), înșelăciunea se rezumă la un set de acțiuni care urmăresc manipularea rețelei informaționale a adversarului. Aceasta poate include sistemul de informații al adversarului. Acest expert consideră că, ca parte a unei campanii de înșelăciune, pentru a obține un avantaj informațional, informațiile și sistemele informaționale ale adversarului constituie ținte critice (Martin iunie 2008, p. 8). Trebuie subliniat faptul că înșelăciunea poate implica chiar manipularea informațiilor în sine (Lawrence 10 iulie 2024). Există multe în comun între MILDEC și securitatea operațională (OPSEC), deoarece aceasta din urmă vizează următoarele aspecte în raport cu adversarul: negarea informațiilor; împiedicarea cunoașterii a ceea ce este real; limitarea capacității de a detecta și observa activități prietenoase, din care se pot obține informații utile (Marine-Air Ground Task Force Information Operations 4 aprilie 2018, p. 3-2).

Canalele de informare, care fac parte din planificarea înșelăciunii, sunt utilizate de către înșelător pentru a transmite informații inamicului (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 32). Evident, canalele de informații servesc la transmiterea informațiilor către ținte (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 32). În acest scenariu, există canale tehnice (TECHINT), de exemplu, sateliți și computere, precum și canale umane (HUMINT), cum ar fi agenți și agenți dubli (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 32).

Propaganda poate fi, de asemenea, un alt canal de informare, deoarece urmărește să influențeze populația în general, precum și convingerile țintei (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 32). În acest domeniu, pentru ca înșelătorul să își atingă obiectivele, acesta poate utiliza instrumente care includ următoarele: mass-media tradițională, rețelele sociale și e-mailurile (Panagiotis august-septembrie 2016, pp. 32-33).

Diplomația poate fi considerată un canal pe care înșelătorul îl poate folosi pentru a transmite anumite informații țintei vizate (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 33). Respectul și credibilitatea atribuite diplomaților în general nu împiedică utilizarea diplomației pentru transmiterea de informații false adversarului (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 33).

Trebuie adăugat că „agenții de influență” sunt, de asemenea, considerați canale de informare, subliniind în același timp capacitatea lor de a fi în contact strâns cu membrii guvernului și, în astfel de circumstanțe, de a le influența perspectivele și deciziile cu privire la subiecte importante (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 33). Acest lucru se poate întâmpla fără a fi conștient că acești agenți lucrează pentru guverne străine (Panagiotis august-septembrie 2016, p. 33).

Un Comandant Operațional, în planul său de înșelăciune, trebuie să ia în considerare sursele de informații utilizate de adversar, precum și informațiile care sunt ușor disponibile acestuia din urmă (Grohe, 6 noiembrie 2007, pp. 2-3).

În era informației, progresul în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor a adus beneficii atât înșelăciunii, cât și contra-înșelăciunii (Panagiotis, august-septembrie 2016, pp. 51-52).

Mass-media și înșelăciunea militară Malik (octombrie-decembrie 2009, p. 125) atribuie un grad ridicat de importanță mass-media, în contextul războiului contemporan. Acest autor afirmă că, în prezent, comandanții militari pot profita considerabil de colaborarea cu mass-media (Malik octombrie-decembrie 2009, p. 125).

Relația mass-media cu armata depinde de măsura în care statutul lor civil poate fi afectat de colaborarea cu forțele armate (Payne Spring 2005, p. 84). În mijlocul unui conflict, această relație se va remarca întotdeauna printr-o oarecare tensiune între imparțialitatea și echilibrul dintre munca jurnaliștilor și obiectivele militare ale celor care luptă (Payne Spring 2005, p. 84).

În Occident, armata manifestă un interes considerabil în a cunoaște cum este posibil să influențeze conținuturile difuzate de mass-media (Payne Spring 2005, p. 84). O astfel de modalitate implică înșelăciunea (Payne Spring 2005, p. 84).

Prin intermediul mass-media, informațiile înșelătoare pot fi transmise comandanților inamici (Heckman februarie 2000, p. 9). Înșelăciunea în mass-media constă în dezvăluirea publică a informațiilor false, folosind, de exemplu, articole, rapoarte și fotografii (Napora 31 decembrie 2023). În prezent, folosind Inteligența Artificială (IA), pot fi generate imagini (deep fake), ca parte a MILDEC (Mirghahari 17 iulie 2023). Trăim într-o epocă în care există mai multe tipuri de influență digitală înșelătoare, cum ar fi următoarele: înșelăciunea identității; înșelăciunea sursei de informații (Forest Spring 2021, p. 22).

ar trebui evaluat în mod corespunzător (Heckman februarie 2000, p. ii). De aceea (ca să nu mai vorbim de faptul că diseminarea informațiilor ar putea afecta securitatea operațională), o alternativă la minciună care poate fi luată în considerare implică manipularea mass-media prin controlul diseminării sau accesului la adevăr (Heckman februarie 2000, p. ii).

În ceea ce privește informațiile înșelătoare, mass-media sunt canale extrem de eficiente, datorită credibilității care le este atribuită și ușurinței cu care sunt accesate, chiar și în timp real (Heckman februarie 2000, p. 2). Atunci când inamicul crede că mass-media adversarului său este independentă, primul le consideră surse de informații credibile (Heckman februarie 2000, p. 2).

Imaginea 1 - Televiziunea poate fi folosită pentru a transmite informații înșelătoare

Manipularea media, atunci când este necesară, poate fi efectuată atât prin metode active, cât și pasive (Heckman, februarie 2000, p. 5). Aceasta din urmă echivalează, de exemplu, cu evidențierea anumitor aspecte legate de activitățile militare, fără a menționa altele, în timpul conferințelor de presă (Heckman, februarie 2000, p. 5). De exemplu, manipularea activă a mass-media poate include anumite scurgeri de informații din partea armatei, către anumiți jurnaliști interni și străini, sau răspândirea de dezinformări pe internet (Heckman, februarie 2000, p. 6). Rețelele de socializare sunt, de asemenea, considerate instrumente de înșelăciune (Malhotra 2016, p. 61).

În sfera manipulării active, ar trebui să subliniem imaginația militarilor, având în vedere importanța acestora în inventarea unor forme noi și eficiente de manipulare (Heckman, februarie 2000, p. 6). Cu siguranță este interesant să manipulăm mass-media la care are acces inamicul (Heckman, februarie 2000, p. 6).

Pe de o parte, pentru a proteja operațiunile fără a recurge la minciună, armata gestionează informațiile nepermițând diseminarea anumitor informații, până când, ulterior, acestea pot deveni publice (Heckman februarie 2000, p. 6). Pe de altă parte, mass-media dorește să obțină informații exclusive pentru a le disemina cât mai repede posibil; în acest fel, ar putea chiar dezvălui înșelăciunea militară (Heckman februarie 2000, p. 6). Există o probabilitate mai mare ca acest lucru să se întâmple într-un context de concurență intensă între mass-media (Heckman februarie 2000, pp. 6-7). Din punctul de vedere al lui Heckman (februarie 2000, p. 7), în anumite circumstanțe, armata ar trebui să controleze mass-media pentru a preveni diseminarea informațiilor critice, fie accidental, fie intenționat. Deși acest lucru este considerat de mass-media cenzură, armata numește acest lucru securitate operațională (Heckman februarie 2000, p. 7). Comandantul militar și statul major ar trebui să reflecteze în profunzime asupra sprijinului acordat de MISO operațiunilor MILDEC, căutând în același timp să determine în ce măsură posibilele beneficii ale înșelăciunii depășesc orice pierdere de credibilitate, pe termen scurt sau lung, în raport cu mass-media și cu publicul, atât la nivel local, cât și regional (Operațiuni de Sprijin Informațional Militar, 21 noiembrie 2014, p. II-7).

Relația dintre succesul înșelăciunii și accesul mass-media la operațiunile în curs este extrem de sensibilă (Informații în Operațiunile Forțelor Aeriene, 1 februarie 2023, p. 16). Acest acces este necesar, deoarece devine parte a unei strategii generale, în domeniul Operațiunilor în Mediul Informațional; cu toate acestea, dacă nu sunt planificate și coordonate corespunzător, eforturile de înșelăciune pot fi, de asemenea, împiedicate (Informații în Operațiunile Forțelor Aeriene, 1 februarie 2023, p. 16).

Perspectiva interviuatului

Într-un interviu exclusiv, expertul român consideră că, în zona gri, adică într-o situație în care granița dintre război și pace este deliberat estompată, informațiile înșelătoare joacă un rol esențial. El subliniază că, în acest context, înșelăciunea este un atu strategic, dat fiind că servește la modelarea percepțiilor adversarului fără a declanșa un conflict convențional. Interviuitul adaugă că una dintre formele de înșelăciune strategică constă în transmiterea unei imagini false a capacităților militare, ascunderea slăbiciunilor sau exagerarea punctelor forte. În acest scop, el subliniază posibila importanță considerabilă a înșelăciunii asupra descurajării.

În timp de pace, acest expert consideră că trebuie să fim conștienți de necesitatea de a menține consecvența narațiunii pentru o perioadă mai lungă de timp, pentru a putea crea percepția dorită la adversar.

Interviuitul afirmă că mass-media tradițională și internetul, inclusiv rețelele sociale, atât ca și canale de influență, cât și ca surse de informații ambientale, pot reuși să modeleze percepția. El explică faptul că scurgerile de informații, declarațiile oficiale, mesajele strategice și semnalizarea vizuală pot fi folosite pentru a proiecta narațiuni false. În ceea ce privește semnalizarea vizuală, el oferă câteva exemple: videoclipuri online, parade militare și exerciții. El consideră că toate instrumentele menționate sunt utile pentru a genera ambiguitate și a determina adversarul să comită erori de calcul, deoarece acesta este un obiectiv vital al înșelăciunii în zona gri.

Interviuitul consideră că o tehnică de contra-înșelăciune neprețuită constă în examinarea discrepanțelor dintre ceea ce difuzează mass-media unei țări publicului intern și mesajele adresate publicului țință străin. Totuși, el recunoaște că, pentru a preveni detectarea acestor contradicții, în realitate, narațiunile înșelătoare sunt adesea replicate, chiar și pe plan intern. Potrivit lui, acest lucru se întâmplă în special în țările cu regimuri autoritare sau în contexte în care informațiile sunt extrem de controlate. Acest specialist subliniază că, pentru a menține credibilitatea înșelăciunii, la nivel strategic, chiar și publicul intern trebuie indus în eroare.

În ceea ce privește diseminarea informațiilor înșelătoare, pe plan intern, atât prin intermediul mass-media tradiționale, cât și prin intermediul rețelelor sociale, interviuitul afirmă că, printr-o modelare abilă a percepției publice, aceasta poate exercita indirect presiuni asupra liderilor militari. Potrivit acestuia, această presiune poate apărea în special în democrații sau societăți cu un puternic control civil asupra armatei. El recunoaște că factorii de decizie militari, care au la dispoziție informații clasificate, caută să se adăpostească de opinia publică și să fie obiectivi; cu toate acestea, în realitate, aceștia nu sunt complet neinfluențați, în special în ceea ce privește deciziile la nivel strategic legate de cheltuielile în sfera apărării, a voinței naționale și a recrutării. În ceea ce privește presiunea politică, expertul român adaugă că liderii politici sunt adesea canale cheie pentru influența militară. Potrivit acestuia, acesta este motivul pentru care o strategie eficientă ar putea include direcționarea informațiilor înșelătoare special concepute pentru respectivii politicieni, ca ținte. El subliniază că, într-un context de control politic al armatei, așa cum este cazul în special în sistemele NATO, deciziile militare nu sunt complet lipsite de presiuni politice. Având în vedere acest lucru, interviuitul susține că serviciile de contrainformații ar trebui să monitorizeze operațiunile de influență cu factorii de decizie politică ca ținte. El recomandă ca fiecare serviciu de informații, atât militar, cât și civil, să își unească forțele și să împărtășească informații, pentru a ajunge la informații comune și la o idee precisă despre ce se întâmplă în acest domeniu. În acest scop, potrivit lui, devine necesar să se identifice canalele de comunicare, cum ar fi lobbyiștii, grupurile de experți, narațiunile din mass-media străină sau informațiile denaturate. În acest caz, interviuitul subliniază că, contra-înșelăciunea, pe lângă detectarea conținutului, ar trebui să includă și înțelegerea cine influențează pe cine și ce mijloace folosește. Acest specialist afirmă că, în cadrul MILDEC, operațiunile online sub acoperire sunt în creștere, de exemplu prin intermediul blogurilor, personajelor de pe rețelele sociale și site-urilor web false. El adaugă că impactul strategic al acestor operațiuni este semnificativ atunci când sunt coordonate cu activități cinetice sau diplomatice. În ceea ce privește contra-înșelăciunea, el consideră că detectarea operațiunilor în cauză implică combinarea următoarelor aspecte: informații open-source (OSINT), criminalistica de conținut, analiza comportamentală și analiza tiparelor. El afirmă în continuare că, după detectarea respectivelor operațiuni online sub acoperire, răspunsurile pot include eliminări digitale, expunere, eforturi de atribuire, strategii de inoculare narativă care vizează minimizarea impactului sau condiții potențiale de exploatare, adică înșelarea înșelătorului.

Interviuitul consideră că, în prezent, ca parte a doctrinelor de apărare națională și militare ale României, informațiile înșelătoare nu se regăsesc explicit la un nivel la fel de înalt ca în cazul altor doctrine, cum ar fi Doctrina Comună a SUA privind MILDEC. El afirmă că, în România, există o adaptare a AJP 3.10.2 a NATO. Cu toate acestea, potrivit său, înșelăciunea este implicit recunoscută prin referințe la stratageme, operațiuni informaționale și activități de influență. El dezvăluie că, în România, există instruire în domeniul

înșelăciunii, dar formal aceasta nu constituie o specializare dedicată. Acest expert recunoaște că o programă dedicată operațiunilor de înșelăciune, în armonie cu standardele NATO, ar îmbunătăți capacitățile României în acest domeniu.

Intervievatul afirmă că România face primii pași în integrarea Inteligenței Artificiale (IA) în aplicațiile militare în general, acoperind operațiunile informaționale. El susține că IA, deși nu este pe deplin operaționalizată în contextul românesc, poate constitui acum suport pentru anumite domenii. El consideră că, ca parte a contra-înșelăciunii, IA poate contribui la automatizarea detectării campaniilor de înșelăciune străine. Potrivit acestui specialist, IA poate fi utilizată și pentru examinarea ecosistemului informațional al adversarului, pentru a detecta vulnerabilitățile acestuia. El consideră că IA poate genera conținut înșelător la scară largă și, în acest sens, face referire la deepfake-uri și media sintetice. În cele din urmă, adaugă că IA poate îmbunătăți predicția comportamentală pentru înșelăciune personalizată. Consideră că este o provocare să se găsească un echilibru între fiecare posibilitate și utilizarea sa etică, securitatea operațională și controlul doctrinar.

Din punctul de vedere al persoanei intervievate, un expert militar în înșelăciunea informațională ar trebui să posede următoarele caracteristici:

- „- Abilități puternice de gândire analitică și critică;
- Înțelegerea artei operaționale și a planificării;
- Familiaritate cu operațiunile psihologice, analiza informațiilor și prejudecățile cognitive;
- Cunoaștere (aprofundată) a construcției narative, a managementului percepției și a modelelor decizionale adverse”.

Concluzie

Înșelăciunea ar trebui să ocupe un loc proeminent în operațiunile militare. Ca parte a acestei lucrări, presupunem că, în sfera militară, acțiunile sunt precedate de decizii corespunzătoare, la nivel tactic, operațional și strategic. Astfel, devine semnificativ să se poată influența factorii de decizie militari adversi, folosind unul sau mai multe mijloace pentru a le transmite informații înșelătoare, astfel încât aceștia să ia decizii greșite care vor avea impact asupra acțiunilor, aducând astfel beneficii celeilalte părți. Respectivul mijloace pot fi umane și/sau tehnologice. Este vital să se cunoască în profunzime factorii de decizie militari adversi, inclusiv mediile lor informaționale, pentru a găsi cea mai bună modalitate de a-i influența direct sau indirect. În acest sens, serviciile de informații sunt deosebit de importante. Pentru a preveni acest lucru, trebuie să evidențiem rolul serviciilor de contrainformații.

Toate acestea subliniază importanța crucială a informațiilor în sfera militară. Înșelăciunea face parte din operațiunile informaționale și, în acest domeniu, este legată și de PSYOPS. Eficiența MILDEC se bazează pe capacitatea sa de a modela percepțiile și atitudinile țintei. În contextul zonei gri, unde granița dintre pace și război este neclară, informațiile înșelătoare sunt extrem de importante, chiar și în termeni de descurajare, și astfel pot fi considerate și un atu strategic.

În domeniul MILDEC, mediile tradiționale și sociale pot fi utilizate pentru diseminarea informațiilor înșelătoare către factorii de decizie militari ai adversarilor. Credibilitatea și ușurința accesului la aceste mijloace de către destinatari sunt aspecte pe care înșelătorii vor încerca să le manipuleze pentru a influența adversarii. Nu ar trebui să excludem complet faptul că, pentru a evita detectarea contradicțiilor de către serviciile de contrainformații ale adversarului, aceeași narațiune înșelătoare este frecvent diseminată nu numai către publicul țintă străin, ci și către cel intern.

Relația mass-media, inclusiv în domeniul jurnalismului, cu armata ar trebui evaluată cu atenție. Dacă publicul află că armata a manipulat mass-media, profesioniștii acesteia fiind conștienți de acest lucru sau chiar fiind în complicitate cu acesta, credibilitatea mass-media ar putea fi afectată, în măsura în care independența și imparțialitatea acesteia sunt puse sub semnul întrebării. Acest lucru poate împiedica, de asemenea, viitoarele operațiuni de informare care implică mass-media. În special în ceea ce privește aspectele strategice, factorii de decizie militari nu sunt complet neinfluențați nici măcar de presiunile indirecte din partea opiniei publice, datorită influenței mass-media. Acest lucru se poate întâmpla în principal în societățile democratice și în contexte în care există un control civil asupra armatei. Acești factori de decizie pot fi influențați și de politicieni: aceștia din urmă pot fi, de asemenea, țintele unor operațiuni de informare (înșelătoare). Acest lucru ar trebui să justifice atenția serviciilor de contrainformații.

Trebuie subliniat faptul că, în sfera MILDEC, există un număr tot mai mare de operațiuni online sub acoperire, în legătură cu care, odată ce sunt descoperite, se pot lua o varietate de măsuri.

În doctrinele naționale de apărare și militare ale României, informațiile înșelătoare nu se regăsesc explicit la un nivel la fel de înalt ca în alte țări, cum ar fi SUA. Cu toate acestea, în ceea ce privește MILDEC, în România, NATO este un reper în ceea ce privește evoluția. Cu siguranță, educarea și instruirea profesioniștilor

MILDEC sunt esențiale pentru dotarea acestora cu capacități adecvate îndeplinirii misiunilor lor.

În contextul românesc, recunoaștem potențialul IA pentru dezvoltarea operațiunilor informaționale și mai multe aspecte legate de înșelăciune și contra-înșelăciune, constituind astfel o provocare pentru a echilibra toate acestea cu cerințele în materie de etică, securitate operațională și control doctrinar.

În prezent, în lumea informației/comunicațiilor, este vital să poți influența alte persoane, chiar și prin intermediul atât al mediilor tradiționale, cât și al celor sociale.

Interviu

- *Acest interviu a fost realizat prin e-mail pe 26 mai 2025;
- Fotografie de: Jorge Marinho;
- Publicat de Marinho Media Analysis / 11 iunie 2025;
- <http://www.marinho-mediaanalysis.org/articles/military-deception-and-media-a-romanian-perspective>;
- Acest articol a fost publicat și pe următorul site: -International Affairs Forum - Center for International Relations (Washington D.C., Statele Unite ale Americii) / 16 iunie 2025 https://www.ia-forum.org/Content/ViewInternal_Document.cfm?contenttype_id=5&ContentID=17112.

Bibliografie:

- *Allied Joint Doctrine for Information Operations* (January 2023). Retrieved 15.4.2025 from https://assets.publishing.service.gov.uk/media/650c03bf52e73c000d9425bb/AJP_10_1_Info_Ops_UK_web.pdf
- *Allied Joint Doctrine for Operations Security and Deception* (March 2020). Retrieved 12.4.2025 from https://assets.publishing.service.gov.uk/media/6422d0ba60a35e00120caf09/20230327-AJP_3_10_2_Ops_and_Deception-O.pdf
- *Army Support to Military Deception* (February 2019). Retrieved 12.4.2025 from https://armypubs.army.mil/epubs/DR_pubs/DR_a/ARN15310-FM_3-13.4-000-WEB-2.pdf
- Cowan, D. (July 4, 2025). *Elevating Information: Why the Army Should Establish Information as a Core Warfighting Function for Multi-Domain Operations*. Retrieved 23.4.2025 from <https://smallwarsjournal.com/2025/04/07/elevating-information-why-the-army-should-establish-information-as-a-core-warfighting-function-for-multi-domain-operations/>
- *Deception* (2024). Retrieved 12.4.2025 from [https://www.marines.mil/Portals/1/Publications/MCTP%203-32F%20\(SECURED\).pdf](https://www.marines.mil/Portals/1/Publications/MCTP%203-32F%20(SECURED).pdf)
- *DOD Dictionary of Military and Associated Terms* (March 2017). Retrieved 12.4.2025 from <https://www.tradoc.army.mil/wp-content/uploads/2020/10/AD1029823-DOD-Dictionary-of-Military-and-Associated-Terms-2017.pdf>
- Forest, J. (Spring 2021). *Political Warfare and Propaganda*. Retrieved 30.4.2025 from https://www.usmcu.edu/Portals/218/1_Forest.pdf
- Grohe, E. (November 6, 2007). *Military Deception: Transparency in the Information Age*. Retrieved 23.4.2025 from <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA476500.pdf>
- Heckman, S. (February 2000). *Manipulating the Media for Operational Deception*. Retrieved 24.4.2025 from https://www.researchgate.net/publication/235194448_Manipulating_the_Media_for_Operational_Deception
- Hood, D. (August 22, 2023). *Deterrence by Deception: Historic Lessons and Contemporary Methods*. Retrieved 15.4.2025 from <https://ciasp.scholasticahq.com/article/84546>
- Hutchinson, W. (2006). *Information Warfare and Deception*. Retrieved 16.4.2025 from https://www.researchgate.net/publication/49277989_Information_Warfare_and_Deception
- *Information in Air Force Operations* (February 1, 2023). Retrieved 29.4.2025 from https://www.doctrine.af.mil/Portals/61/documents/AFDP_3-13/3-13-AFDP-INFO-OPS.pdf
- Lawrence, D. (July 10, 2024). *After a Decade, the Marine Corps Releases New Deception Doctrine*. Retrieved 23.4.2025 from <https://www.military.com/daily-news/2024/07/10/after-decade-marine-corps-releases-new-deception-doctrine.html>
- Malhotra, D. (2016). *Social Media and the Armed Forces*. Retrieved 30.4.2025 from <https://cenjows.in/wp-content/uploads/2022/02/Social-Media-Armed-Forces.pdf>

- Malik, P. (October-December 2009). *Military-Media Relations: Can the Media Be a Force Multiplier?* Retrieved 24.4.2025 from <https://capsindia.org/wp-content/uploads/2022/10/PK-Mallick.pdf>
- *Marine-Air Ground Task Force Information Operations* (April 4, 2018). Retrieved 12.4.2025 from <https://www.marines.mil/Portals/1/Publications/MCWP%203-32.pdf?ver=2019-07-18-151737-430>
- Martin, C. (June 2008). *Military Deception Reconsidered*. Retrieved 15.4.2025 from <https://apps.dtic.mil/sti/tr/pdf/ADA483473.pdf>
- *Military Deception* (January 26, 2012). Retrieved 12.4.2025 from https://jfsdc.ndu.edu/portals/72/documents/jc2ios/additional_reading/1c3-jp_3-13-4_mildec.pdf
- *Military Information Support Operations* (November 21, 2014). Retrieved 30.4.2025 from https://www.esd.whs.mil/Portals/54/Documents/FOID/Reading%20Room/Joint_Staff/Military_Information_Support_Operations.pdf
- Mirghahari, M. (July 17, 2023). *The Newest Weapon in Irregular Warfare – Artificial Intelligence*. Retrieved 29.4.2025 from <https://irregularwarfarecenter.org/publications/perspectives/the-newest-weapon-in-irregular-warfare-artificial-intelligence/>
- Muntz, C. (2023). *Soft Power ‘Sky Net’ – The Importance of Artificial Intelligence for Information Operations*. Retrieved 15.4.2025 from <https://researchcentre.army.gov.au/library/australian-army-journal-aaj/volume-19-number-1/soft-power-sky-net-importance-artificial-intelligence-information-operations>
- Napora, A. (December 31, 2023). *Principles and Dilemmas of Disinformation (Deception) on Selected Historical Examples*. Retrieved 24.4.2025 from <https://zeszyty-naukowe.awl.edu.pl/article/541628/en>
- Panagiotis, O. (August-September 2016). *Strategic Military Deception: Prerequisites of Success in Technological Environment*. Retrieved 16.1.2025 from <https://www.riecas.gr/images/publications/riecas171.pdf>
- Payne, K. (Spring 2005). *The Media as an Instrument of War*. Retrieved 30.4.2025 from <https://press.armywarcollege.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=2243&context=parameters>
- Rein, C. (2018). Multi-Domain Deception. In C. Rein (Editor), *Weaving the Tangled Web: Military Deception in Large-Scale Combat Operations*. Fort Leavenworth, Kansas: Army University Press (U.S.). Retrieved 15.4.2025 from <https://www.armyupress.army.mil/Portals/7/combat-studies-institute/csi-books/weaving-the-tangled-web-lsco-volume-1.pdf>
- Scholes, A. (February 28, 2024). *Military Deception and the Australian Army in Large-Scale Combat Operations*. Retrieved 12.4.2025 from <https://cove.army.gov.au/article/military-deception-and-australian-army-large-scale-combat-operations>
- Swift, D. (April 2024). *Deception in All that You Do*. Retrieved 16.4.2025 from <https://www.usni.org/magazines/proceedings/2024/april/deception-all-you-do>

SUVERANITATE FISCALĂ**Apărarea suveranității fiscale: de ce micro-jurisdicțiile nu sunt o anomalie, ci o necesitate globală**

Juri FERRARIO (San Marino)

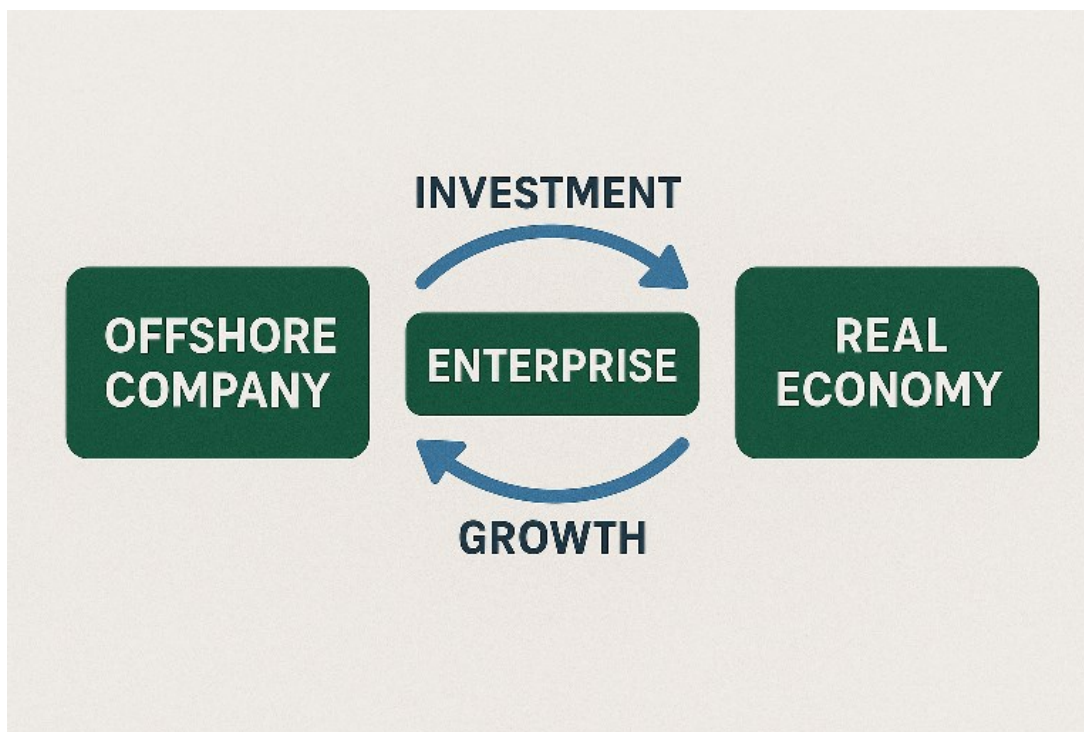
În peisajul economic hiper-reglementat de astăzi, în care orice abatere de la gândirea dominantă este privită cu suspiciune și anomaliile sunt adesea demonizate, rolul micro-jurisdicțiilor a fost sistematic înțeles greșit și frecvent, în mod deliberat distorsionat. Aceste state mici, dotate cu legislație agilă, impozitare durabilă și reglementare inteligentă, nu sunt problema: ele sunt una dintre ultimele frontiere ale stabilității economice.

Etichetarea acestor realități drept paradisuri fiscale este o scurtătură retorică. În spatele acestor titluri senzaționaliste, adesea conduse de puteri economice înrădăcinate și rezistente la schimbare, se află un model virtuos: state care au ales să nu se scufunde sub o birocrație sufocantă și scheme fiscale compulsive, ci oferă în schimb un mediu competitiv, care respectă confidențialitatea, deschis întreprinderilor și capitalului productiv.

Imaginea 1 - <https://medium.com/@juriferrario/sovereignty-and-intelligence-why-offshore-jurisdictions-are-not-the-problem-theyre-part-of-the-0094d3f10b4d>

Potrivit OCDE, peste 40% din investițiile străine directe globale circulă prin jurisdicții cu regimuri fiscale favorabile. Nu este vorba despre evaziune sau abuz, ci despre alegerile strategice pe care companiile le fac pentru a rămâne competitive la scară globală, pentru a proteja lichiditatea și pentru a reduce incertitudinea de reglementare. Studiile Fundației Fiscale arată că sistemele fiscale mai simple, mai transparente și competitive se corelează cu o atracție mai mare de capital, inovare și creșterea locurilor de muncă.

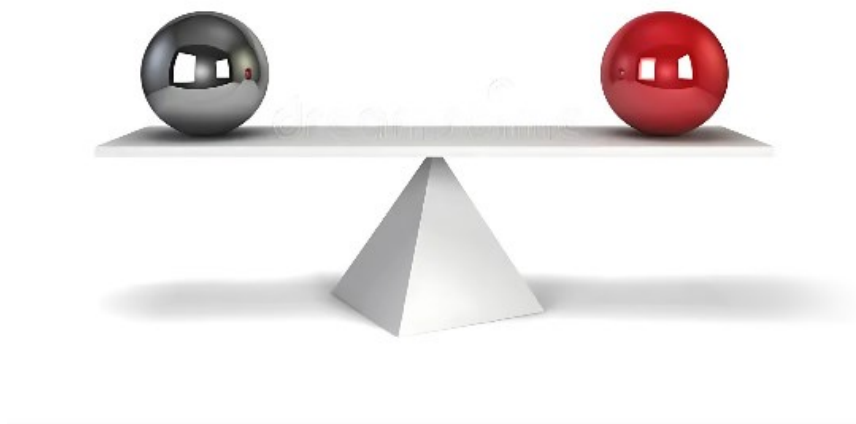

Imaginea2 - <https://medium.com/@juriferrario/sovereignty-and-intelligence-why-offshore-jurisdictions-are-not-the-problem-theyre-part-of-the-0094d3f10b4d>

Este ușor să arăți cu degetul către cei care oferă antreprenorilor spațiu de respirație. Mai greu de recunoscut este că, în multe cazuri, aceste sisteme juridice mai raționalizate și mai evaluate din punct de vedere fiscal permit mii de companii să supraviețuiască, să investească și să evite mutarea în zone în care forța de muncă este mai ieftină, pur și simplu pentru că valorează mai puțin. Mai interesant, mare parte din profiturile care circulă prin aceste jurisdicții sunt în cele din urmă reinvestite în țările „onshore” prin capital, consum și locuri de muncă.

Micro-jurisdicțiile nu reprezintă o amenințare; oferă o cale de evadare legitimă dintr-un sistem prea rigid pentru a se adapta la economia reală. Și în centrul acestei probleme se află suveranitatea. Fiecare țară are dreptul de a-și determina propriul model fiscal, cultură juridică și strategii pentru a proteja activele și a atrage investiții. Impunerile unilaterale deghizate în „cooperare internațională” sunt adesea puțin mai mult decât acapararea centralizată a puterii acoperite în limbajul echității.

Consideră cazul San Marino un exemplu emblematic care nu poate fi ignorat. Odinioară considerată ca un far al eficienței fiscale și al stabilității reglementărilor, ea și-a demontat progresiv propriul model sub presiunea internațională. Eliminarea secretului corporatist în 2010, urmată de secretul bancar în 2017 și ieșirea sa de pe lista gri a OCDE au marcat începutul unui declin lent, dar evident. Depozitele bancare au scăzut de la 13,8 miliarde de euro, în 2008, la 6,5 miliarde de euro, în 2024. Statul a trebuit să naționalizeze Cassa di Risparmio. Asset Banca a fost lichidată. Creditele neperformante au crescut la 114% din PIB. În încercarea de a se conforma regulilor impuse extern, țara și-a pierdut identitatea economică.

Imaginea 3 - <https://medium.com/@juriferrario/sovereignty-and-intelligence-why-offshore-jurisdictions-are-not-the-problem-theyre-part-of-the-0094d3f10b4d>

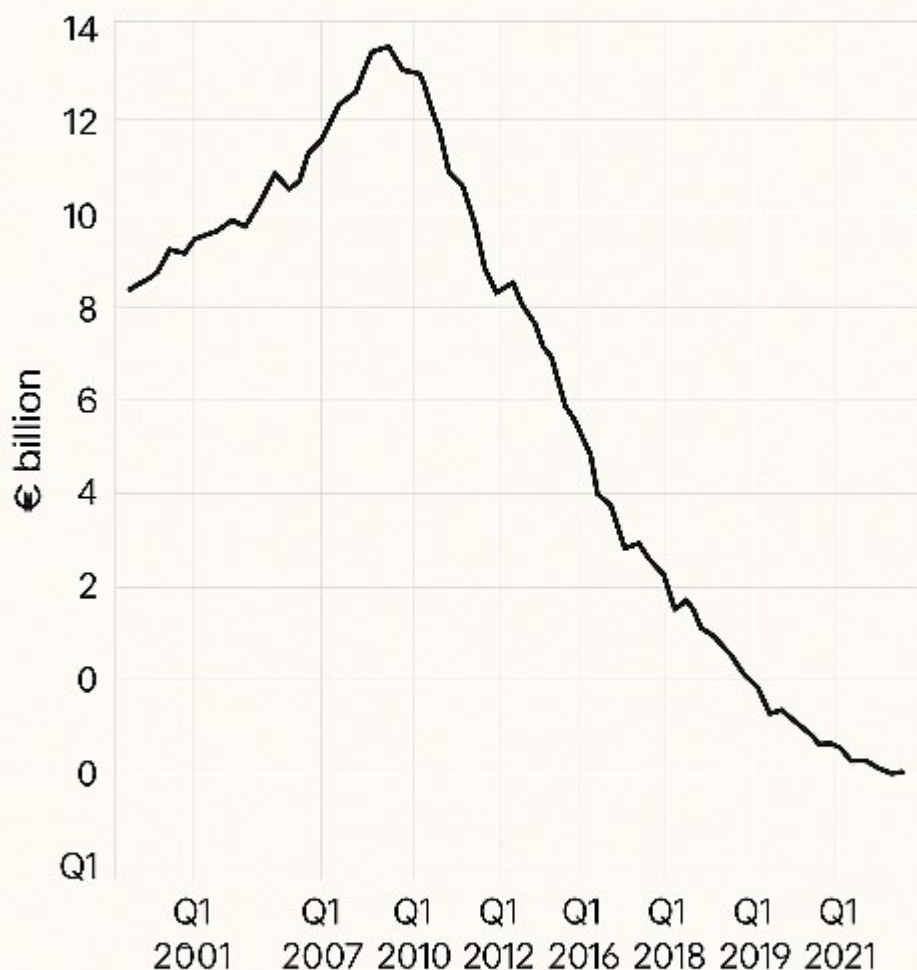
Și pentru ce? Pentru a câștiga o șampilă de conformitate care nu a adus nici investitori, nici relevanță reînnoită, nici creștere. Costul acestei alinieri nu a fost doar economic, ci și reputațional, social și strategic.

În contrast puternic, Anguilla a ales o cale diferită. Încă pe lista neagră a UE, în 2025, și-a păstrat identitatea fiscală, refuzând să adopte măsuri care i-ar fi subminat modelul economic. Anguilla aplică o politică de impozitare zero: fără venituri, câștiguri de capital, moștenire sau alte impozite directe pentru persoane fizice sau companii. Cu toate acestea, respectă standardele internaționale cheie, cum ar fi FATCA și CRS, demonstrând că suveranitatea fiscală și cooperarea globală pot coexista.

Această alegere a adus beneficii reale: în 2025, Anguilla a cunoscut o creștere economică susținută, o creștere a investițiilor imobiliare de lux și o expansiune în turism. Inflația a scăzut cu 0,4% în primul trimestru al anului 2025, un semn de stabilitate macroeconomică determinată de guvernanta fiscală suverană intenționată.

Apărarea micro-jurisdicțiilor nu înseamnă apărarea privilegiilor. Înseamnă să recunoaștem că, complexitatea lumii de astăzi necesită o varietate de instrumente și abordări. Acolo unde macro-reglementarea eșuează, flexibilitatea locală este adesea cea care restabilește echilibrul. Diversitatea reglementărilor, libertatea de alegere și concurența fiscală sunt cele care mențin dinamica economiei globale.

San Marino Bank Deposits

Imaginea 4 - <https://medium.com/@juriferrario/sovereignty-and-intelligence-why-offshore-jurisdictions-are-not-the-problem-theyre-part-of-the-0094d3f10b4d>

În 2023, Forumul Economic Mondial a evidențiat modul în care micro-jurisdicțiile și economiile insulare joacă un rol esențial în susținerea lanțurilor valorice globale și a rezistenței financiare, tocmai datorită procesului lor rapid de luare a deciziilor, independenței și adaptării la schimbările în timp real.

A impune un standard unic, a centraliza fiecare decizie și a priva națiunile libere de dreptul de a alege cum să atragă resurse înseamnă a steriliza economia mondială. Înseamnă înăbușirea inovației juridice, distrugerea concurenței virtuoză și suprimarea creativității antreprenoriale.

Nu cred că viitorul stă în doctrine impuse multilateral, acoperite cu un limbaj elegant. Cred că viitorul, dacă vrem să-l construim cu viziune și responsabilitate, trebuie să înceapă cu un adevăr mai simplu: suveranitatea fiscală este un drept. Iar jurisdicțiile care știu să o exercite cu inteligență, respect și previziune merită nu doar apărate, ci și prețuite.

Biografiile autorilor

Charani L Charithma M PATABENDIGE (Sri Lanka)

Charani L Charithma M Patabendige este analist și cercetător la Institutul de Studii de Securitate Națională din cadrul Ministerului Apărării. Charani a fost prima promoție la Masteratul în Studii de Conflict și Pace (2022–2023) de la Universitatea din Colombo și a primit Medalia de Aur pentru Excelență Academică Remarcabilă. De asemenea, deține o licență în drept (LLB) cu clasa a II-a de la Universitatea de Apărare General Sir John Kotelawala și o distincție la Diploma Avansată în Justiție Tranzițională de la Centrul Bandaranaike pentru Studii Internaționale. De asemenea, a absolvit examenele finale pentru titlul de avocat și va fi admisă în barou anul acesta.

Este membră a comitetului pentru „Revizuirea și finalizarea politicii naționale de apărare propuse de Sri Lanka” și este membră a Autorității Naționale pentru Prevenirea Extremismului Violent. În calitate de absolventă a Centrului pentru Studii Strategice din Orientul Apropiat și Asia de Sud (NESA) din Washington DC, a reprezentat Sri Lanka de mai multe ori pe platforme internaționale. Un punct culminant al carierei sale a fost prezentarea lucrării „Analiza principiului poluatorului plătește: Îmbunătățirea guvernării de mediu și promovarea responsabilității corporative în Sri Lanka” la Atelierul de lucru privind securitatea mediului organizat de Centrul NESA pentru Studii Strategice din Washington, DC, în aprilie 2024. Charani a excelat în conferințe academice, câștigând premiul pentru cea mai bună prezentare de lucrare la Prima Conferință Internațională privind Sustenabilitatea Afacerilor, organizată de Universitatea din Colombo în colaborare cu ZPMC, în noiembrie 2024, și premiul pentru cea mai bună prezentare de poster la cea de-a 17-a Conferință Internațională de Cercetare 2024, organizată de Universitatea de Apărare General Sir John Kotelawala, sub egida Apărare și Studii Strategice. Charani este, de asemenea, supervisor de cercetare pentru studenții de licență, persoană resursă, lector invitat și, în calitate de recenzent independent, având peste 55 de publicații, în domenii precum dezinformare, dezinformare greșită, extremism, infracțiuni cibernetice, alfabetizare digitală, drepturile omului, combaterea terorismului, drept internațional, securitate națională, pace și conflicte.

UG Wathsunu Rajinda JAYATHILLEKA (Sri Lanka)

Wathsunu Rajinda Jayathilleka este tutore temporar la Facultatea de Management, Științe Sociale și Umaniste a Universității de Apărare General Sir John Kotelawala din Sri Lanka. În prezent, predă meditații la discipline legate de Relații Internaționale și Științe Politice în cadrul departamentului. Anterior, a efectuat un stagiu de practică la Institutul de Studii de Securitate Națională (INSS) din cadrul Ministerului Apărării din Sri Lanka. În timpul mandatului său la INSS, a scris și a publicat mai multe articole despre geopolitică și relații internaționale, cu accent deosebit pe regiunea Asia-Pacific. Deține o licență în științe sociale cu nota a II-a de la aceeași universitate și o diplomă în relații internaționale de la Centrul Bandaranaike pentru Studii Internaționale. A fost membru al comitetului reprezentativ al tinerilor din cadrul „Comitetului Sectorial de Supraveghere pentru Relații Internaționale din Parlamentul Sri Lanka”. Este absolvent al Agenției Japoneze pentru Știință și Tehnologie (JST) la Sakura Science și a participat la programul de schimb științific Sakura de la Universitatea J.F. Oberlin din Tokyo, Japonia. De asemenea, a participat la „Școala de vară privind

schimbările climatice și gestionarea dezastrelor în Asia de Sud 2024” organizată de KONRAD ADENAUER STIFTUNG și COSATT, organizată de INSS în perioada 14-17 mai 2024. Are la activ mai multe publicații

Christos BEZIRTZOGLU (Grecia)

Christos Bezirtzoglou s-a născut la Atena (Grecia) în 1966. A studiat fizica cu specializare în electronică și calculatoare. A lucrat în Grecia ca formator și consultant în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor timp de zece ani. În 1994 s-a mutat la Bruxelles (Belgia) pentru a se alătura Comisiei Europene, unde a ocupat diferite funcții atât în cadrul direcțiilor generale de politici (Mediu, Concurență, Politică regională și Comerț), cât și în coordonarea politicilor (Secretariatul General și Cabinetul comisarului Diamantopoulou pentru ocuparea forței de muncă și afaceri sociale).

Momodou Ted MCEWAN (Marea Britanie)

Momodou Ted McEwan este consultant cu peste 15 ani de experiență în leadership multinațional, specializat în strategii transformatoare în sectoarele public și privat. Cunoscut pentru abordarea sa axată pe rezultate și experiența dovedită în depășirea provocărilor complexe, Ted este un jucător cheie în promovarea creșterii afacerilor și a dezvoltării durabile. Cu o vastă experiență în parteneriate strategice, transformarea afacerilor și implicare interculturală, în special pe piețele emergente precum Africa Subsahariană și Europa de Est, are o perspectivă unică asupra schimbărilor geopolitice care au loc în aceste regiuni. Pasiunea lui Ted pentru impactul social și dezvoltarea micilor afaceri l-a condus la inițiative precum Fundația Baobab Gambia și SoGa-Impact. Prin aceste eforturi, el facilitează colaborarea între guverne, ONG-uri și întreprinderi comerciale pentru a impulsiona schimbări semnificative și creștere economică. Expertiza sa în navigarea în medii complexe și dedicarea sa față de dezvoltarea durabilă îl fac o voce de frunte în înțelegerea dinamicii puterii în evoluție din Africa de Vest, în special în ceea ce privește respingerea de către regiune a influenței franceze.

Juri FERRARIO (San Marino)

Este un antreprenor desăvârșit și un comunicator excepțional, care a obținut succese remarcabile de-a lungul carierei sale. Cu o educație solidă și un puternic simț al afacerilor, Juri a demonstrat în mod constant abilități remarcabile de leadership și gândire strategică. În 2001, Juri a fondat Ibusiness International, o companie inovatoare specializată în outsourcing, software și servicii web. Prin abilitățile sale excepționale de comunicare și leadershipul vizionar, Juri a propulsat Ibusiness International să devină un jucător important pe piețele din America Latină și Europa. Abilitățile excepționale de comunicare ale lui Juri Ferrario au fost apreciate pe scară largă, profilul său de LinkedIn fiind unul dintre cele mai vizitate și respectate din comunitatea de afaceri. Prin elocvența sa și capacitatea de a articula concepte complexe, Juri a câștigat laude și recunoaștere din partea experților din industrie. În plus, leadershipul remarcabil și gândirea strategică a lui Juri au fost recunoscute prin proiecte de profil înalt, cum ar fi promoția „Made in Italy” pentru La Lega Della Terra. Realizările remarcabile ale lui Juri Ferrario, combinate cu educația sa și abilitățile excepționale de comunicare și management, îl poziționează ca un lider vizionar și un influencer valoros.

Drd. Georgios KOUKAKIS (Grecia)

Georgios KOUKAKIS este absolvent al Academiei Militare Elene (2002), al Colegiului de Război al Armatei Elene (2020) și al Colegiului Suprem de Război Întrunit Elen (2023), cu o solidă pregătire profesională și academică în domeniul securității și apărării, relațiilor internaționale și formării adulților. Deține un Master în Relații Internaționale cu specializarea „Guvernare, Dezvoltare și Securitate în Mediterana” de la Departamentul de Studii Mediteraneene al Universității din Marea Egee (Rhodes, Grecia) și este doctorand în Diplomatie a Apărării și Securitate Națională la aceeași universitate. În plus, este cercetător senior și secretar general al „Centrului pentru Analize Strategice Internaționale” (KEDISA), membru al „Institutului Elen de Studii Strategice” (HEL.I.S.S.), cercetător asociat al „HERMES Institution of International Affairs, Security & Geoeconomie”, membru al „ALLILON” (Rețeaua Globală a Grecilor și Prietenilor Greciei pentru Solidaritate în Domeniul Profesional) și membru al „Mercury Negotiation Academy” (MNA). A participat ca vorbitor la numeroase seminarii/conferințe privind relațiile internaționale în domeniile politicii externe, securității și apărării, iar multe dintre articolele și lucrările sale de cercetare au fost publicate în numeroase reviste științifice, în revista oficială „Military Review” a Statului Major General al Armatei Elene, în revista „Foreign Affairs The Hellenic Edition”, în „Policy Journal”, „HuffPost Greece”, „Geopolitics & Daily News”, „Liberal”, precum și pe alte site-uri web dedicate relațiilor internaționale, securității și apărării. Interesele sale de cercetare includ securitatea națională, Marea Strategie, afacerile UE, politica externă a Greciei, diplomația militară, dreptul mării (UNCLOS), diplomația culturală și organizațiile internaționale și regionale (NATO, ONU, UE, OIC, EfM etc.). Este coautor al cărții „Securitatea națională: mituri și realitate” (în greacă), publicată în aprilie 2023, autorul cărții „Conflict armat și securitate națională în secolul XXI” (în greacă), publicată în aprilie 2025, și director academic al programelor educaționale „Studii de securitate în Mediterana”, „Cunoașterea studiilor de securitate prin opera lui Tucidide” și „Apărarea europeană: o nouă realitate, provocări și perspective” din cadrul Centrului de Educație Continuă - Învățare pe tot parcursul vieții (CE-LL) al

Gargi AWASTHI (India)

Este dedicată sprijinirii comunității prin utilizarea expertizei din domeniu pentru a impulsiona schimbarea. Este competentă în conceperea și gestionarea sistemelor de colectare a informațiilor pentru colectarea datelor despre politici și impact. Are excelente abilități interpersonale, analitice și de comunicare publică.

Licență în Tehnologie, Inginerie Mecanică, la Universitatea Chandra Shekhar Azad din Kanpur.

Are experiență la Națiunile Unite, ISPPR, ca analist de politici și diplomat, New Delhi, din decembrie 2022 până în prezent.

A participat la negocieri multilaterale privind inițiativele de securitate regională sponsorizate de Națiunile Unite. A organizat întâlniri cu oficiali guvernamentali străini pentru a discuta domenii de interes reciproc.

A participat la elaborarea și actualizarea planurilor de comunicare în criză pentru a gestiona diverse situații. Este implicată în activități de diplomatie publică, cum ar fi briefing-uri, interviuri, prelegeri și ateliere concepute pentru studenții interesați să afle mai multe despre carierele în Serviciile Externe.

Dr. Jorge MARINHO (Portugalia)

Doctorat în Științe ale Comunicării – Universitatea din Santiago de Compostela, Spania

Licență în Jurnalism Internațional – Școala Superioară de Jurnalism, Porto / Portugalia

Fondator al revistei online «Marinho Media Analysis» Colaborator la blogul Centrului de Diplomatie Publică al Universității din California de Sud

Colaborator la Forumul Afacerilor Internaționale – Centrul pentru Relații Internaționale (Washington D.C., Statele Unite ale Americii)

Colaborator la revista Diplomat (Haga / Olanda)

Júlio VENTURA (Portugalia)

Master în Științe Politice și Relații Internaționale: Securitate și Apărare – Universitatea Catolică din Portugalia, Lisabona

Licență în Drept – Universitatea din Porto, Portugalia

Asistent Parlamentar Acreditat, Parlamentul European (Bruxelles, Belgia)

Tânăr Auditor al Apărării Naționale – Institutul Național de Apărare, Portugalia

Lourenço RIBEIRO (Portugalia)

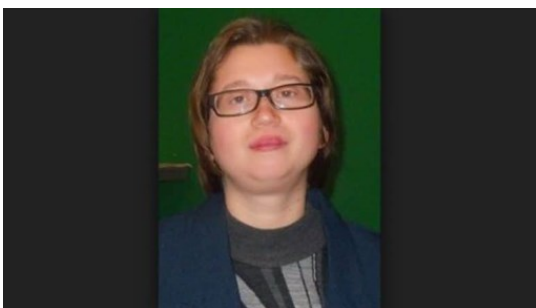
Licențiat în Sociologie – Universitatea din Porto / Portugalia

Master în Politici Publice la Iscte – Institutul Universitar din Lisabona, Portugalia

Membru EuroDefense Portugalia

Orbis – Asociația de Studii în Relații Internaționale, membru Portugalia

Mona AGRIGOROAIEI (România)

Născută pe 8 august 1984, la Iași. A absolvit Științe Politice - licență și master în Marketing și Comunicare Politică la Universitatea „Al. Ioan Cuza” din Iași. În 2023 a absolvit și un al doilea master „Securitate și Diplomatie” la SNSPA, București. În timpul studiilor la SNSPA, a urmat un stagiu de practică la „Centrul pentru Prevenirea Conflictelor și Avertizare Timpurie”. Este specializată în cercetare academică și explorarea temelor politice și de securitate din Balcanii de Vest, publicând mai multe analize în

mass-media din această zonă, în diverse ziare din Albania, Kosovo, Macedonia de Nord. De asemenea, a publicat două cărți de poezii în limba albaneză la Priștina, Kosovo, în 2014 și 2022.

Col. (r.) Jean J. Marsia (Belgia)

Este președintele Societății Europene de Apărare INPA (S€D). A absolvit în 1975 Școala Regală Militară din Bruxelles, obținând o diplomă de master în Științe Sociale și Militare. După mai multe posturi în corpul logistic al forțelor terestre, a obținut o diplomă suplimentară de master în Științe Administrative. A fost apoi selectat pentru Școala de Administrație Militară. A servit în Statul Major General al Apărării în mai multe poziții legate de gestionarea resurselor financiare și achiziții. În 1999, a devenit consilier al ministrului Apărării, responsabil în principal de achiziții militare, cercetare științifică și educație. În 2003, a fost numit director al Școlii Regale Militare, unde a servit până la pensionarea sa în 2009. Apoi a devenit doctorand la Universitatea Liberă din Bruxelles. Din ianuarie 2013 până în octombrie 2014, a fost consilier pe probleme de apărare al prim-ministrului belgian. În 2015, a devenit doctor în științe politice la Universitatea Liberă din Bruxelles

și doctor în științe sociale și militare la Școala Regală Militară. De la sfârșitul anului 2015, este președinte fondator al Societății Europene de Apărare, o asociație internațională non-profit care lucrează pentru revigorarea uniunii politice a Europei și pentru realizarea unei apărări europene eficiente, mai adaptată la partajarea sarcinilor și la riscul internațional inerent NATO. Vorbește fluent franceza, olandeza, germana și

Eduard VASILJ (Croatia)

Eduard Vasilj este licențiat în Științe Politice și Drept Internațional de la Universitatea Goethe din Frankfurt pe Main, precum și în Științe Politice și Organizare de la Universitatea din Zagreb. După mulți ani de experiență internațională la nivel de consiliu de administrație, oferă consultanță corporațiilor și instituțiilor globale cu privire la guvernarea corporatistă, securitate corporatistă, probleme de securitate, geopolitică și investiții străine. Își împarte timpul între Croația și regiunea vorbitoare de limbă germană.

Dr. ing. Stelian TEODORESCU (România)

Este inginer aeronautic și în timpul studiilor doctorale a fost admis în Proiectul SmartSPODAS - „Rețea transnațională pentru managementul integrat al cercetării inteligente doctorale și postdoctorale în domeniile «Științe Militare», «Securitate și Informații» și «Ordine Publică și Securitate Națională» - Program de formare continuă pentru cercetători de elită - «SmartSPODAS», participând în acest context la diverse activități de cercetare, printre care se numără și cele organizate de CRISMART în Suedia. În prima parte a carierei sale, a ocupat diverse funcții de conducere în cadrul Statului Major al Forțelor Aeriene, iar în a doua parte a carierei, a ocupat funcții de conducere și execuție în cadrul Ministerului Apărării Naționale. A participat la diverse activități de cooperare la nivel național și internațional, acumulând experiență profesională în domeniul relațiilor internaționale și geopoliticii. A desfășurat activități didactice în mediul academic (studii universitare

PULSUL GEOSTRATEGIC

EDITORI

Pompilia VLĂDESCU
Stelian TEODORESCU

Începând cu decembrie 2010 Pulsul Geostrategic este înregistrat în catalogul internațional Index Copernicus Journal Masters List. Acest buletin nu poate fi multiplicat și reprodus fără acord. Este permisă folosirea unor materiale sau citate cu păstrarea exactității și titlului original, precum și cu menționarea expresă a sursei. Opiniile și ideile exprimate în conținutul articolelor reprezintă punctul de vedere al autorilor.

SCANEAZĂ
PENTRU A ACCESA:
pulsulgeostrategic.ro

RIEAS Research Institute for
European and American Studies

STOCKHOLM INTERNATIONAL
PEACE RESEARCH INSTITUTE

